

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 6 februari 2006*§ 3 Interpellation om rekrytering av kvinnliga chefer (nr 2005:22)*

Anförande nr 1

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tillhör dem som inte tror på kvotering. Jag följer därför med spänning den diskussion som förs inte minst på riksnivå där regeringen är missnöjd med att näringslivet ännu inte har sett till att det är mer än 40 procent kvinnor i de statliga styrelserna. Man funderar över att lagstifta om kvinnors kvotering in i bolagsstyrelser, något som jag i grunden är emot. Jag tycker inte att vi människor ska bli valda för att vi är unga eller gamla eller kvinnor eller män, utan för de egenskaper vi har, inte bara för att vi tillhör en kategori av ett kön eller viss ålder.

När jag var med och styrde och vi hade majoriteten i den här staden 1998—2002 gjorde vi 20 chefsrekryteringar. Av dessa 20 var 11 män och 9 kvinnor. Det var ingen medveten tanke över detta, men det fanns en medvetenhet hos oss om att det var viktigt att rekrytera kvinnliga chefer till vår stad och att ständigt underhålla med olika chefsprogram för att få fram duktiga personer över huvud taget på chefsposter.

Jag började bli bekymrad för ett tag sedan när jag började fundera över stadens rekryteringar och hur det börjar se ut på chefssidan i Stockholm. Jag kan konstatera att av de 16 utnämnda förvaltnings- och bolagschefer som har anställts under de senaste åren av den nuvarande majoriteten är endast tre kvinnor. På bolagssidan är situationen den att av 18 bolagsdirektörer som nu finns är en kvinna, eller en halv om man ska räkna den direktör som på papperet fungerar som direktör för Carlsberg. Men i praktiken har vi en kvinnlig bolagsdirektör år 2006!

Jag har därför, herr ordförande, skrivit en interpellation där jag med oro frågar vad man tänker göra åt detta, om man tycker att det är acceptabelt att staden har en sådan chefsrekrytering att det blir så ojämnt år 2006 i Stockholm som är Sveriges huvudstad.

Herr ordförande! Jag måste säga att jag blir bekymrad när jag får till svar av Roger Mogert att han håller med men sedan inte riktigt ger något svar varför det ser ut så här och vad man tänker göra åt det. Jag skulle vilja upprepa mina frågor och fråga Roger Mogert och majoriteten och Vänsterpartiet, som brukar slåss för kvinnor och jämlikhet, om det verkligen är förenligt med stadens jämställdhetsplaner att endast 3 av de 16 rekryteringar som gjorts av nuvarande majoritet har varit kvinnor och att endast en bolagsdirektör av 18 är kvinna. Tycker ni att det är acceptabelt? Om ni tycker det, vad tänker ni göra åt det?

Anförande nr 3

Borgarráðet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Åt den historieskrivningen kan man tyvärr inte göra så mycket mer än att hålla med och erkänna att det ser sämre ut under denna period än under den förra. Därför har jag lämnat ett sådant interpellationssvar. Jag tyckte att det var ett rimligt sätt att svara på när du har rätt. Framför allt ser det sämre ut på bolagssidan. Nu är det ett ganska litet urval, det är sex respektive åtta personer. Men det är ändå avgjort sämre. På förvaltningssidan är inte skillnaden lika stor.

Jag skulle vilja nämna ytterligare ett problem, och det är att bland de förvaltningschefer vi har finns det en förhållandevis god fördelning mellan män och kvinnor, men det finns också en tydlig genusarbetsordning. Kvinnorna finns i de mjuka förvaltningarna och män i de traditionellt manliga förvaltningsområdena. Det finns också en sådan ordning som man på något sätt måste förhålla sig till.

Sedan börjar borgarrådet Axén Olin prata om kvotering. Jag kan medge att jag oftast känner samma tveksamhet som hon mot kvotering och huruvida det ska användas, också när vi pratar om näringslivet där vi inte har någon formell politisk inblandning vid tillsättningen. Jag kan känna tveksamhet inför att ta till det greppet. När jag pratar om våra egna förvaltningar och verksamheter är frågan om det inte är där vi måste börja fundera på att hamna på en kvotering till sista intervjustadiet. Vi har inte ändrat någonting i processen. Vi har naturligtvis också detta i blickfånget, men det har slagit sämre ut än under förra perioden. Men generellt består problemen, det är min bild. Då måste vi börja fundera: Är det konkreta kvoteringar vi ska jobba med?

Anförande nr 4

I n g e r S t a r k (v): Det här är naturligtvis ett jätteproblem. Du har helt rätt, Kristina Axén Olin, att det är ett problem att det är alldeles för många män som är chefer. Det är inte acceptabelt, något måste göras. Det är svårt att lösa det här problemet. Vi i Vänsterpartiet är inte negativa till kvotering. Det är inte så lysande heller alla gånger, men om man inte annars kommer åt problemet måste man göra något.

När det gäller marknämnden har vi försökt rekrytera en kvinna dit. Det är bara en tillfällig manlig chef där som jag inte ens vet namnet på. Men det här måste vi lösa. Det finns inte bara en lösning på problemet. Man kanske skulle titta över organisationen lite. Man kanske skulle fundera över delat ledarskap, kortare arbetstider och så vidare och försöka få en jämnare könsfördelning över huvud taget inom alla områden i staden. Vi har jätteproblem att rekrytera män till barnomsorgen, och vi har få kvinnor som jobbar inom brandförsvaret – för att nämna två ytterligheter. Det här är något som man måste jobba med. Vi i Vänsterpartiet driver på de här frågorna så gott det går, men det är ett problem.

Anförande nr 5

Borgarráðet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är glädjande att vi i alla fall delvis delar synen på vårt bekymmer. Men jag kan inte riktigt ursäkta Roger Mogert och de rekryteringar som ni har gjort med att det har varit en viss typ av chefer i staden. Bland de chefer som vi har rekryterat är 3 av 17 kvinnor. Det är

Farsta stadsdelsförvaltning, Sofia-Katarina stadsförvaltning, Stadsarkivet, Näringslivskontoret, kyrkorådsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, USK, konsumentförvaltningen, miljön, Stockholm Visitors Board, Stockholms hem, bostadsförvaltningen, FB Servicehus, Stokab, markkontoret, trafikkontoret och Svenska Bostäder.

Jag håller inte med att det borde vara självklara chefsjobb i någon sorts manlig struktur. Däremot tycker jag att det vore intressant att veta om det är så att den socialdemokratiska majoriteten i sig också har en manlig struktur som gör att kvinnor inte söker chefsjobb länge. När borgerliga partier styrde staden lyckades vi ändå utan kvotering och utan några medvetna strategier rekrytera varannan kvinna. Vad är det som har hänt som gör att inga kvinnor inte söker jobb i den här staden?

Jag tycker möjligen inte att majoriteten tar det här riktigt på allvar. Jag tycker som sagt inte att det inte bara är traditionellt manliga chefsposter som har varit rekryteringsbara under den här mandatperioden, utan snarare tvärtom – om vi ska prata om fördomar. Jag tycker inte att det är någon ursäkt. Jag tycker att frågan egentligen förtjänar ett större allvar än bara att konstatera att visst har vi rätt. Fortfarande talar ni inte om vad ni tänker göra åt det.

Anförande nr 6

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Min poäng var inte heller att skylla ifrån mig utan snarast säga att problemet är större än vad du pekar på i interpellationen. Utöver problemen med rekryteringen finns det en genusarbetsdelning av de chefer som finns på plats.

Sedan måste jag säga att genusarbetsordningen inte på något sätt är ett socialistiskt påfund eller en socialistisk företeelse, utan den har förekommit mig veterligen i alla samhällen så länge vi har haft en civilisation. Det är en ganska stor och krävande fråga att jobba med och utmana och förändra den genusarbetsordningen. Jag vill bjuda in förbehållslöst i ett samtal där vi kan se vad vi kan göra gemensamt, om det är så att vi har gemensamma målsättningar. Då finns det väl ingen anledning att slå varandra i skallen och tycka att någon är bättre. Om du nu har några hemligheter om hur ni jobbade, bjud på dem så tar jag det gärna till mig.

Anförande nr 7

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror att det är viktigt att staden som organisation, och man kan se staden som en stor organisation, lyckas åstadkomma en jämn fördelning mellan män och kvinnor i chefspositioner i staden. Jag tycker inte det är fel att fundera på olika strategier för att kunna nå detta. Men jag håller med om att bristen inte beror på att det inte skulle finnas kompetenta kvinnor att ta chefsjobb inom Stockholms stad.

Däremot tror jag att det också handlar om att utveckla chefsrollen. Jag tror att man fortfarande många gånger ser – egentligen vi politiker – chefsrollen rätt så traditionellt i Stockholms stad. Jag tror att det är lite manligt med chefsrollen som sådan. Det finns all anledning att försöka förändra den så att den passar moderna människor. Det kan hända att vi måste titta på exempelvis arbetstiden för cheferna i staden så att de får möjligheter att utveckla sig själva och får möjlighet att både vara chef i

Stockholms stad och mamma eller pappa hemma och få dessa världar att fungera ihop. Jag tycker inte att vi har lyckats åstadkomma bästa möjliga förutsättningar för att man som modern människa ska kunna vara chef i Stockholms stad, och det bör vi arbeta vidare med.

Jag skulle också vilja se att vi utvecklade chefsrollen på så sätt att vi någon gång även i höga positioner i Stockholms stad testade delat ledarskap för att se om inte detta är en väg att utveckla chefsrollen, arbeta på lite annorlunda sätt än det traditionella.

Kan man få lite mera innovation för att kunna utveckla chefsrollen på olika sätt, och även andra förslag som jag inte heller har, vore det bra. Men jag är klart öppen för att testa olika förslag också för att åstadkomma en modernare chef som chef i Stockholms stad, oavsett om det är man eller kvinna.

Anförande nr 8

Inger Stark (v): Det är väl så, Kristina, att manliga strukturer finns inom både socialdemokratin och alla övriga partier, likaså inom alla olika förvaltningar och bolag. Det här är naturligtvis någonting som vi måste arbeta med. Det är just genusarbetsordningen som är ganska grundmurad. Ingen majoritet har lyckats bryta den. Det vore väl bra om vi kunde sätta oss ned och diskutera det på allvar: Hur ska vi göra? Kan man hitta ett modernare chefskap? Kan man fundera över delat ledarskap och verkligen börja diskutera de här frågorna på allvar? Hur ska vi komma åt att vi har en ojämn könsfördelning inom barnomsorgen? Det här är verkligen frågor som vi måste diskutera.

Anförande nr 9

Borgarrådet Axén Olén (m): Inger Stark säger att vi hade samma problem med detta. Det är i alla fall så att vi nu sitter med samma problem. Däremot kan jag konstatera att varannan i princip var kvinna när vi anställde de 20 chefer som vi rekryterade. Det var inte 50-50, men det var 9 kvinnor och 11 män av de 20 chefer som vi rekryterade. Men det är inte säkert att det skulle ha varit annorlunda nu, men jag tycker ändå att det är tillräckligt allvarligt för att man ska börja diskutera om det är någonting i den politiska strukturen som gör att vi inte är en attraktiv arbetsgivare. Det handlar om att vara den goda staden, att vara den attraktiva arbetsgivaren, att erbjuda ett bra chefskap och en kompetensutveckling och egen påverkan.

Det kanske är någonting i den politiska strukturen nu som gör att kvinnor inte ens söker chefsjobb i Stockholm. Då är det otroligt bekymmersamt och någonting vi verkligen på allvar bör börja fundera över och se vad man kan göra åt. Jag hoppas att vi på olika sätt kan påverka detta till det bättre.

§ 4 Interpellation om Skulpturens hus (nr 2005:27)

Anförande nr 10

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag tackar för det svar jag har fått.

§ 5 Interpellation om legala klotterväggar (nr 2005:44)

Anförande nr 12

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret och hoppas på lika snabb behandling.

Anförande nr 13

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag har ställt frågan om borgarrådet anser att det är en vettig kamp mot klotter att upprätta legala klotterväggar. Då påstår borgarrådet att man inte har upprättat några legala klotterväggar i Stockholm. Då tvingas jag att konstatera att det finns en fullkomligt blind fläck inom majoriteten i fråga om klotter och graffiti. Framför allt gäller det tre samband som man inte låtsas om. Det ena är sambandet mellan ungdomar som håller på med klotter och graffiti och kriminalitet. Det går en autostrada från ungar som håller på att klottra på Södermalm till dem som är ute på farliga spår, rånar och begår stölder för att få ihop pengar till sitt klotter. Det leder vidare till narkotikabrott.

Det är inte så konstigt, därför att signalen man skickar ut från Stadshuset när man ordnar kurser i graffiti är att detta inte är så farligt, att det är ganska okej. Det har otaliga poliser och socialtjänstemän vittnat om. När de här barnen kommer till socialen tycker man inte att detta är ett jätteproblem som man måste ta tag i, fullt i enlighet med de politiska signalerna.

Det andra är att man sanerar klottret för ganska mycket pengar, står det i svaret till mig. Då tror jag Roger Mogert måste titta närmare på de här siffrorna. Det är verkligen den lilla delen av de miljoner som du säger används till klottersanering som går till det. Det övriga går till att ta hand om sopor, papperskorgar och mycket annat som vi är i stort behov av att det sker en upprustning av i Stockholm.

Det tredje är att det inte finns några legala väggar. Detta är helt enkelt inte sant. Erik Nilsson stod här när han initierade det ärende som vi ska behandla senare i kväll och sade att nu är det slut med nolltoleransen, nu ska vi ha mobila klotterväggar i Stockholm. Det var tydligen fel att ha nolltolerans.

Jag tvingas konstatera att det inom socialdemokratin verkar finnas en milsvid klyfta mellan vad man säger och vad man gör. Jag undrar: Vad tycker socialdemokratin egentligen om att kommunen subventionerar sprejburkar? Är inte det ett sätt att upprätthålla legala klotterväggar? Vi ser hur det har gått i Bromma. Där har man en klotterskola, och signalerna har varit glasklara för alla ungdomar som bor i Bromma: Det är fritt fram att klottra. Hela skogen i Bromma vid muren Wall of Fame, som den kallas, är fullkomligt nedklottrad, vartenda träd, varenda bergknalle, varenda sten är nedklottrad. Så klart! För vad ska de tro? Det är klart att de tror att det är fritt fram.

Vi kan titta på hur det är i Norrköping där man har ett försök med legala väggar. Det gör att vi inte kan gripa någon här i Stockholm som går runt med sprejburkar för de kan säga: Vi är på väg till Norrköping. Vem styr där? Jo, det är Socialdemokraterna!

Vartenda tåg som går till Norrköping är nedkladdat av klotter och förstörelse. Tror du inte att det har ett samband?

Nej, jag tvingas konstatera att Stockholm kommer att få lida av detta klottrande tills det ändras politik här i staden. Jag hoppas att det sker så fort som möjligt. De som drabbas mest är inte den vardagliga stockholmaren utan alla de barn och ungdomar som dras in i kriminalitet.

Vad tänker Roger Mogert göra för att åtgärda allt det klotter som vi ser runt omkring oss? Är det en bra idé att kulturskolan fortsätter att driva de här kurserna.

Anförande nr 14

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Oppositionen har naturligtvis sin fulla rätt att tycka att vår politik är fel. Man kan till och med i någon mening säga att deras jobb är att göra det. Men faktum kvarstår: Vi har inga legala klotterväggar i Stockholm i dag, varken mobila eller andra. Erik Nilsson har heller inte agiterat för mobila eller andra klotterväggar. Vi är helt överens, vi tror inte att klotterväggen fyller någon funktion. Vi tror inte heller att den minskar klottret.

Vad vi driver i Farsta och Bromma är en form av bildkonstkurser som syftar till att jobba med ungdomar som är intresserade av graffiti, visst är det så, men också till att bredda deras konstintresse och bildintresse. Jag vet att du har besökt Farsta och sett den utställning där de åtta killarna – jag tror att det bara är killar – har gått över till att jobba med akrylfärger på duk. Jag vet inte om målade i akrylfärg på tyg i sig ”triggar” klotter och skadegörelse och missbruk. Det kan finnas en och annan konstnär som har sysslat med missbruk, men det känns som ett litet stickspår.

Sedan påstår du att ”kommunen subventionerar sprejburkar”. Jag vill att du berättar vad du menar med det. I båda de här verksamheterna finns det en väldigt tydlig policy att man använder materialet när man är på platsen, man tar inte dit något eget material, man tar inte hem något material. Materialet finns där, och man jobbar med det, oavsett om det är akrylfärg eller om det är sprejfärg till graffiti. Det är ingenting som man subventionerar.

Wall of Fame har funnits väldigt länge där, mycket längre än det inträffade att sex 14-åringar träffas varje lördag en timme och målar graffiti på masonit. Jag tror inte att den här verksamheten har jättestor inverkan på klottret i Stockholm. Det är inte heller syftet. Syftet är att visa att vi från vuxenvärlden kan ha förståelse för deras kreativitet och ge dem möjlighet att syssla med bildkonst.

Anförande nr 15

A n n M a r i E n g e l (v): Vi återkommer som sagt senare i kväll. Det blir härligt, Madeleine, för du grips av en moralpanik så fort du hör ordet graffiti och som gör att du i din upphetsning faktiskt vrängde fakta om vad som försiggår här i staden. Personligen har jag svårt att förstå varför inte Stockholm skulle kunna göra som Malmö, Norrköping och Umeå, där man lyssnar på ungdomarna, för en dialog och bygger upp ett projekt med ömsesidigt förtroende.

Klottret är ett gissel i Stockholm. Man har försökt komma åt det med allt hårdare metoder, men man har misslyckats. Kostnaderna för klottret bara ökar, och man försöker skärpa straffet och komma åt ungdomarna, men det hjälper inte. Det kan hända att det är en bättre idé för dem som håller på med graffiti att låta dem utöva graffiti på ett lagligt sätt. Jag läser i Expressen, en journalist skriver: För oss som mår illa av den fula förstörelsen men gillar god graffiti är Stockholm en eländig plats. I en rad städer stävjas klotter genom en öppen attityd till graffiti och lagliga ställen att måla på. Men alternativen i Stockholm är att måla olagligt, hitta en rivningskåk eller åka till Norrköping.

Jag tycker att det är lite bedrövligt att vi inte ska kunna föra en sansad diskussion om vad vi kan göra för att ta vara på dem som vill måla laglig graffiti utan att vi hamnar i denna upphetsade diskussion. Häromkvällen träffade jag en grupp niondeklassare på en grundskola på Söder. En av de viktigaste frågor de ville prata om var möjligheten att hitta en laglig plats för graffiti. De var inte kriminella eller utslagna utan vanliga skolungdomar som ville att man skulle ta deras intresse på allvar. Jag tror att det vore bra, Madeleine, om du försökte ta ungdomarna på allvar.

Anförande nr 16

Å s a R o m s o n (mp): Den här debatten är inte den första, och det lär inte vara sista gången vi har den. Jag blir ändå lite förvånad att Madeleine Sjöstedt återigen insisterar på att använda de ord och uttryck som hon har om klotterväggar. Vi har stått här och diskuterat skillnaden i synen på klotter och graffiti som bildkonst. Det är tråkigt att man aldrig får någon respons på hur Folkpartiet och Madeleine Sjöstedt ser på utvecklingen av ungdomars bildkonst, det som kulturborgarrådet sade tidigare i sitt anförande. Hur ska man jobba? Ska man förbjuda ungdomar att använda just den typen av bildkonst? Är det en liberal kulturpolitik?

Jag tycker snarare att det är Madeleine Sjöstedt som visar en vit fläck när det gäller ungdomskultur när hon påstår att staden har inbjudit klottrare att måla på en 16 meter lång vägg. Man har inte inbjudit ungdomar att måla på en 16 meter lång vägg. Såvitt jag förstår är vi alla överens om att klotter är när man har skrivit eller taggat saker på ett ställe där det inte ska vara någon färg. Den här 16 meter långa väggen var det meningen att det skulle vara färg på. Det kan väl inte vara olagligt. Är det metoden i sig som är moraliskt fel? Ska staden återgå till den moralstormande kulturpolitik som man hade under de folktopartistiska åren tidigare? Var det verkligen mindre klotter på de olika delarna av staden då? Jag skulle inte vilja påstå att det var så. Jag vill gärna titta på den utredning som visar att det verkligen var så.

Liksom representanten för Vänsterpartiet tidigare sade har den politik att med repression motverka klotter på staden genom att förbjuda graffiti som bildkonst inte fungerat. Det hoppas jag att även Folkpartiet kan inse.

Anförande nr 17

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det intressanta är att det inte verkar som att majoriteten inser att det inte är någon skillnad på lagligheten om det är graffiti man målar på väggarna ute på staden eller om det är förfulande klotter. Det är lika olagligt i alla fall. Nu hjälper ni dessa ungdomar att lära sig att måla lite

mera fint, det ni kallar för graffiti, men det är likväl så att det sker över hela staden och är olagligt.

Jag fick ett brev häromdagen från en pappa i Bromma som var mycket bekymrad över de graffitiskolor som finns och som lär deras ungdomar att måla graffiti och som hade gjort att många hade målat omkring i Bromma, även om det kanske var lite förskönande i förhållande till det klotter som hade varit tidigare.

Vi har vår egen forskning och utredning som har visat flera samband bland ungdomar med klotter och annan kriminalitet. Det finns faktiskt tydligt redovisat i flera rapporter som vi fått hit till fullmäktige också. Det är ingenting som vi från oppositionen hittar på.

Jag tror att det är oerhört viktigt att man är tydlig i den här frågan, tydlig gentemot ungdomar, att vi aldrig kan acceptera att vi har klotter eller graffiti runtom i staden på platser där det är olagligt. Det finns på enstaka ställen, vid Riksteatern i Hallunda till exempel, där man har fått ett uppdrag. Det är helt annat. Det är inte det vi pratar om i dag.

Det var en intervju med en kille på ett gymnasium i Stockholm som berättade om spänningen med att vara ute på staden och klottra. Han lät väldigt väl inseende när han blev intervjuad av journalisterna. Jag fick i alla fall uppfattningen att det inte var regelrätt klotter utan graffiti, men spänningen var just att vara ute och göra det på platser där det inte var lagligt.

Kopplingen mellan klotter och graffiti är solklar. Därför måste vi från politikerhåll vara tydliga med att vi inte accepterar detta i vår stad.

Anförande nr 18

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag förstår att ni tycker att det är besvärande att den här diskussionen dyker upp så ofta som den gör, men det kommer den att fortsätta att göra så länge ni bedriver den klotterpolitik som ni driver. Men jag hör här att den hårda politik mot klotter som förs i Stockholm inte fungerar. Vad då hård politik mot klotter? frågar jag. På vilket sätt är den hård? På vilket sätt är den repressiv? På vilket sätt gör den att klottrarnas benägenhet att klottra blir mindre?

Det verkar som att ni inte riktigt inser att det stora problemet är det dubbla budskap ni hela tiden skickar i den här frågan. Å ena sidan säger Roger Mogert och skriver i ett interpellationssvar att han inte vill ha legala klotterväggar, att klotter är ett bekymmer, att vi ska satsa på klottersanering. Men varje gång vi talar om klotter börjar ni genast tala om en massa andra saker. Ni börjar genast tala om att det är förtryck av människors rättmätiga rätt till konstnärligt uttryck, att vi inte lyssnar på ungdomarna, att vi vill ta till hårdhandskarna mot ungdomar som bara vill uttrycka sig.

Ni kan inte säga: Ja, vi är mot klotter. Ja, vi ska sanera klotter. Ja, vi ska beivra klotter på alla sätt vi kan och inte prata om någonting annat. I det ögonblick ni tydligt markerar var ni står och vad ni tycker tror jag att det kommer att hända saker med klottret i den här staden. Nu vet alla klottrare att ni kan säga att ni inte vill ha legala

klotterväggar tills ni blir blåa i ansiktet, men ni kommer aldrig att lyfta ett finger för att hindra folk att klottra mer än vad ni anständigtvis är tvungna till. Det är det som är problemet.

Anförande nr 19

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Det var en extremt avslöjande omgång, måste jag säga. Varken Vänstern eller Miljöpartiet är så att säga bakom den politik som förs utan vill gå ett steg längre. Man pratar om Norrköping och Umeå som goda föredömen. Där finns det legala väggar i en mycket större skala än vad det finns här. Vi måste ta ungdomarna på allvar, sägs det, som om det vore det yppersta exemplet att ta ungdomarna på allvar när man lockar in dem i kriminalitet. Jag har en annan syn på hur man tar ungdomarna på allvar. Det handlar om att ta dem på allvar om man erbjuder dem vägar som inte leder till narkotikamissbruk och boffande i unga år.

Sedan säger man att graffiti kan vara fint. Ja, det är klart att graffiti kan vara fint, och vem som helst kan få måla på vilket sätt de vill på sina egna väggar eller i sina plankor. Men det är naturligtvis symtomatiskt att vänstermajoriteten tror att så fort kommunen inte går in med pengar till verksamheten ska det förbjudas. Men jag kan tala om att det finns en gråzon däremellan där man kan använda eget material och måla på alla möjliga olika sätt utan att kommunen går in med pengar, och det handlar inte om förbud mot att göra det ena eller det andra.

Sedan finns en så fruktansvärt naiv tro på att det är några människor som ägnar sig åt fin graffiti och några som ägnar sig åt tags och förstör staden. Då vill jag be er att gå ut och prata med några som begriper sig på det här, prata med polisen och socialtjänsten och ungdomar så får ni riktiga svar. Det är nämligen samma människor som kladdar sina tags ute på staden som går ut och bombar vagnar. Tags är ett sätt att öva sig. Det hör ihop. Det är inte så att den ena gör det ena och den andra det andra, utan allt hänger ihop. Och allt detta försöker kulturskolan profitera sig på genom att sälja graffitikurser. Man går inte ut och saluför vanliga bildkonstkurser med neutrala bilder, inte alls. Man går ut och säger: Vi ordnar graffitikurser, och så har man en smashig graffitimålning för att locka dit ungdomar. Vi hävdar bestämt att detta är att leda ungdomar in i kriminalitet.

Jag vill fråga Roger Mogert: Ställer du upp på Miljöpartiets och Vänsterns syn på att vi måste gå ett steg längre, att vi måste införa den totala legala policyn i Stockholm och ha det som i Norrköping och Umeå? I så fall ber jag att få betacka mig för den utvecklingen.

Anförande nr 20

Borgarrådet M o g e r t (s): Som jag sade tidigare har varken jag eller Erik Nilsson velat ha legala väggar. Om andra partier vill ha det, eller om du tolkar dem så, får de svara för sig själva.

Låt mig säga med tanke på det här med olaglighet att det är olagligt att måla med akrylfärg på väggen också. Det är olagligt att göra kubistiskt klotter också. Den naivistiska målningen på tunnelbanestationen i Rågsved är också olaglig, men du står

inte och rasar mot den. Jag tror också att olagligheten är en del av kicken. Jag köper den analysen. För dem som är ute efter den här kicken är sannolikheten av en konstkurs på lokalen bredvid biblioteket i Farsta centrum inte alternativet. Jag tror inte att det funkas så. Jag tror att ni tar i. Jag tror inte heller att det löser de stora problemen med klotteret att vi har åtta personer som går en kurs som tar sitt ursprung i graffitin men som breddar sig och jobbar med ett breddat konstkoncept efter det. Jag tror inte att det löser problematiken, men det ger en möjlighet att jobba med ett visst intresse. Visst, vi leder dem i någonting med graffiti, vi leder dem in i kultursfären och ett bredare skapande. Visst är det så.

Du säger att vi inte behöver någonting bara för att vi inte ger kommunala pengar. Det var att förbjuda saker ni sysslade med. Ni stängde konsthallar som hade utställningar som inte behagade er. Tror ni i oppositionen på fullt allvar att ni imponerade på Stockholms ungdomar genom att stänga konsthallar? Tror ni att ni fick några resultat i form av minskat klotter med den repressiva politiken?

Anförande nr 21

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Mogert, för att vara riktigt snäll kan jag kalla dig naiv. Det här med att ha dubbla budskap går hem hos ungdomarna: Å ena sidan och andra sidan. När jag är ute och har rättsundervisning i skolklasser ställer jag frågan: Är det någon skillnad på klotter och graffiti? Det är lite olika svar, men alldeles för många säger: Ja, det är skillnad. Klotter får man inte göra men graffiti får man göra.

Ska vi ta bort, Ann Mari Engel, klotteret och låta graffitin vara kvar? Ungdomarna tror att bara de gör det fint och gör fina målningar är det okej, då är det inte straffbelagt. Ni för en så otydlig politik i majoriteten gentemot ungdomarna.

Klotterkommissionen har, som andra har sagt här, kommit fram till att det här med olagligt målning ute på staden på alla möjliga ställen medför att ungdomarna dras in i andra brott. Det är nämligen så här: För att det ska vara riktig graffiti ska det vara stulen färg, på ett olagligt ställe och det ska vara uppseendeväckande. Ofta är det dessutom väldigt farligt för ungdomarna. Många har omkommit under åren när de hållit på med det.

Klotterväggar: Spåren förskräcker, säger man på många håll och tar bort klotterväggarna. Det har visat sig nämligen att det spiller över, det vill säga att det blir också på andra ställen. Man tränar på klotterväggarna och gör det på de olagliga ställena sedan. Ett tag var det tillåtet att på Kulturhuset måla på bilder av tunnelbanevagnar, pendeltågsvagnar och öva under överinseende av stadens tjänstemän. Sedan gick ungdomarna ut och bombade i förhållande till detta. Är det verkligen någonting som vi ska uppmuntra? Är det verkligen någonting som vi ska hålla på med?

Jag har tagit upp på ett stormöte Samverkan Söder om vi ska ha legala klotterväggar. Där var det ett samstämmigt nej, inte på Söder i alla fall. De kommer att göra vad de kan för att motverka det. Det är väldigt mycket svårare för polisen när de anträffar ungdomar som har burkar och pennor att säga att det är förberedelse till skadegörelse, för då säger de: Nej, vi ska måla på en legal klottervägg. Så blir de inte dömda i domstol.

Anförande nr 22

A n n M a r i E n g e l (v): Ibland kan jag inte låta bli att undra om oppositionen inte förstår eller inte vill förstå. Jag börjar med Berthold Gustavsson som frågar mig om vi inte ska ta bort klotter och graffiti. Det är väl klart att vi ska bort klotter och graffiti på olagliga platser i staden. Det tror jag att vi har sagt ganska många gånger. Vad vi talar om nu är en möjlighet att utöva graffiti på lagliga platser. Om du undervisar i rättskipning kan du kanske skilja på laglig och olaglig plats – jag hoppas det i alla fall.

Cecilia Brinck tror att vi tycker att det är besvärande med denna diskussion. Det tycker vi inte, men det är ganska tröttsamt eftersom ni aldrig lyssnar på vad vi säger. Det som är konstigt är att Cecilia ifrågasatte att det har bedrivits en hård politik mot klotter. Det är väl klart att det har bedrivits en hård politik mot klotter under er period, och vi har fortsatt. Jag kan nämna det som avslöjades av det här med Falck och Securitas, med mutor och olagliga register och att man jagade tonåringar. Det visar sig att det inte hjälpte. Det bara ökade kostnaderna för klotter, trots den så kallade nolltoleransen. Vi fortsätter att sanera klotter och försöka komma åt klottrare. Men vi tror att det skulle vara bättre för vissa grupper av ungdomar som är intresserade av graffiti att vi satte oss ned och diskuterade med dem.

Jag sade inte att vi ska ha massa med lagliga väggar i Stockholm, utan jag sade att vi borde kunna göra det man har gjort i Norrköping, Umeå och Malmö. Man har satt sig ned med ungdomarna, fått en dialog och tillsammans med dem byggt upp ett projekt där man har ömsesidigt förtroende. I Malmö jobbar man inom kulturskolan. Sydkraft har till exempel beställt verk. I Norrköping finns det legala väggar. Det är inte kommunfullmäktige som har bestämt det, utan det är Norrköpings hamn, och det var ingen politisk diskussion om det. I Umeå ordnar man utställningar, och där har kommunen köpt in väggar och satt upp mitt i staden för ungdomar.

Det finns olika sätt att göra det. Man måste föra en dialog med ungdomarna och hitta metoder som tillfredsställer dem som vill arbeta med graffiti. Dem som bara vill klottra måste man ta hand om på annat sätt.

Anförande nr 23

Å s a R o m s o n (mp): Med risk för att upprepa en del av det som Ann Mari Engel just har sagt tycker jag att det här är ett jätteroligt ämne, jag debatterar det gärna ofta. Om Cecilia Brinck tycker att vi inte lyssnar måste jag fråga var Cecilia Brinck var någonstans när hon inte förstod vad vi hade menat med repressiv graffitipolitik som har förts. Då kan jag förklara att vad jag syftade på var den förra mandatperioden och vad borgerliga politiker, Folkpartiet i spetsen, höll på med. Och det var att man förbjöd, man stängde gallerier, man förbjöd skolor att använda viss bildkonst, det vill säga graffiti på de legala väggar som eleverna själva fick tillgång till för på sina skolor. De fick använda gärna någon annan färg och måla gärna någonting annat, men graffiti fick de inte måla. Då skulle man bli kriminell. Då tror jag att man läser den kriminalrapport som ni hänger upp er på ganska fel, om det är den slutsats ni drar.

Men jag tackar Madeleine Sjöstedt för att hon klargjorde att Folkpartiet inte längre står för förbud, utan hon är uppe och diskuterar sin interpellation som handlar om att kulturskolan gör fel saker, det vill säga att den inte ska ha kurser i detta, och frågar om vi ska ha det hon kallar legala klotterväggar. Det blir något slags mischmasch. Med klotter menar vi det som är illegalt, det vill säga olagligt, och det är när folk har taggat där man inte får, där det är fult och ska bort. Det är det vi alla här är ense om att vi ska jobba mot.

Det jag personligen gärna skulle se mer av är legala graffitimålningar. I stället för att ha tråkiga betongväggar skulle den som äger en sådan vägg, en bostadsförening eller någon annan, kunna beställa en målning, precis som man har gjort i Malmö. Den målningen skulle kunna vara i vilken bildkonstart som helst. Men det kunde också vara graffiti.

Jag tycker inte att det är fullmäktiges sak att döma ut vissa bildkonster mot andra. Vad vi gör är att vi gör det som vuxensamhället har gjort i alla tider, det vill säga, fördömt det som är ungdomskulturens nästa *approach*. Jag är ledsen, men det hjälper inte. Det hjälpte inte på Beatles tid, det hjälpte inte på Elvis tid, och det kommer inte att hjälpa nu heller, Berthold.

Anförande nr 24

Borgarrådet M o g e r t (s): Låt mig börja med att säga att jag inte tycker att den här debatten alls är besvärande eller tröttsam, utan precis lika intressant som alla andra debatter i den här salen. Jag tycker snarare att det är en uppfriskande debatt. Den visar väldigt tydligt på liberalismens död även i kulturfrågan.

I Farsta jobbar man också med hiphop och rap, och jag vill passa på att ställa en fråga med tanke på att det kan förekomma en del olämpliga ord och formuleringar även om dessa är på engelska. Det förekommer i hiphop- och rapkretsar att man förknippas med droger och våld. Vill ni förbjuda den typen av kulturella yttringar också? Ska vi sluta med den verksamheten också? Det är kanske också ett sätt att nå ungdomar, och kanske leder man in dem i kultur och annat otyg?

Berthold sade att han var snäll när han kallade mig naiv. Jag tycker inte att det var riktigt snällt, om jag ska vara ärlig. Man måste tyvärr svara med att kalla dig en gnutta osaklig. Du pratar om att överallt annars i landet talar man om att ta bort den legala väggen. Du pratar om ett möte på Söder och att ni ska hindra den legala väggen. Jag måste säga: Visa mig den väggen. Vilken vägg är det ni pratar om? Jag har sagt flera gånger och varit tydlig med att vi inte vill ha några legala väggar. Var är väggen?

Anförande nr 25

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Din företrädare Erik Nilsson pläderade väldigt hårt och väldigt ofta för att vi skulle införa legala klotterväggar i Stockholm. Men vi kom aldrig till beslut var det skulle vara. Möjligtvis skulle det vara en mobil klottervägg. Då tog jag upp det, jag tror att det finns ett kommunfullmäktigeprotokoll på det. Jag sade inte var man hade tagit bort sådan, men jag sade att spåren för-

skräcker. På många ställen tar man bort därför att det spiller över. Man ser att det blir mer klotter på ställen runtomkring.

Du säger att vi vill förbjuda andra saker också därför att det används vissa ord och så vidare som inte är lämpliga. Jag har faktiskt varit med i fritidsnämnden och idrottsnämnden som sade att vissa grupper inte fick uppträda i av staden ägda lokaler när det visade sig att i deras repertoar var det rasistiska budskap, det var kvinnoförnedrande budskap och så vidare. Det passar inte ihop med stadens policy. Du kanske tycker annorlunda, men då tycker du inte som jag och vi.

Vad gjorde vi under förra mandatperioden? Vi kanske hjälpte till med den debatt vi hade och den policy som vi hade med opinionsbildning så att nuvarande majoritet i riskdagen med nuvarande justitieminister har gått i bräsch för att skärpa lagstiftningen när det gäller klotter och graffiti. Det ger numera inte bara sex månaders fängelse utan ett års fängelse. För att möjliggöra att ingripa på förberedelsestadiet, alltså innan de har klottrat eller målat graffiti, kan man söka igenom väskor och kläder och därigenom minska den kostsamma skadegörelse som för bara SL:s del uppgår till cirka 120 miljoner per år. Hur mycket det är för staden vågar jag inte räkna efter, för det blir alldeles för höga siffror.

Det ska saneras, ja. Men det blir väldigt konstigt om man ska sanera klottret och låta graffiti vara kvar. Ungdomar tror då att bara man gör det tillräckligt snyggt får det vara kvar, för då är det graffiti, och graffiti säger majoriteten i Stockholm är okej. Det är fint och ska få vara där.

Det är inte så lätt för ungdomar i 10-, 15- eller 18-årsålder att alla gånger förstå den definition som ni vill att de ska göra. Än en gång: Graffiti för dem innebär att det ska vara stulen färg, det ska vara på olagligt ställe och det ska vara uppseendeväckande.

Anförande nr 26

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i den här debatten, men Åsa Romson och Ann Mari Engeltvingar upp mig.

Jag tänkte börja med att korrigera min kära partikamrat Berthold Gustavsson som sade att kostnaden för SL är 120 miljoner. Tyvärr är den 200 miljoner, så det saknades 80 miljoner i din uppräknings.

Åsa Romson talar mycket om legala väggar och behovet av en legal vägg. Jag har funderat på detta, för jag är ibland tilltalad av tanken på legala väggar i stället för den skadegörelse som vi utsätts för. Det är bara det att vi har ett bekymmer: Hur stor skulle Åsa Romsons legala vägg vara? När jag åker pendeltåg från Huddinge till Älvsjö ser jag en fyra kilometer lång ljudvägg för boende i närheten, och den fyra kilometer långa betongväggen är klottrad. Åker jag tunnelbana längs med Bergslagsvägen eller linje 19 mot Hagsätra – det borde borgarrådet Mogert ha sett – ser jag att i princip varenda fastighet är klottrad. I tunnlar i tunnelbanan hittar jag också klotter.

Hur många mil legala klotterväggar tror du, Åsa Romson, att du kommer att behöva för att slippa skadegörelse på de väggar som faktiskt inte är avsedda för klotter, nämligen fastigheter där folk bor längs med Bergslagsvägen och längs med tunnelbanan?

Ann Mari Engel sade att den repressiva hanteringen av klotter och avståndstagandet från klotter under den förra mandatperioden inte gett något resultat. Hon var lite hånfull mot den spaning som man försökte med för att samlat hitta vilka det var som faktiskt står bakom denna skadegörelse, som ni tog bort när ni tog över makten 2002.

Det senaste från era partikamrater lite högre upp på Hantverkargatan är att klottret har ökat så fruktansvärt mycket de senaste åren, inte minskat, utan ökar så explosionsartat att era partikamrater sätter i gång med att bygga upp samma sak, nämligen väktare och spanare som försöker samla in information, vad det är för klotter och vilka det är som ligger bakom. Det är precis samma sak.

Klottret är ett bekymmer, och ni gör ingenting åt saken. Det är det som är så sorgligt, och det är det som förfular en så vacker stad som Stockholm.

Anförande nr 27

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag måste säga att jag blir mer betryckt av den här diskussionen än vad jag hade föreställt mig. För mig handlar diskussionen om klotter om rätten till det offentliga rummet. Jag blir alltid lika förvånad när man från Vänsterns sida tycker att vem som helst har rätten till det offentliga rummet och göra vad som helst i det. Får man inte det får man en yta att göra vad man vill på den. Vi som har vår förankring i förorter vet vad detta leder till och vad detta förorsakar i skadegörelse och kriminalitet.

Jag blir oerhört förvånad att Roger Mogert bemöter vår kritik med att fråga: Vad i övrigt vill ni förbjuda? Åsa Romson pratar om Beatles och annat. Det handlar om att ni inte tar det här riktigt på allvar. Det gör mig faktiskt betryckt. Den kriminalitet som ligger i att ungdomar ägnar sig åt klotter är enormt stor. Jag råder er att gå och se på hur kriminalregistret ser ut för dessa ungdomar. Att jämföra med Beatles är oerhört förolämpande för de ungdomar som hamnar i knarkmissbruk efter att ha boffat färg år ut och år in. Beatles hade inte någon idé att det var kriminalitet man skulle uppmuntra till. Men här finns en sådan faktor med. Det är den stora skillnaden. Ser man inte den är man nog ganska illa ute.

Ungdomskultur säger man att det här är, och i så fall är det väldigt fint. Ja, det var möjligen ungdomskultur när jag var ung, och det var ganska länge sedan. Det här har pågått hur länge som helst. Klotter är inte någon ungdomskultur, det är ren förstörelse. Jag skulle vilja höra någon från majoriteten säga det någon gång. Det här handlar inte om något slags ungdomskultur, det här är vägen in i kriminalitet. Det är på det sättet man måste se på de här problemen.

Anförande nr 28

Å s a R o m s o n (mp): Jag hade inte tänkt säga något mer men eftersom Peter Lundén-Welden ställde en konkret fråga om hur lång vägg jag pratar om vill jag

återigen klargöra att det jag pratar om inte är en legal klottervägg, något som ni pratar om. Det jag pratar om är just det som Madeleine Sjöstedt tog upp. Vi har olika syn på det offentliga rummet, däremot inte olika syn på att det offentliga rummet bör representera hela den offentliga skalan.

Jag växte upp på 70-talet och vet hur Hornsgatan såg ut med en vägg. Om målning på den väggen var sanktionerad eller inte vet jag inte. Hornspuckeln hade åtminstone bilder målade, såvitt jag kommer ihåg, bilder av människor och annat. Om det räknades som graffiti eller inte vet jag inte, men jag är helt säker på att några som finns i den här salen inte tyckte att det var rätt bild på rätt plats. Jag saknar i dag färg på bland annat Hornspuckeln. I dag är den grå och tråkig, och det finns inte ens en växt där. Jämförelsevis skulle jag hellre vilja ha de bilder som var där.

När jag åker pendeltåg, vilket jag ibland gör, mellan Älvsjö och Stuvsta ser jag också bullerväggen. Om jag ägde den bullerväggen skulle jag beställa en ordentlig bild, kanske en graffitibild eller bild i akvarell eller liknande. Poängen i debatten är att vi har så olika syn på vad som är bildkonst. Det är en speciell bildkonst som ni vill förbjuda därför att ni tycker, enligt Berthold Gustavsson, att graffiti per definition är olaglig. Men på en legal vägg med legala färger är den inte olaglig. Det är en bildkonst som alla andra och ett ungdomsuttryck som också ska få synas i det offentliga rummet.

Anförande nr 29

A n n M a r i E n g e l (v): En osanning blir inte bättre av att upprepas. Det är inte så att vi tycker att vem som helst får göra vad som helst i det offentliga rummet. Tvärtom, vi värnar om det offentliga rummet som i dag är väldigt belamrat också med kommersiell reklam och så vidare. Självklart ska man inte få göra vad man vill i det offentliga rummet. Däremot tycker vi att konstformen graffiti ska få utövas på lagliga ställen. Vi kan skilja på lagligt och olagligt, och jag tror att ni kan det också.

Det måste kännas väldigt skönt för oppositionen att ni vet allt det som forskningen faktiskt inte vet. Ni vet absolut säkert vilka det är som klottrar och att det leder till kriminalitet. Ni vet att det enda som hjälper är ökad repression. Ni vet att det hjälper med nolltolerans. Titta i stället på de erfarenheter som finns. Hur ser det ut?

Vi föreslår att man ska pröva olika vägar, att man ska ha en dialog med ungdomarna och testa lagliga möjligheter. Men ni vill inte pröva någonting, ni vill inte ha någon dialog, för ni vet redan resultatet. Då kan man fråga sig: Varför gav det inget resultat när ni prövade det? Den så kallade nolltoleransen minskade inte klottret, det kan ni inte påstå. Jag tycker att det är lite förmätet påstå det. Det finns olika undersökningar och olika resultat, men det är ingen som säkert vet bästa sättet att minska klottret och inte heller bästa sättet att gynna graffiti. Men vi vill prova olika vägar. Ni vill bara förbjuda. Det är sorgligt.

Anförande nr 30

B j ö r n L j u n g (fp): Jag missade min grupp i nämnden och kom hit upp och upptäckte en mycket intressant debatt, och då kunde jag anmäla mig. Jag blev lite provocerad av ledamoten Romson i vanlig ordning när hon far ut med halvsanningar.

Jag vill säga tre saker. När det gäller Hornspuckeln kan jag säga att också jag är uppvuxen på 70-talet och tyckte att det var förskräckligt när man klottrade ned puckeln med diverse slagord och annat. Om man tyckte att det var bra är ungefär som att säga att järnvägstunnlar, gångtunnlar, staket och bullerplank är bättre om det är graffitiklotter eller klottergraffiti på dem. Det tycker jag är en rätt så konstig inställning.

Det andra är att vi får rätta fakta lite grann. Under den tid som vi hade nolltoleransen minskade de facto klottret. Det finns undersökningar som visar det .

Den tredje sak jag vill säga är något som jag sagt förut i talarstolen, och det är att vi i stadsdelsnämnden i Aspudden i början av 90-talet upplät så kallade lagliga klotterväggar och klotterplank. Vad hände? Jo, vi fostrade Stockholms värsta klottrare när vi trodde att det var bra att upplåta lagliga klotterplank. Det är inte rätt väg att gå, vi har erfarenhet av det. Därför är vi säkra på den saken.

Anförande nr 31

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Även om de inte har möjlighet att svara så vill jag ha det här framfört om det nu skulle vara så som Romson och Ann Mari Engel säger – att det med lagliga metoder och lagliga väggar inte skulle bli något olagligt klotter eller någon olaglig graffiti.

Vi hade superklottraren framför alla andra hitbjuden till Stockholm. Han fick ställa ut på något galleri på Strandvägen. Han fick i uppdrag av Riksteatern, om jag inte minns fel, att måla någon vägg nere i Hallunda. Ändå blev han gripen av polis på natten när han var ute och utövade graffiti på olagliga platser. Det är ju just det som är grejen! Helst ska det vara stulen färg, det ska vara på ett olagligt ställe och det ska vara uppseendeväckande. Det ska vara spänning i det hela, och helst ska det vara en lite farlig miljö också. Ofta ingår också olika slags droger i kulturen.

Det är alltså inte så enkelt att man bara tillåter något. Ni har provat alltför länge med eftergivenhet, och det har blivit värre. Det har blivit fler klottrare som klottrar mer, skadegörelsen har ökat och kostnaderna för saneringen har ökat.

Bland annat i New York har man gått den omvända vägen när man såg hurdant det var. Man har nolltolerans och man har höjt straffen. Man har vidtagit strängare åtgärder repressivt. Där har det blivit mycket mindre klotter; det är nästan inget klotter alls längre.

Erfarenheterna finns alltså åt båda hållen. Därför är det bara en fråga om vilka man vill dra nytta av och vilka man vill bekänna sig till. Är det att vi ska ha en totalförstörd stad, eller vill vi ha en ren och snygg stad?

*§ 9 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Stadsledningskontorets organisation*

Anförande nr 32

Borgarrådet Axén Olin (m): Herr ordförande! Vid flera tillfällen har finansborgarrådet talat om värdet av att rationalisera och vikten av att krympa stadens överbyggnad och minska på administrativa tjänster.

Inte minst har finansborgarrådet vid flera tillfällen på våra gruppledarträffar, när vi har diskuterat stadens politiska organisation, lovat att stadsledningskontoret ska minska i antalet anställningar. Det är viktigt att minska administrationen och krympa antalet anställningar där, har hon sagt. Herr ordförande! De var 328 personer. Till min förvåning kan jag konstatera att de numera är 557 anställda, det vill säga plus 229. Dessa 328 som skulle krympa har blivit 229 fler, och är numera 557.

Herr ordförande! Jag skulle helt enkelt vilja fråga finansborgarrådet om hon anser att ni har hållit ert löfte om att minska antalet anställningar på stadsledningskontoret.

Anförande nr 33

Borgarrådet Billström (s): Ordförande, fullmäktige! Det som är så positivt och fantastiskt med projektet Stockholmsmodellen 2010, som handlar om en genomlysning av samtliga bolag och förvaltningar, är att stadens 40 bolag och förvaltningar omsätter 40 miljarder. Det är klart att däri behöver man göra genomlysningar och översyner. Det gör vi just nu, och det kommer vi att göra de närmaste åren. Jag hoppas att det finns en väldigt bred politisk enighet om detta.

Vi ska veta att vi använder skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Detta är en del i majoritetens politik på samma sätt som miljöavgiftskansliets arbetsuppgifter är en del av majoritetens politik. På samma sätt är det med Kompetensfonden och det arbetet; det är en del av majoritetens politik. På samma sätt är ekonomistyrningssystemet Agresso en del av majoritetens politik.

Detta har vi slagit fast i början av denna mandatperiod, och det kommer vi att avsluta denna mandatperiod. SLK har inte ökat med det antal personer som Axén Olin påstår. Tvärtom har vi samma ordinarie personalstab som tidigare. Men politiken har mycket riktigt inneburit ett Stockholmsförsök, ett nytt ekonomistyrningssystem och för första gången historiska satsningar på kompetensutveckling av Stockholms personal, vilket är oerhört viktigt och väsentligt.

Anförande nr 34

Borgarrådet Axén Olin (m): Herr ordförande! Jag ifrågasätter absolut inte vad stadens personal gör. Det är fullständigt ointressant om det är Agresso, löner, kompetensutveckling, biltullskansli eller vad det nu är för någonting. Det jag ifrågasätter är finansborgarrådets och majoritetens löfte om att krympa administra-

tionen och minska antalet anställda vid stadsledningskontoret. Det kan väl ändå inte bli en minskning om de var 328 och man ökar med 70 procent. 229 anställningar innebär en ökning med 70 procent när man går till 557. Herr ordförande! Det kan väl ändå inte vara att hålla sitt löfte om att minska antalet anställningar vid stadsledningskontoret.

Anförande nr 35

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får be Axén Olin att lyssna noggrant, för det här handlar om en helhet. Det handlar om 40 miljarder och 40 förvaltningar och bolag som nu genomlyses för första gången på decennier i Stockholms historia. Det är klart att det går att rationalisera och effektivisera allt ifrån SLK till bostadsbolag, förvaltningar och annat. Hittills har vi också gjort det i budgeten.

Självfallet är kompetensfond, Agresso, miljöavgift, Stockholmsförsök och så vidare tillfälliga projekt. Det är det som Axén Olin pratar om som om det skulle tillhöra den ordinarie verksamheten eller den ordinarie budgeten. Så är det naturligtvis inte. SLK har sin stadsövergripande uppgift gentemot kommunstyrelsen och ska självfallet ha det. Det finns inget annat.

Anförande nr 36

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Oavsett vad borgarrådet Billström säger kan jag bara konstatera att inte heller löftet om att minska antalet anställningar i stadsledningskontoret och att krympa stadens administration har infriats.

Anförande nr 37

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är en väldans tur att partierna och partiernas företrädare får sina betyg av väljarna och inte av sin egen församling. Om man vägrar att lyssna på vad jag redovisar så blir det så som man önskar. Den bild som Axén Olin har stämmer naturligtvis inte.

Alla vet att staden sedan ett år tillbaka genomgår just den här genomlysningen. Det sker på alla områden och det gäller alla förvaltningar och alla bolag. Blir vi lyckosamma så kommer vi inom de närmaste åren fram till 2010 att ha kunnat omfördela kanske mellan två och tre miljarder från central nivå ut i stadsdelarna, just där 80 procent av stadens budget ligger. Det tror jag att väljarna och stockholmarna uppskattar.

Fråga nr 2. Biltullar

Anförande nr 38

K a r l B e r n (fp): Ordförande, fullmäktige! Annika Billström! Jag har en fråga till dig. I DN för någon vecka sedan uttalade du ett svar på en fråga om ifall det skulle bli ett ja i folkomröstningen om trängselskatter och om ni i så fall skulle höja

avgifterna. Jag vill fråga dig i denna församling och inför dessa vittnen – det låter i och för sig ungefär som en vigsselförrättning – om ni kommer att höja avgifterna. Roger sade ja! Annika Billström! Jag vill höra detta av dig. Vi är mycket intresserade av det här, inte minst stockholmarna och ännu mer de från kranskommunerna.

Kommer ni att höja avgifterna – eller vad de nu ska kallas för? Det kan vara trängselavgifter, biltullar, avgifter och allt möjligt. Det är det jag skulle vilja veta. Kommer de att höjas eller inte? Vi är jätteintresserade av att veta det. Vi har radio och tv som sitter här uppe och vi har en protokollförare, så vi kommer att få det här på pränt. Kommer de att höjas eller inte?

Anförande nr 39

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Karl Bern! Jag uppskattar de direkta och tydliga frågeställningarna. Det viktiga med Stockholmsförsöket är naturligtvis att staden fullgör sin uppgift, och den uppgiften är att utvärdera och följa försöket och resultatet av försöket.

Det finns ingen politiker i dag – inte jag i alla fall – som kan säga till dig vad som kommer att ske efter folkomröstningen. Alla vi partier som nu ingår i fullmäktige har ju lovat här att vi ska följa folkomröstningens resultat oavsett om det blir ett ja eller nej. Låt oss hypotetiskt säga att det skulle bli ett ja i folkomröstningen. Då finns det inget parti som vet vilka som ska bilda majoritet efter valet 2006. Det vet inte någon. Att säga bu eller bä när det gäller avgiftens storlek kan inte jag göra, och ingen annan heller. Det viktiga för mig är att följa försöket nu och se hur det fungerar både när det gäller biltrafiken och kollektivtrafiken, för den är faktiskt lika viktig.

Anförande nr 40

K a r l B e r n (fp): Annika! Jag tackar för det svaret, men jag är inte så där speciellt lugnad ändå. Vi får hoppas att det inte blir så illa, men låt oss hypotetiskt säga att ni skulle få fortsatt förtroende och majoritet och att det skulle bli ja i folkomröstningen. Då skulle jag vilja veta: Vill du höja tullarna eller avgifterna eller inte? Eller tror du att dina partikamrater på Helgeandsholmen vill göra det? De kanske börjar få vittring och tycker att det här är en mjölkko som man kanske bör införa på andra ställen.

Kommer du att höja det här och arbeta för det? Du måste säga vad *du* vill. Det är det skattebetalarna och bilisterna här i staden vill veta. Vi börjar bli lite oroliga. Du kanske förstår min skepsis.

När 70-kortet infördes sade man: Det ska vara 70 kronor. I dag kostar det 600 kronor. Jag är så gammal att jag minns när momsens infördes. Då hette den oms, var på 3 procent och tillfällig. I dag är den på 25 procent, och vi kommer aldrig att bli av med den. Du förstår kanske min skepsis. Jag anar ugglor i mossen här. Jag vill veta: Vad vill du?

Anförande nr 41

Borgarráðet B i l l s t r ö m (s): Ärligt talat, Karl Bern: Det jag vill är att följa försöket och se resultatet. Om jag minns rätt nu så tror jag att den stora utvärderingen kommer att vara klar precis före midsommar. Då vet vi allt. Då känner vi till resandemönster, restider, minskning eller ökning av trafiken på olika ställen i staden, stadsmiljön, uppfattningen, luftföroreningar och en mängd olika saker.

Sak nummer två som jag verkligen vill om det skulle bli ja i folkomröstningen är att detta ska vara en avgift. Det har jag alltid tyckt. Det ska inte vara en skatt. Det är den här församlingen tillsammans med regionen som själv måste bestämma vilka vägar som ska byggas ut och vilken kollektivtrafikförbättring vi ska göra. Det är de två besked som du kan få just nu.

Anförande nr 42

K a r l B e r n (fp): Annika Billström! Jag brukar inte vara så orolig av mig, men nu är jag det fortfarande. Du menar att om folk när de på valdagen går och röstar ja eller nej till detta så vet de inte vilka avgifter det kommer att vara. Kommer de att höjas eller inte? Det är det som gäller. Man överlämnar helt enkelt *carte blanche* här.

Jag känner inte någon speciell glädje över beskedet. Men det var i alla fall ett besked: Vi kan vänta oss vad som helst, i stort sett, efter ett eventuellt ja. Det kan bli högre avgifter. Men det är glädjande att du säger att det kommer att bli en avgift, som kommer att tillfalla staden i stället för staten. Det är jag glad för.

Anförande nr 43

Borgarráðet B i l l s t r ö m (fp): Karl Bern! Tycker inte du också att det är viktigt att följa försöket för att man ska kunna bedöma det på ett så korrekt sätt som möjligt? Är det inte viktigt att följa försöket och se hur utvärderingen slår? Då kan vi få svar på alla de frågor som vi gemensamt har i dag: Har luften blivit bättre? Har vi ändrat resandemönstren? Är restiderna kortare? Är det tillfyllest med de insatser man gör på kollektivtrafiken eller inte?

Det är viktigt för mig att få svar på detta innan jag funderar tillsammans med andra. Okej, blir det ett ja i folkomröstningen – hur ska då ett permanent system se ut? Det viktiga är att få svar på alla de frågor som vi nu går i väntans tider för att få veta. En gång i månaden kommer det att bli redovisningar från miljöavgiftskansliet. Men den stora sammanhållande redovisningen av det totala sker i midsommartid.

Fråga nr 3. Multisjuka äldre

Anförande nr 44

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I en purfärsk revisionsrapport har vi i dag tagit del av hur de äldre multisjuka blir behandlade både av kommun och landsting. Det är inga stora krav som de äldre har haft, ser man när man läser fallbeskrivningarna i rapporten. De pratar om att de vill påverka insatserna från hemtjänsten och att det inte ska vara så många olika som kommer hem till en. De

säger att det särskilda boende som de önskar i servicehus har diskuterats vid flera tillfällen, men det finns ändå inte tydligt skrivet i den dokumentation som finns för den äldre.

Jag undrar därför, Margareta Olofsson: Delar du synen i revisorernas redovisning av hur de äldre bemöts? Dessa äldre säger ofta själva att de inte blir lyssnade till och inte ses som de hela människor som de är. Det samlade medicinska omhändertagandet är någonting som efterfrågas i rapporten. Man nämner särskilt också landstingsfrågan när det gäller husläkarna. Men när det gäller det ansvar som vi i kommunen har – delar du synen i den delen i revisionsrapporten?

Anförande nr 45

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Ewa Samuelsson ställde en fråga som egentligen är ganska konstig till mig. Hon frågade om jag delar revisorernas synpunkter på hur de äldre har det. Framför allt ska jag säga att det är självklart att jag delar de äldres oro över sin egen situation. Det är ju faktiskt de som enskilda människor som har uttryckt det här, och det är de som har svarat på frågorna. Det är de som har beskrivit sin egen situation, hur de känner det och hur de har det. Det kommer man inte ifrån; så upplever de den och så är den ju då för dessa människor.

Däremot har revisorerna en del synpunkter som jag tycker är intressanta. Några av dem har vi redan tagit itu med, bland annat det här med att få en rättssäker biståndsbedömning. Efter en rapport från äldreombudsmannen har vi satt i gång utbildningar för biståndsbedömarna.

Vi har också tagit upp det här med läkemedelshantering, även om det huvudsakligen är en landstingsfråga. Vi har ändå utbildat 1 900 personer i läkemedelshantering för att de ska slå larm. Vi vet ju att läkemedel tar ut varandra.

En sak som jag också tycker är viktig och som de tar upp, och som har gällt i många år skulle jag tro, är att de beslut som vi fattar exempelvis i den här salen inte alltid följs upp. Man vet inte om de beslut som vi politiker har fattat tränger ända ned till den gamla enskilda människan i hans eller hennes bostad. Det är det stora problemet, och det är det som vi måste se över. Hur ska vi kunna få en återrapportering? Hur ska vi kunna följa att de beslut som vi fattar också verkställs, och också verkställs på det sätt som de är tänkta? Även ur den synpunkten tycker jag att revisorerna pekar på en viktig fråga som vi måste ta tag i och göra någonting åt.

Dessutom kan jag tala om att vi också kommer att låta Äldrecentrum gå igenom stadens samtliga stadsdelar för att se till att samarbete sker med landstinget.

Anförande nr 46

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det var ju Äldrecentrum som hade fått uppdraget att ta fram rapporten. Det är väl riktigt som du säger, att politikerns beslut inte alltid når hela vägen ned. Det är ett av de stora problemen. När man då får läsa i rapporten att det är tillgängliga resurser som styr vilka insatser de äldre får och inte de äldres behov av stöd och hjälp så är frågan vilket som ska gälla.

Är det de fagra orden som skrivs i politiska dokument eller de resurser som politikerna sedan tilldelar äldreomsorgen, i det här fallet?

På flera ställen skriver man att biståndsbedömarna ses som grindvakter av de äldre och att det är standardformuleringar i de beslut som är fattade. Det är ju inte de äldre själva som får formulera de önskemål om stöd och hjälp som de har. Det är klart att man har ett ansvar som äldreomsorgsborgarråd för att de resurser som nu finns ute i våra verksamheter tydligen inte räcker.

Anförande nr 47

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Sådana förenklade slutsatser som Ewa Samuelsson drar tänker inte jag dra av en revisionsrapport. Den är nog värd lite mer möda. Det som jag tog upp om biståndsbedömarna och utbildningen har vi diskuterat här många gånger. Du är själv väl medveten om att så också sker eftersom du sitter i äldreomsorgsberedningen. Det är vad vi har tagit itu med. Det upptäcktes att man inte kände att det var ett rättstryggt system som man hade för sin biståndsbedömning och att man inte fick ordentliga besked som man kunde överklaga, så den saken har vi tagit itu med.

Men jag tycker att det finns andra saker än att man ska dra sådana förenklade slutsatser som att det är pengarna som styr. Det är samma system nu som det var tidigare. Under de här sex åren sedan 1999, då man gjorde den förra genomgången, säger man att det inte har blivit bättre. Det gäller samarbetet med landstinget, den gemensamma vårdplaneringen och att det är kortare vårdtider. Det är det stora problemet.

Anförande nr 48

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Man kan tycka att det är förenklade slutsatser, men det är ju inte mina utan revisionsrapportens slutsatser. Det är dem jag hänvisar till. Det är i citat från den som man lyfter fram det här problemet.

Nu tog du själv upp frågan om de korta slutenvårdsinsatserna. Det må så vara, men det är också så att när vi sedan ska ta över så finns det inte en tydlig överföring från landstinget till kommunen. Där har vi ett ansvar för att se till att de personer som kommer hem till sina egna hem blir väl omhändertagna. Det är faktiskt politikerna som har beslutat om kvarboendeprincipen, och därför måste man se till att det blir det allra bästa. För många äldre har det blivit ett tvång att bo kvar hemma, och inte en möjlighet, som det var tänkt. Det är det som också syns i rapporten. Flera äldre har önskat boende i servicehus men har fått nej för att man inte har ansett att de är tillräckligt dåliga för att bo i servicehus. Samtidigt klarar man inte av att ta hand om dem när de kommer från slutenvården.

Anförande nr 49

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Rapporten kom ju i dag på morgonen, så jag förstår att Ewa Samuelsson inte har haft tid att läsa den. Det är *en* person som har begärt att få flytta till servicehus av de nio som ingår i Stockholms stad och som också har fått

avslag det. En bor redan i ett vård- och omsorgsboende och hon säger själv att hon gör det på grund av att hennes anhöriga ville det och inte för att hon själv ville det.

En människas liv är komplext. Man har många olika åsikter och många uttryck. Det skiljer sig åt från människa till människa. Det är viktigt att poängtera att det är den enskilda människans egen situation som man måste ta itu med.

Det som sker, som du också tog upp lite grann, i och med kortare vårdtider är att vi vet att kommunen då ska ta emot människor som egentligen inte mår så himla bra. Då ska man ha en vårdplanering.

Fråga nr 4. Norra länken

Anförande nr 50

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Min fråga är mycket kort. Kan finansborgarrådet svara på när bygget av Norra länken börjar?

Anförande nr 51

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag ska gärna svara borgarrådet Nordin. Alla byggen brukar börja med ett första spadtag. Det första spadtaget för Norra länken tar vi i vår.

Anförande nr 52

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag tycker att det skulle vara mycket trevligt om så kunde ske. Men det sades ju att det första spadtaget skulle ha tagits i oktober, och sedan fastnade det i beslut hos regeringen. Men nu har finansborgarrådet alltså garantier för att det blir så här?

Anförande nr 53

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag hade inskrivet i min almanacka att det första spadtaget skulle tas den 21 oktober eller något sådant. Skälet till att inte det första spadtaget togs var att arbetsplanen inte var riktigt klar. Det var en chock för många av oss. Men de garantier jag har fått nu är just de som jag nämnde. Därför var svaret väldigt kort på din korta fråga. Men det är så, seriöst; de uppgifter jag har säger att det första spadtaget för Norra länken tas i vår.

Fråga nr 5. Bostäder

Anförande nr 54

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Ett av Socialdemokraternas vallöften, kanske det mest framträdande, var att man skulle bygga 20 000 bostäder under mandatperioden. Det är ett vällovligt löfte. Man borde bygga betydligt mer i Stockholm, vilket vi inledde under vår tid vid makten.

Nu har vi fått siffror på hur det har gått under den här perioden. De visar att man i snitt har lyckats bygga betydligt mindre än vad man skulle behöva göra för att Socialdemokraterna skulle kunna uppfylla sitt löfte. Man har byggt i genomsnitt 2 800 bostäder per år hittills. För att komma upp i 20 000 behövs det en fyrdubbling av det antalet i år. Jag tror att vi alla inser att det inte finns någon som helst möjlighet för Socialdemokraterna att nå upp till sitt käraste vallöfte.

Jag skulle gärna vilja veta om du, borgarrådet Py Börjeson, som är ansvarig för de här frågorna, tänker stå fast vid att ni ska bygga 20 000 bostäder. Eller är det inte dags att dra tillbaka det här vallöftet?

Anförande nr 55

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): *Here we go again* med sifferexercisen! Nej, vi tänker inte dra tillbaka något vallöfte om de 20 000 nya påbörjade bostäderna. Vi ser när vi följer projektet, som ju kallas 20 K, att vi kommer att klara detta högt uppsatta mål.

Jag är oerhört glad och stolt över att få se hur en stark politisk vilja kan resultera i en så fantastisk omvälvning som den som nu har skett på byggnadsmarknaden. Jag är stolt över byggföretagen som arbetar som de gör. Jag tycker att det är jätteroligt att se. Vi bygger mer nu än vi har byggt i den här staden sedan 70-talet. Vi kommer att klara vallöftet om de 20 000 nya lägenheterna.

Anförande nr 56

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Det här var jätteintressant! Jag är minst sagt förvånad. Jag hade förväntat mig något slags fluffighet eller någonting kring vallöftet eller att man skulle glänta lite på reträttvägen, för den måste ju komma någon dag. Men det är hedervärt att du håller fanan högt.

Jag tror dock att alla inser att det saknas all som helst trovärdighet i vad du står här och säger. Jag undrar varför ni då inte bygger mer. Om du säger att det inte finns några problem och att vi bygger oerhört mycket i dag, varför bygger ni då inte mer? Då skulle det ju kunna finnas någon som helst tro på att ni skulle klara att fyrdubbla byggandet 2006.

Anförande nr 57

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Bästa Madeleine! Välkommen till stadsbyggnadsnämnden! Vi har faktiskt under de här åren haft projektet 20 K, där vi har tagit startpromemorior. Vi har tagit detaljplaner i en oerhört snabb takt. Vi har förstärkt resurserna på stadsbyggnadskontoret. Vi har sett att resurserna också behöver förstärkas på andra ställen i staden. Det har vi gjort. Vi har alltså noggrant följt detta projekt och varenda byggnadsproduktion som är på gång. Vi vet att vi kommer att klara det här vallöftet. Vi har sett vilket som är möjligt. Vi har sett var det finns hinder. Vi har följt upp hindren, vi har undanröjt hindren och vi ser i dag att detta vallöfte är möjligt att genomföra.

Anförande nr 58

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Vi i oppositionen tar med oss detta tydliga klargörande in i valrörelsen. Det ska bli ett sant nöje att jämföra det som du kallar för sifferexercis med vad vi kallar boende för människor och hur det kommer att se ut.

Du säger att vi har startpromemorior, detaljplaner och så vidare. Ja, men jag kan konstatera att det inte finns någon som bor i vare sig en detaljplan, en markanvisning eller något annat. Folk vill ha vanliga bostäder. Ta tillfället i akt! Säg: Vi klarar inte detta vallöfte. Vi är tvungna att bryta ett vallöfte till. Vi klarar inte 20 000 längre.

Anförande nr 59

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag säger igen: Välkommen till stadsbyggnadsnämnden! Man kan inte bygga hus utan planer. Det måste börja med en plan. Vi har genomfört en oerhörd massa planer. Nu ser vi hur byggnadsbranschen är i full gång. Man är nöjd med samarbetet med staden och man vill fortsätta byggandet. Vi kommer att ha en långsiktig byggnation, och vi kommer även att satsa på det som vi också har sagt, nämligen att bygga billigt.

Fråga nr 6. Samordning av klottersanering

Anförande nr 60

H a r d y H e d m a n (kd): Jag har en granne som nyligen har varit i Malaysia. Han ordnar konserter i alla möjliga länder. Han sade: Vi måste vara hemmablinda när det gäller klotter. När han kom hem från Malaysia och såg hur det såg ut i Stockholm så blev han helt förtvivlad.

Mitt bestämda intryck från innerstaden är att privata och kooperativa fastighetsägare sköter klottersanering bättre än staden och övriga offentliga myndigheter sköter de fastigheter som de har ansvar för. Till exempel finns det en tunnel under vägen till Eriksdalsskolan. Den har i två månader varit fullklottrad i huvudentrén till Eriksdalsskolan. Förut var den fullklottrad i ett år utan att någon gjorde något åt det.

Vem är det som har ansvar för områden utanför spärrarna vid T-stationerna? Ett exempel är Stockholms Central, dit massor med turister kommer. Den nedgången från Vasagatan är fullständigt vidrig. Elskåp och andra kopplingsskåp är fullklottrade överallt. Det gäller också murar och trappor mellan fastigheterna, som väl staden måste svara för. Frågan är vem som ska samordna det hela. Är det fastighetsägarna eller staden som ska inbjuda?

Anförande nr 61

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag har hört mycket under de senaste dagarna om folk som har åkt utomlands och imponerats av diktaturstater. Man kanske ska vara lite försiktig med den typen av jämförelser.

Jag tror inte att det finns någon generell lag eller regel eller något undantag som säger att privata fastighetsägare på något sätt bevisligen skulle vara bättre än offent-

liga på att sanera. Jag tror att det är svårt att hitta en grund för det. Du kan säkert hitta bra privata fastighetsägare som sanerar, och du kan hitta exempel på dåliga privata fastighetsägare.

Naturligtvis faller ett samordningsansvar rimligen på kommunen. Det har pågått ett arbete framför allt för att kunna hantera den tyvärr ganska krångliga lag om offentlig upphandling som vi har i Sverige. I andra länder där man har en enklare lagstiftning, som Danmark, har man kunnat gå ut från kommunen med bara en enkel prissättning. Då kan man säga: För så här många kronor sanerar vi så här många av era kvadratmeter. För oss är det mycket svårare att ha en sådan ordning.

Men det pågår som sagt ett arbete. Nu svarar jag i stället för fastighetsborgarrådet Rönngren, som inte är här. Om du ställer samma fråga när han återkommer så kan han säkert ge en mycket bättre bild av dagsläget för arbetet.

Anförande nr 62

H a r d y H e d m a n (kd): Jag tror att det finns fler områden att samordna. Det är inte bara fastighetsägarna och staden. Det är staten och alla möjliga myndigheter som är inblandade. Ta exempelvis de skåp som posten lägger posten i före utdelning. De är först dekorerade av konstnärer, och sedan klottrar man ovanpå den dekoreringskonstnärer har gjort för att man ska slippa klotter på den. Trafikmärkena är fullklottrade. Det finns lampor och lyktstolpar och soffor i parker och strandpromenader som är fullklottrade. Och det får vara så i månad efter månad!

Detta gör att de som försöker ordna det vid sitt hus eller sin omgivning ger upp eftersom inte staden och de övriga myndigheterna som är inblandade sköter sin del. Det är alltså betydligt fler än du nämnde som man måste samordna. Det vore intressant att se om man kan hitta något sätt att ordna det.

Anförande nr 63

Borgarrådet M o g e r t (s): Det är helt riktigt att det är många att samordna mellan. Det gör inte det juridiska problemet mindre, tyvärr. Men det är en helt riktig bild du ger. För att de enskilda delarna ska kunna vara bra krävs det en helhet runt det. Men jag har som sagt svårt att skriva under på någon bild av att privata fastighetsägare generellt skulle vara bättre än offentliga. Jag tror att du har svårt att hitta ett objektivet belägg för det.

Anförande nr 64

H a r d y H e d m a n (kd): Jag får återkomma med fotodokumentation från Södermalm så får du se.

Fråga nr 7. Studentbostäder till Haparanda

Anförande nr 65

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Stockholm har i år igen utsetts av studenterna till Sveriges sämsta studentstad. Det är klart att man förstår studenterna lite grann när man får läsa att nu skickas drygt 220 studentlägenheter till Haparanda som hotell. Det är billiga och bra studentlägenheter som studenter har råd att bo i och inte de nybyggda som de inte har råd att bo i.

Jag skulle vilja fråga lite grann om hur det kommer sig att ni inte klarar av att ta hand om 220 välfungerande billiga studentlägenheter och behålla dem i Stockholm.

Anförande nr 66

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige och Mikael! Det vi nu talar om är alltså ungefär 500 studentlägenheter som har ett tillfälligt bygglov i Hammarby Sjöstad. Vi har alltså under två tre års tid försökt hitta lämplig lokalisering för de här studentbostäderna när det nu ska byggas permanent på den platsen.

Vi har lyckats hitta en plats för hälften av lägenheterna. Hälften av dem finns det ingen lokalisering för. Det har gjorts många försök. Jag tycker att det är tråkigt att vi inte har kunnat hitta någonting. På en del av de föreslagna lokaliseringarna har vi mött starka protester från de omkringboende, inte minst från Mikael's egna partiföreträdare. Det har varit svårigheter att hitta ett alternativ.

Nu finns det olika alternativ till vad man ska göra. Det låter ju klatschigt det här, Mikael, att man säljer dem till Haparanda. Men Haparanda och dess intresse för de här bostäderna är *ett* av de alternativ som finns nu för de 220. Nu fortsätter försöken att hitta alternativa platser, naturligtvis.

Anförande nr 67

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Nu är det visst Moderaternas fel att man inte har lyckats flytta studentlägenheterna på två och ett halvt eller tre år. Det är ett ganska fantastiskt påstående eftersom det är Py Börjesons parti som äger hela frågan. Ni äger frågan inom Stockholms stad och ni äger frågan på regeringsnivå. En av de viktiga frågeställningarna och ett av skälen till att ni inte har klarat av det här är den nuvarande lagstiftningen och det nuvarande regelverket som gör att det är svårt att få in de här någonstans där ni har varit ute och pekat i terrängen.

Jag har föreslagit i två till tre år, Py Börjeson, att vi skulle göra gemensamma uppvaktningar till dina partivänner på riksnivå för att få lite vettiga regler så att städer kan växa på städernas villkor. Det är ju ett av skälen till att du inte klarar av det här med lägenheterna.

Min fråga är egentligen: Varför klarar det moderatledda Nacka, grannkommunen, det här? Det är nämligen Nacka som tar hand om hälften av de här studentlägenheterna. Den andra hälften skickar Py Börjeson till Haparanda som hotell! Var är handlings-

kraften i att lösa en etablering av 228 lägenheter som faktiskt hade behövts för stockholmarna, här och till lågt pris?

Anförande nr 68

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Nej då, Mikael, jag vill inte alls skylla detta på Moderaterna. Det är självfallet så att vi har ett ansvar för att kunna placera de 220 lägenheterna. Jag tycker att det är bra att Nacka hade en lämplig plats och kunde ta emot de här, särskilt därför att de också finns i närheten av det område där de redan fanns.

Vi har gjort stora ansträngningar. Det har varit stora svårigheter. Jag tycker att det är tråkigt att vi inte har kunnat hitta några alternativ, men arbetet fortsätter naturligtvis. Jag tycker kanske inte att du ska ta det självklara begreppet om att vi sänder bostäder till Haparanda, som ju låter väldigt klatschigt, som sagt. Det är ett av alternativen. Jag vill påpeka det, även om jag inte kan tycka att det skulle vara sämre än någonting annat om vi inte kan hitta en alternativ plats i Stockholm.

Anförande nr 69

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det där låter ju trevligt. Men om jag har förstått saken rätt, Py Börjeson, är det sex veckor nu som är kvar till dess att de här ska vara bortskickade och borttransporterade. Jag har också fått en uppgift om att lägenheterna är sålda och att affären redan är klar. Men om du vill komma upp och dementera det så tycker jag att det är väldigt välkommet. Då kanske det ändå finns en chans att vi kan få behålla lite billigare studentlägenheter i Stockholm.

Jag tycker att det är lite tragikomiskt. Ni lägger två miljarder av skattebetalarnas pengar på att bygga om Skatteskrapan som en symbolhandling därför att Annika Billström var ute före valet och lovade det. Två miljarder kastas alltså bort på att bygga om den medan man samtidigt skickar över 220 välfungerande billiga studentlägenheter till Haparanda som hotell. Det är verkligen en märklig prioriteringsordning, och det är naturligtvis ett schabbel och ett dåligt sätt att hantera en viktig fråga.

Moderaterna ville att vi skulle ha permanenta studentlägenheter i det här kvarteret i Hammarby Sjöstad. Då lovade ni att man skulle hitta en ersättningsplats. Det är det som inte sker nu. Det enda som händer är att Nacka löser det hela för hälften av studentlägenheterna.

Anförande nr 70

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Mikael Söderlund! Den uppgiften, att de skulle vara sålda, har inte jag i dag. Jag måste säga att jag är oerhört glad och stolt över att vi har 400 bra och billiga studentlägenheter i Skatteskrapan när vi nu inte har lyckats med placeringen av de 220 lägenheterna. Det är ju tur det!

Fråga nr 8. Äldreomsorg

Anförande nr 71

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga till borgarrådet Olofsson som lyder så här: Anser du att stadens allra äldsta sjuka invånare i dag kan känna sig trygga med att de får den hjälp och det stöd som kommunen har som ansvar att ge dem?

Anförande nr 72

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag antar att Ann-Katrin Åslund ställer frågan utifrån den revisionsrapport som vi har pratat lite grann om tidigare här i dag. Där framkommer det att många av dem som är multisjuka inte har så bra vård i dag. Det går på tvärsen just för de multisjuka. Det är klart att de inte alltid är tillfreds med den omsorg som de får. Det är en diskussion som vi också måste ta med landstinget för att se till att de ska kunna känna sig trygga även på sin ålderdom.

Det som gäller sjukvården är ju landstingets ansvar så länge man bor kvar hemma, och det är kommunens ansvar att se till att människor får den hemtjänst som de i så fall behöver. Det måste naturligtvis kommunen se till att de får, men kommunen måste också vara behjälplig i vårdplanering och se till att människor också känner sig trygga och gärna får sällskap på dagtid. Det är det som en del av dem uttrycker; det är ensamheten som är en ganska svår plåga för många.

Anförande nr 73

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Den revisionsrapport som presenterades i dag visar tydligt att det är väldigt illa ställt för dem som man har tittat på. För Stockholms del gäller det framför allt dem från Enskede-Årsta. Det är där man har gjort den här undersökningen. Det som är anmärkningsvärt är att man säger att det inte har blivit ett dugg bättre sedan man gjorde en liknande undersökning 1999, utan snarare sämre.

I fyra år är det ni som har haft makten när det gäller äldreomsorgen i Stockholm, men inte bara för äldreomsorgen i Stockholm. Det handlar också om landstinget. Det är Vänsterpartiet som har ansvaret för de multisjuka när det gäller landstinget. Det fungerar inte på något håll. Det är anmärkningsvärt att man säger, som vi hörde här förut, att biståndsbedömarna uppfattas som grindvakter i stället för någon som stöder och hjälper.

Anförande nr 74

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag har först en rättelse. Det är inte Vänsterpartiet som har hand om vårdcentralerna i landstinget. Men det är något oväsentligt. Det intressanta under de fyra åren är att det var Folkpartiet som hade det. Folkpartiet hade i så fall hand om äldreomsorgen här.

Men jag tycker egentligen att det är ointressant att diskutera det. Jag konstaterar fakta. Fakta är också att landstingets tider på sjukhusen för de äldre har kortats mycket. Det innebär att de kommer tillbaka till sitt eget boende och är i ett ganska skört tillstånd fortfarande. Det som har diskuterats mycket är att man skrev ut dem för tidigt, och den diskussionen har försvunnit. Man har inlett vårdplanering, och det har underlättats på många håll. Man har gjort mycket. Bland annat har man inrättat omvårdnadsteam. Man har inrättat demensteam. Närvårdscentralen i Hökarängen är ett gott exempel på hur man försöker hitta lösningar för de multisjuka äldre med en gemensam ansträngning från landsting och kommun.

Anförande nr 75

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Margareta Olofsson! Fakta är att tiderna på sjukhus har kortats. Men fakta är också att det har blivit svårare att få ett särskilt boende om man bor i Stockholms stad. Det har blivit en restriktivare biståndsbedömning. Fakta är att ni har dragit ned på resurserna till äldreomsorgen. Fakta är att det står i rapporten att det behövs tydligare ställningstaganden från politikerna för att det ska slå igenom. Fakta är att det också behövs pengar. Fakta är att biståndsbedömarna har en omöjlig roll, påpekar man här. Det finns inte möjlighet att uppfylla de krav som är ställda på verksamheten när man inte får de resurserna.

Jag konstaterar att du håller med mig om att det i dag inte är ett riktigt bra läge för de allra äldsta och allra sjukaste i Stockholms stad.

Anförande nr 76

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag konstaterar att även Ann-Katrin Åslund gör en ganska ytlig analys av en ganska allvarlig revisionsrapport som man kan dra mycket nytta och mycket kunskaper av för att förändra arbetet inom äldreomsorgen. Jag tycker att det är tråkigt att man gör en sådan förytligande analys av en sådan rapport.

Detta är stora och viktiga frågor och det är viktiga problem som man måste hitta lösningar på. Men jag tycker nog att de äldre i Stockholms stad generellt sett kan säga att de har en bra omvårdnad. De är kända. Vi vet att de finns. Vi har kontakter med dem.

Av dem som ingår i denna rapport i revisionen är det fem stycken som har hemtjänst. Det är fem stycken i Enskede-Årsta. Detta gör revisorerna, men också Ann-Katrin Åslund, ytterligare analyser av när det gäller vad revisorerna pekar på. Det tycker jag är tråkigt. Ann-Katrin Åslund vet att vi har invigt sju nya äldreboenden under den här mandatperioden. Det är ingenting som säger att det finns färre platser utan tvärtom, Ann-Katrin Åslund!

§ 15 Gemensam rutin för val och byte av grundskola i Stockholms stad (utl. 2006:15)

Anförande nr 77

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi föreslår i det här ärendet att Stockholms stad ska fatta beslut om gemensamma rutiner för val av och byte av skola och även inleda diskussioner med de fristående skolorna om att ha gemensamma rutiner för detta. I dagsläget har en del stadsdelar rutiner för hur man ska göra, före vilka datum man ska söka och så vidare, andra har det inte. Det är stora problem i verkligheten, både för kommunala skolor och för fristående skolor, när man inte har möjlighet att planera verksamheten. Tänk er den rektor som i slutet av augusti helt plötsligt har 30 fler elever än man trodde på vårterminen, eller möjligen 30 färre, vilka effekter det ger i form av sämre möjligheter att ge eleverna den personalresurs, alltså de lärare, de lokaler och de läromedel som de behöver.

Vi ska ha frihet när det gäller möjligheten att välja skola, självklart. Men det finns ingenting som säger att man i alla lägen, vid alla tidpunkter ska kunna välja. Jag tror att både föräldrar och skolor, fristående såväl som kommunala, uppskattar att det blir en smula ordning i den djungel och Vilda västern som råder för närvarande.

I det här ärendet föreslås undantag. Man ska kunna byta under terminerna dels om det föreligger särskilda skäl för den enskilda individen, dels naturligtvis om man flyttar eller byter upptagningsområde.

Det är också viktigt att konstatera att ärendet om rutiner har karaktären av gentlemen's agreement. Det handlar till exempel för de fristående skolorna om att vara överens om att inte ha marknadsföring eller försöka rekrytera elever efter de här datumen. Man kommer överens om att det är de här datumen som gäller. Förslaget är alltså att valet för höstterminsstarten ska göras senast den 1 april och att föräldrarna ska ha ett besked om de får plats eller inte senast den 1 maj.

Det är få förslag inom skolområdet som har väckt så mycket positiv genklang, både bland fristående skolor och bland kommunala som det här förslaget. Det finns en stor längtan efter att få bättre framförhållning och möjligheter till bättre planering. Jag är övertygad om att det för föräldrars och elevers skull också kommer att innebära bättre kvalitet, att skolan är bättre rustad att ta hand om det antal elever som kommer.

Tyvärr har hanteringen av ärendet blivit något försenad. Ett totalt genomförande i staden till höstterminen 2006 bedömer jag inte som möjligt. De stadsdelar som har rutiner kan använda de rutiner de har. Men i övrigt föreslås genomförandet, med information till föräldrar i broschyren *Att välja skola*, inför höstterminen 2007.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 78

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag tycker att ärendet är lite märkligt. Först och främst måste man ställa sig frågan hur stort problemet är för våra grundskolor och de fristående grundskolorna. Finns det här problemet, och varför

finns det i så fall? Det är klart att de allra flesta föräldrar tycker att man för sitt eget barns skull inte byter mitt i terminen. Det är det naturliga, att man inte tycker att det är rätt att göra det, och att de som faktiskt gör det ofta har ganska goda skäl att göra det. Ofta ligger det någon form av missnöje i bakgrunden när man vill byta mitt i terminen.

Om man nu tycker att det här är ett stort problem skjuter ju förslaget över målet. Även om man kommer överens med skolorna hade det väl varit smartare, tycker jag, att ändra datumen för när man beräknar pengarna som skolorna får. Det är ju inte datumen i sig som blir styrande utan det är snarare pengarna som är problemet.

Man kan också fråga sig vem som ska avgöra vad som är särskilda skäl. Särskilda skäl kan ju vara det som föräldrarna bedömer som särskilda skäl snarare än byråkratin.

Sedan är det klart att vet man att ens elev ska byta skola men får vänta till hösten kan det ge väldigt stora problem för den eleven. Har man väl bestämt sig för att byta skola kan det ofta vara lika bra att det sker så fort som möjligt.

Vi skulle hellre se att man ändrade tidpunkterna för de här mätdatumerna och lade dem tidigare på terminen än vad som är fallet i dag när det gäller utbetalning av pengar. Det är i själva verket det som styr organisationen, inte antalet elever. Vi ser det här mest som ett sätt att minska valfriheten för Stockholms stads elever, en valfrihet som är extremt populär och som alltfler elever också utnyttjar.

Anförande nr 79

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är inte avsikten, Lotta Edholm. Jag beklagar om ni uppfattar det på det sättet. Jag tror att ni kanske inte har varit ute på skolor, vare sig enskilt drivna eller kommunala, och pratat tillräckligt mycket. Detta är ett problem, absolut. Jag tror att det handlar om att man inte har någon rutin för vid vilka datum valen ska ha skett.

Jag tror precis som du att de flesta föräldrar vill ha framförhållning. Men väldigt många föräldrar går faktiskt så sent som i augusti runt och besöker olika skolor som då har öppnat. Man får väldigt mycket omval i början av augusti. De föräldrarna skulle i stället mycket väl kunna gå runt före april månad och titta på den verksamhet som bedrivs då, om man har en tydlig rutin för detta.

Det här är ett ytterst påtagligt, ytterst konkret och ytterst vanligt förekommande problem. Det gäller både kommunalt driven verksamhet och fristående verksamheter. Om ni tittar på remissynpunkterna från de fristående verksamheterna ser ni att man också där vill ha gemensamma rutiner.

Anförande nr 80

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det löser ju inte problemet. Om man vill byta har man ju all rätt i världen att göra det. Det är lagstiftningen som styr det. Ska då ett antal skolor neka elever, som kanske har väldigt goda skäl för att byta, att komma under terminen? Om man vill ha till stånd en förändring borde man i stället koncentrera sig

på utbetalningen av pengarna, tycker jag, i stället för det otroligt byråkratiska sätt som ni hittar på.

Anförande nr 81

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Vi tror att man egentligen kan göra både– och. Ni har rätt i att man bör se över avläsningsstillfällena. Det ingår också i förslaget att kommunstyrelsen tillsammans med utbildningsnämnden ska göra detta. Men jag tror också att det är viktigt att se över tidpunkten för när man väljer skola.

Däremot tycker vi att det är bra att man föreslår ett något senare datum än det ursprungliga förslaget. Vi måste också se det utifrån ett elevperspektiv.

Anförande nr 82

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Mycket är redan sagt av min kollega Lotta Edholm. Jag har ju själv gått runt på skolor i januari och februari, för min blivande sexåring ska börja skolan. Jag upplever vare sig djungel eller Vilda västern – hur man nu får ihop det till både djungel och Vilda västern vid skolval, som Erik Nilsson pratar om. Det är ganska organiserat alltihop.

I föredragande borgarrådet Erik Nilssons text är det väldigt mycket ett skolperspektiv och inte så mycket föräldrarnas perspektiv. Jag tror att en massa skolor tycker att det är hemskt obekvämt med de här eleverna som kommer springande inför terminsstarten, det är säkert så. Det finns flera skolor som är irriterade över detta. Det kan nog vara en hel del friskolor också. I och för sig är det inte riktigt sant att alla friskolor tycker så här. Det finns faktiskt andra röster i remissvaren också.

Men det jag ändå tycker är lite frapperande är att det egentligen inte framgår av ärendet vad som är det stora problemet. Vad är det som kostar mer pengar eller som försvårar så förskräckligt? Det är ett antal aktörer på skolmarknaden här i Stockholm som är irriterade av olika skäl. Men hur stort samhällsproblemet egentligen är får vi inte klart för oss i den här texten. De kommunala skolorna får faktiskt kompensation för att de ska ha den beredskap som det talas om i tjänsteutlåtandet. Det är liksom otydligt vad kärnan i problematiken egentligen är.

Alldeles klart är att det finns kommuner i det här länet som har löst det här på ett lite annorlunda sätt. Det har Erik Nilsson själv pekat på i sin text. Avläsningen, som alla i salen nu begriper vad det handlar om, och utbetalningen av pengarna är det som är problemet. Det finns en rad kommuner som gör det här varje månad. Om det är ekonomiska svårigheter och den typen av planeringsförutsättningar som saknas kan man ju titta på rutiner och göra Stockholm till en modern IT-stad. Vi är ju sist med allting. Man kan inte välja dagis via IT och man kan inte göra någonting. Där har vi mycket att utveckla.

Men kärnan för dem som ska välja skola måste ändå vara rätten att få välja och även skolenheternas ansvar att ge besked. Alla vet hur det fungerar i dag. Vi står i en rad olika köer och sedan får vi inte besked förrän ända in på upploppet. Det kan handla om att man plötsligt inför terminsstarten får besked från den skola man egentligen vill ha sitt barn i att nu går det bra.

Det finns olika saker att se över naturligtvis, men i grunden, Erik Nilsson, är det väldigt otydligt vad samhällskostnaden är. Vad är det stora problemet som man löser med att tidigarelägga datumet? Det är väl det vi inte har fått riktigt svar på.

Anförande nr 83

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag tycker att det var väldigt vackert, Mikael Söderlund, att du i slutändan av ditt anförande gav ett av de skäl som ligger bakom detta. Du sade själv: Här får man inte besked av skolan förrän alldeles strax innan man ska börja. Om du läser ärendet ser du att det här innebär att man som förälder ska få besked redan den 1 maj om man har fått plats på den skola man har sökt till eller inte. Tack för din argumentation, Mikael Söderlund, om du fortsätter så här hela kvällen kommer jag att få en lugn kväll.

Sedan säger du att det inte finns ekonomiska skäl för detta. Återigen måste jag verkligen vädja till att ni åker ut och besöker skolor. Det handlar om vilka lärare man ska anställa. Hur ska organisationen se ut? Vilka lärare blir eventuellt övertaliga och ska flytta någon annanstans? Vilka lokaler måste iordningställas och vilka läromedel måste finnas? Vilket slöseri det är för både den skola som har vunnit elever och den skola som har tappat elever att man inte kan planera detta innan sommaren. Om du vore rektor, Mikael Söderlund, och den 23 augusti skulle anställa en lärare som skulle vara i funktion den 24 augusti skulle du förstå vilka problem det handlar om.

Anförande nr 84

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Men, Erik Nilsson, skillnaden mellan dig och mig är ju att du vill vältra över det ansvaret på föräldrarna. Det är liksom föräldrarna som bör sköta sig. Det är liksom föräldrarnas stora problem att skolan inte kan planera. Vad är det för sorts argumentation? Föräldrarna måste ju få rätten att välja skola åt sina barn.

Med den vindriktning som du föreslår står man fortfarande som förälder inför en väldig otydlighet om när man i slutändan verkligen får besked från den skola som man helst vill ha sitt barn i. De här skolorna har inget åtagande att ge besked. Problemet kommer att kvarstå. Du bara förskjuter olika delar i tiden, men i sak är det ingen förändring. Du ställer bara krav på att föräldrarna ska göra vissa saker. Varför kan inte skolorna börja sköta sig? Varför kan inte staden börja sköta sig? Varför kan vi inte ha ett IT-system värt namnet så att det här kan börja fungera på ett rationellt och bra sätt i stället för att använda någon sorts 1800-talsmetod, att man ska packa sig in och tala om var man ska vara vid ett visst datum. Det är ett otroligt gammaldags sätt som den här staden sköts på. Det är en otrolig avsaknad, tycker jag, av föräldraperspektiv i det här ärendet.

Anförande nr 85

I n g e r S t a r k (v): Jag blir alldeles häpen när jag hör dig, Mikael Söderlund. Det verkar som om du aldrig har varit ute i stadsdelarna och tittat i skolorna. Sitter man i en stadsdelsnämnd vet man hur det här problemet ser ut och att det är precis så stort som Erik Nilsson pratar om.

Du pratar om skolans perspektiv och föräldrarnas perspektiv. Jag undrar om du ska tänka lite på barnens perspektiv. Det är inte speciellt lyckat att byta skola hipp som happ, kanske mitt i terminen. Om man frågar barnen tror jag att de i de allra flesta fall nog gärna vill gå i samma klass hela läsåret. Tänk på barnens perspektiv! Jag blir alldeles häpen när jag hör dig.

Anförande nr 86

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag blir också väldigt häpen när jag hör dig, Inger Stark, oerhört häpen, måste jag säga. Vem är det som ska avgöra var barnen ska gå i skolan? Är det Inger Stark eller är det föräldrar och barn? Det är väl ändå en grundläggande och viktig fråga att ställa sig. Jag har fått svaret av Inger Stark. Hon tycker att det är Inger Stark som ska bestämma det.

Vad är särskilda skäl, Inger Stark? Det skulle jag gärna vilja veta. När ska man få byta? När tycker Inger Stark att det är okej att byta skola?

Anförande nr 87

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I det här ärendet tillstyrker jag kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag är besviken på att vi inte kunde enas i borgerligheten när det gäller det här ärendet. Det är en självklarhet att ha ett stoppdatum som naturligtvis inte är ett tokstopp utan en inriktning. Det är inget konstigt.

Mikael berättar att han har varit ute och tittat på verksamhet för sexåringar. Sedan ska ansökan där du talar om vilken skola du vill ha vara inlämnad ett visst datum. Det är ingen som har klagat på det. Att det sedan skulle kunna gälla årskursvis framöver är inte ett dugg konstigt. Har man suttit med ansvar för budgeten på en skola och vet vad det innebär om ett helt gäng elever plötsligt skulle försvinna och man har ansvar för personal, hyror och allting vet man att det så klart påverkar.

När finns det särskilda skäl? Man får väl utgå från att rektorer vill väl. Det är inte så att de skulle ha kvar elever där föräldrar tydligt och klart talar om att de önskar en annan skolgång. Det är väl vanligt att man hellre friar än fäller. Jag är förvånad över att vi inte kunde få enighet i det här ärendet om rätten att välja skola, som jag vill understryka finns kvar och den ska vi värna om också framdeles.

Anförande nr 88

I n g e r S t a r k (v): Jag vill inledningsvis bara säga att jag instämmer helt i vad Ewa Samuelsson sade. Jag tycker att det här är konstigt. De kommunala skolorna har skolpliktsansvar. De måste kunna ta emot elever inom upptagningsområdet, vilket innebär att skolorna måste ha en beredskap av både lärare och lokaler. Det är detta som är problematiskt i stadsdelarna.

Här finns ett förslag på gemensamma rutiner för val och byte av grundskola. Förslaget kommer inte att minska valfriheten. Det är helt uppenbart. Remissvaren är tydliga. Alla som har svarat tycker att det är bra, även friskolorna, väl att märka. Jag tycker att det är mycket märkligt att Moderaterna och Folkpartiet avstyrker förslaget

med hänvisning till att det inte skulle lösa problemet. Tänker ni inte på att det är viktigt med arbetsro och kontinuitet, framför allt för barnen? Tänker ni inte på att det är viktigt med fungerande klasser? Om ett barn har problem, särskilda skäl eller flyttar kommer självklart föräldrar, barn och rektorer överens. Då gör man ett byte. Den rätten har man fortfarande.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 89

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag intresserar mig väldigt mycket för "särskilda skäl". Om det bara handlade om att vi i den här salen skulle enas om att skapa en väldigt tydlig gemensam IT-portal där föräldrarna fick tydliga besked om vad som gällde och inte behövde gå och vänta ända till terminsstart på att få besked från den skola man helst vill ha sitt barn i skulle det inte vara särskilt kontroversiellt.

Då är den andra frågan kontroversiell. Vad är särskilda skäl? Ska man som elev få byta under terminen? Vad ska räknas in som särskilda skäl, som Inger Stark kommer att godkänna? Vad är det i praktiken för förändring som i så fall föreslås, förutom att man ändrar ett datum?

Anförande nr 90

I n g e r S t a r k (v): Till att börja med tycker jag att du ska läsa förslaget ordentligt. Jag tycker inte att det känns som om du har gjort det.

När det gäller de särskilda skälen brukar man på alla skolor jag känner till ha diskussioner. Rektor, lärare och föräldrar vill barnens väl. Det kommer inte att bli några problem med "särskilda skäl". Du behöver inte oroa dig för det, Mikael Söderlund.

Anförande nr 91

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! De kommunala skolorna har skyldighet att alltid bereda plats åt de elever som bor inom skolans upptagningsområde. Att elever utan särskilda skäl och i princip när som helst byter skola under terminen skapar problem för den långsiktiga planeringen i skolan. Detta i sin tur kan påverka kontinuiteten i den pedagogiska verksamheten. Att en skola tappar många elever under terminen kan innebära svårigheter för skolan att erbjuda eleverna en god kvalitet och en bra kontinuitet i undervisningen.

Vi tror att det är bra både för skolan och för eleverna att införa en gemensam rutin för val och byte av grundskola i staden. Detta gör att skolan får bättre förutsättningar att planera när det gäller lärarkrafter, lokaler, läromedel med mera. Med denna rutin inför man ett stoppdatum för ansökan om byte och val av skola. Vi tror att det är lämpligt att val och byte av skola sker i första hand inför läsår och i andra hand inför terminsskifte.

Jag kan ge ett exempel. I Kista startade en friskola för tre år sedan. De gjorde en jätteskarp marknadsföring. Mängder av föräldrar valde den skolan. Sedan visade det sig att skollokaler inte alls var anpassade. De var anpassade för allt annat än skola. Det de hade lovat kunde inte hållas, och många av eleverna, jag kommer inte ihåg hur många procent, flyttade tillbaka till de kommunala skolorna. De kommunala skolorna hade naturligtvis skyldighet att ta emot dem. Detta skapade ett stort problem för skolorna i Kista.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 92

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Herr ordförande! Vi tror att det här förslaget är bra och att det är bra om man kan förbättra rutinerna för det skolorna ska göra sina planeringar utifrån. Men det är också viktigt att lyfta fram elevperspektivet och inte bara se detta från skoladministratörernas sida. Det tycker jag också att vi gör i förslaget. Därför tror vi att det är bra att vi valt ett senare datum än det som det ursprungliga förslaget låg på.

Sedan är det också en annan förutsättning. Det är avläsningstillfällena, som var uppe tidigare. I dag finns det bara två avläsningstillfällen per läsår. Det tror inte vi är optimalt för alla skolor. Det är därför som det också ligger i förslaget att kommunstyrelsen tillsammans med utbildningsnämnden ser över antalet avläsningstillfällen.

Sammantaget är vi övertygade om att det här förslaget kommer att förbättra inte bara planeringen av verksamheten utan också överblickbarheten och informationen till både elever och föräldrar, en riktig *win-win-situation*.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 93

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är mycket välkommet med ett förslag för att komma till rätta med de problem som finns när det gäller valet av skola i dag. Det handlar inte bara, och jag tror inte ens främst om ekonomi. Jag är säker på att det handlar om kvalitet i skolan.

Det mesta av planeringen inför ett läsår sker under våren och under de planeringsdagar som lärarna har tillsammans under sommaren. För att man ska kunna arbeta ihop, veta vilka som ska ha sina tjänster, veta vilka arbetslag som ska arbeta tillsammans för att kunna ta emot en grupp elever på hösten måste man redan tidigt på våren veta vilka det är som ska bilda arbetslagen. Det handlar inte bara om ekonomi, det handlar om en kvalitetsaspekt. Att sedan det grundläggande jobbet med att planera undervisning och lägga upp arbetet ska ske tillsammans med eleverna är självklart. Men för att kunna göra det måste grundförutsättningarna finnas och de måste finnas redan på våren.

Det förslag som Folkpartiet har, att avläsningsdatum ska vara lika med stoppdatum, löser inte på minsta sätt de stora problem som jag hoppas att alla har tagit del av finns ute i skolorna i dag. Det är främst en kvalitetsaspekt. Avläsningsdatum, som i

och för sig är ett annat problem, har ingenting med planeringen att göra egentligen. Det är någonting som naturligtvis ska lösas parallellt.

Nej, skolorna måste ha alla tänkbara förutsättningar när det gäller att få elevunderlaget klart redan under våren. Det är inget annat som kan hjälpa upp den ohållbara situation som finns i dag. Ett stoppdatum tycker jag dessutom ger en signal till alla att tänka efter före, att inte byta skola av någon annan anledning än en verklig önskan att få gå i den skola jag väljer till och att ett val av skola alltid påverkar eleven. Det är inte någonting som man bara gör utan att ha haft en riktig överläggning.

Jag vet att uppfattningen att det är fritt fram tyvärr finns i dag. Vi väljer en skola som verkar häftig. Om den sedan inte håller måttet kan vi alltid flytta hem igen, för hemskolan är ju skyldig att ta emot oss. Det här skapar problem ur kvalitetssynpunkt. Det skapar problem när det gäller kontinuitet för personal och för elever. För att bättra på kvaliteten och ge skolorna i Stockholm förutsättningar att göra ett bra jobb yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 94

Borgarrådet Nilsson (s): Jag tror att vi kanske igen måste förklara att den stora poängen med det som föreslås här, att vi sätter ett datum för när man som förälder och elev ska välja – någon gång måste man ändå göra det valet – är att man får en rutin som man tillämpar gemensamt. Då får man också besked om man får plats eller inte redan före sommaren. Om man inte får en plats den 1 maj finns det gott om tid i maj att se hur man ska välja på nytt och vilka möjligheter man har, i stället för att man som elev ska hamna i ett läge i augusti månad där man faktiskt inte vet var någonstans man ska gå i skolan.

Jag tror att vi som är föräldrar har jättemycket ångest. Jag är precis i Mikael Söderlunds situation och ska välja skola för min pojke som börjar i höst. Men det blir inte bättre av att jag skjuter upp detta till augusti. Jag kan lika gärna skaffa mig den information som jag behöver i april som i augusti. Det är faktiskt lättare, för i mars–april är terminen i gång. Man kan besöka och se hur det ser ut ute på skolorna, medan de som vandrar runt i augusti hamnar precis i starten av den nya terminen.

Nuläget är att en del stadsdelar tillämpar datum. I Bromma, där jag bor, ska vi till exempel välja före den 1 februari. Andra har andra datum som man tillämpar. En del fristående skolor har vissa datum som de tillämpar. Det finns redan stoppdatum. Det är bara det att de är olika på olika ställen i staden. Med det här förslaget skulle vi samordna dem och ge möjlighet för föräldrar att se just att deras barn kommer in där eller kommer inte in där. Vilket vill jag välja i sådana fall?

Frågan om särskilda skäl tycker jag att Ewa uttryckte på ett utomordentligt tydligt sätt. Så är det alldeles självklart. Om föräldrar aktivt säger att de vill byta skola för sitt barn har jag svårt att se den rektor som skulle säga nej. Det handlar om att man inte slentrianmässigt kan byta hur som helst. Man måste faktiskt säga att nu vill jag göra detta. Det kommer inte att vara något problem i praktiken.

Vad det här kommer att innebära är att vi alla som föräldrar också får ett tydligt datum inför vilket vi måste fatta ett beslut som ibland är svårt. Men det beslutet blir inte lättare om man skjuter upp det på en obestämd framtid.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 17 Kommunstyrelsens samlade ansvar för kompetensförsörjning (utl. 2006:16)**Motion om kompetensutveckling genom utbyte mellan stadens förvaltningar (utl. 2006:31)*

Anförande nr 95

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Stockholms stad är en stor arbetsgivare och har många anställda. Många av uppgifterna som man handlägger runtom i våra förvaltningar är av likartad karaktär, men det kan ändå vara så att det finns speciella koder för hur det ska fungera. Då föreslår jag att man skulle kunna ha en slags rotation mellan olika förvaltningar just för att på det sättet öka kompetensen bland personalen, men också för att öka den interna rörligheten så att det ska vara lättare att kunna flytta på sig om man skulle vilja ha ett nytt arbete inom staden.

Det pågår utbildningar, till exempel körkort för assistenter, just för att man ska ha en bas för dem som vill söka sådana arbeten. De ska ha genomgått den utbildning som staden erbjuder. Man har också utbildning för chefskörkort. Det är för att det ska finnas någon slags bas.

Det här skulle gälla personer som redan är anställda i staden. De skulle kunna få pröva att arbeta inom olika förvaltningar. Man skulle erbjuda de här utbytesplatserna och, som jag sade tidigare, öka rörligheten.

Delvis har det här tillgodosetts i den strategi som vi också ska behandla i det här ärendet, där det inte finns några reservationer. Vi är överens just när det gäller att öka rörligheten och därmed öka kompetensen på våra förvaltningar.

Jag tycker ändå att den här motionen borde ha blivit tillstyrkt. Jag yrkar som sagt därför bifall till den reservation som borgerligheten har avgett i kommunstyrelsen.

Anförande nr 96

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig också understryka att jag tycker att det är viktigt med förvaltningsövergripande utbyte, utbildning och samverkan på många sätt. Det stärker verksamheten och det stärker inte minst de enskilda anställda i staden. Jag tycker att vi inom ramarna för de kompetensfundsatsningar vi har gjort de senaste åren har kunnat se många goda exempel på sådana här projekt och utbildningssatsningar. Dem ska vi värna och utveckla. Dem ska vi ha in i de ordinarie ramarna för stadens verksamhet.

Alla typer av förflyttning mellan olika förvaltningar och olika arbetsplatser tror jag inte att man kan göra ensidigt. Det är en intressant tanke. Låt oss för all del hålla kvar den och skapa sådana möjligheter att röra sig i staden, men inte snabbt skjuta från höften och säga att så ska alla ha det.

*§ 18 Ungdomar, konst och det offentliga rummet
Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige (utl. 2006:17)*

Anförande nr 97

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Upprepning är ju all kunskaps moder så det tål väl att debattera detta ämne ännu en gång.

Jag tycker att det här är ett väldigt spännande ärende i sig. Eftersom jag misstänker att det kan finnas personer som vill prata om någonting annat än det här handlar om skulle jag speciellt vilja be att få ge min bild av vad det handlar om.

Jag tycker att det är ett spännande ärende som en del, inte minst av breddandet av Kulturskolan. Syftet är att vi ska nå dubbelt så många ungdomar som vi gjorde för några år sedan. Det här är naturligtvis en väldigt liten del, kan tyckas. Det handlar om några tiotals ungdomar. Men jag vill påstå att det är viktigt och att det är ett centralt breddande i ljuset av att Kulturskolan i grunden står väldigt starkt på två ben.

Det ena benet är musiken i det som var den kommunala musikskolan. Det andra benet är väldigt starkt förankrat i teatern i det som var Vår Teater. Därför är det viktigt att vi nu kan fortsätta att komplettera med bildkonsten. Vi kompletterar också med exempelvis filmen genom Digital storytelling. Det kan synas vara små men är viktiga enskilda nedslag för att göra Stockholms kulturskola till en angelägenhet för alla stockholmare. Jag vill påstå att det är ytterst centralt att vi har en kulturskola som är öppen för nya kulturyttringar, för nya kulturformer, som är öppen mot nya grupper av ungdomar med kanske andra klassmässiga eller etniska bakgrunder än vi i dag vanligen har i kulturskolan. Jag vill påstå att det är centralt av flera skäl.

Till att börja med har kulturen faktiskt ett starkt egenvärde. Som någon sade: *Love needs no reason*. Och kulturen är på många sätt nyckeln till demokratin och till samhällslivet i övrigt på så sätt att de som står utanför kulturlivet också riskerar att osynliggöras. Det vet vi. De riskerar att bli utan röst i samhällsdiskussionen. På så vis är det här också en jämlikhetsfråga, därför att kulturen inte bara är en spegel av vårt samhälle utan också på sätt och vis en hammare med vilken vi formar vårt framtida samhälle. Därför har vi här inne ett stort ansvar för att ge alla stockholmare tillgången till den verktygslåda som kulturen är.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 98

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Det är bra att vi diskuterar klotter och graffiti två gånger samma kväll. Jag har under förmiddagen i dag suttit tillsammans med Klotterkommissionen. Det var en oerhört intressant upplevelse därför att när man talar med dessa människor blir det som man har vetat redan tidigare oerhört tydligt, att klotter är en drog. Det är extremt svårt att komma ur klottrandet, och klotter är förenat med andra droger. Det finns ett oerhört klart samband mellan att man börjar rita sina *tags* och börjar ägna sig åt kriminalitet. Det är det ni inte tar på allvar.

Jag frågade: Kan man få se hur det ser ut i brottsregistret för en helt vanlig ung person? Javisst, sade de. Vi ska ta fram en till dig. Han är född 1983. Han är 23 år i dag. Han började klottra när han var 13. Den här killen åkte fast 106 gånger, jag säger 106 gånger, innan han var 20 år för att han hade klottrat. Han togs in till förhör för att man tagit honom på bar gärning. Efter det att han fyllt 20 kan man se att han börjat med rån, med narkotikabrott, med urkundsförfalskning och så vidare. Det här är en gravt kriminell person i dag. Han är ett typfall när det gäller de ungdomar som börjar med klotter.

Ja, säger ni, men klotter har ju ingenting med våra jättefina graffitikurser på Kulturskolan att göra. I och för sig är det inte alls farligt, för det är vanliga bildkurser. Samtidigt vill vi vända oss till helt nya grupper. Den argumentationen får ni väl fundera över. Det är nämligen så att det finns ett klart samband mellan klotter och graffiti. Ni säger att det här är en helt annorlunda sak. De hänger inte ihop över huvud taget. Då säger jag: Jo, det gör de visst. Det är samma människor som håller på med graffiti som är ute och gör *tags* och förstör på stan.

Om ni inte tror på mig tycker jag att ni kan ringa till en av era lärare på Kulturskolan. Han heter Lasse Hjertstedt. Hans *tag* är "kaos". Han har varit aktiv sedan 1984, när han gjorde sin första tunnelbanevagn. Jag frågade polisen: När tog ni "kaos" senast? För två år sedan, sade de. Alltså ett år innan han blev lärare på Kulturskolan. Han finns på www.capitalstockholm.com:s hemsida, där han står och kladdar nere i tunnelbanan. Denna kille har varit anställd av Kulturskolan för att bedriva konstpedagogisk verksamhet, som det så fint heter i era underlag. Det ska bedrivas konstpedagogisk verksamhet under kunnigt ansvar. Anser ni att sådan verksamhet bedrivs av gamla klottrare? Det skulle jag vilja ha svar på i dag.

Anförande nr 99

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande! Klotter är en drog, får vi höra av oppositionen när vi pratar om kultur. Låt mig bara tillägga att kulturen naturligtvis också är en form av drog. Man börjar med serier, halkar in på ungdomsromaner och så sitter man där en vacker dag med Strindberg. Ungefär så fungerar det. Det var lite av tanken med detta också. Vi lockar faktiskt in ungdomar som har ett bildkonstintresse. Vi vidgar det, och pang så sitter de med akrylfärger på duk. Det är där man är i Farsta i dag.

Sedan kommer du med polisen och denna kille som har klottrat. Det är riktigt att han har ett sådant förflutet. Det är riktigt att han är känd av polisen. Han är känd av polisen inte minst för att han nyligen utsmyckade Polishögskolans matsal och för att han på uppdrag har utsmyckat insatsstyrkans träningslokaler. Detta gör polisen naturligtvis för att varna för det farliga med denna drog.

Jag tror, för att vara allvarlig, att det är mycket bra att använda den här typen av människor. Det ger en trovärdighet när han säger till ungdomarna: Sluta med det där, jobba med bildkonst i stället!

Anförande nr 100

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Att Roger Mogert inte inser allvaret, att han tycker att det handlar om att läsa böcker när 11-, 12- och 13-åringar står och ”boffar” bakom tunnelbanevagnarna. Jag kan säga att jag blir stum. Det trodde jag faktiskt inte.

Sedan vill jag ändå ställa frågan: Anser du att det är ett bra föredöme för de ungdomar som går på Kulturskolans graffitikurs att ha en lärare som figurerar i sammanhang där han står och målar graffiti på väggarna i Stockholms tunnelbana? Det kan man se på de sidor som man rekommenderas att gå in på om man går de här kurserna. Tycker du att det är ett gott föredöme? Och vad tycker du i så fall att de här ungdomarna lär sig när de ser Lasse Hjertstedt stå i tunnelbanan och spreja ”kaos” på väggarna där?

Anförande nr 101

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte addera lite grann till Madeleine Sjöstedts alldeles utmärkta inlägg tidigare.

Det här förslaget är helt ologiskt med tanke på vad vi faktiskt vet i dag. Vi vet att klotter och skadegörelse kostar skattebetalarna och näringsidkarna bara i den här staden hundratals miljoner kronor varje år. Klotter är olagligt. Det är därför oacceptabelt och måste självklart motarbetas på alla sätt. Det resonemanget är självklart logiskt, rätt och riktigt.

Men då händer någonting. Då kommer den så kallade s-logiken. Unga människor som begår brottsliga handlingar ska få utöva sina handlingar på ett sätt som avkriminaliserar handlingen, det vill säga om man legaliserar det illegala så blir det legalt. Jättebra! Det verkar nu vara Socialdemokraternas medicin på ett ganska omfattande samhällsproblem.

Kulturskolan utbildar faktiskt framtidens brottslingar. Och detta vill ni utöka. Det finns mycket god dokumentation över följderna när det gäller legala graffitiväggar och ökat illegalt klotter. Hur kan ni blunda för det, och hur kan ett ansvarigt borgarråd stå här och raljera över följderna som Madeleine Sjöstedt mycket tydligt redovisade? Klotter är inte konst. Att Socialdemokraterna i Stadshuset är så desperata i sitt röstfiske att de nu vädjar till framtidens brottslingar om en röst på valdagen är mycket anmärkningsvärt. Att det sedan sker på skattebetalarnas bekostnad, samma skattebetalare som sedan ska stå för notan för saneringen, är totalt oacceptabelt.

Bifall till den borgerliga reservationen!

Anförande nr 102

Borgarrådet M o g e r t (s): Det var den mest avancerade sammanblandning av koncept jag har hört på väldigt länge. Vi vill legalisera det som inte är illegalt så att ... Det där var väldigt svårt. Finns det illegala i själva uttrycksformen? Är det att måla med sprejburken som är illegalt? Är det man gör i Farsta illegalt när man gör det med en sprejburk på en masonitskiva? Men när man plötsligt använder akrylfärg

på duk, samma kille målar samma sak på samma sätt, är det legalt. Det där får du nog förklara för mig.

Anförande nr 103

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Det är inte speciellt konstigt. Om någonting som är illegalt på ett ställe görs på ett annat ställe i din värld blir det legalt. Genom att erbjuda ett antal unga brottslingar en plats att utöva sin verksamhet gör ni deras verksamhet legal. Den sprider sig naturligtvis, precis som Madeleine Sjöstedt redovisade, i en helt annan bana. Det är helt fel vägval att låta ungdomarna i Stockholm gå in på den vägen när man kan använda sig av helt andra konstutövningar, om det nu är det som du vill uppnå.

Här är det framtidens brottslingar som Socialdemokraterna bidrar till att utbilda.

Anförande nr 104

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är självklart så att ungdomar sak kunna utveckla sina talanger. Det är något som vi tycker i första hand föreningslivet ska ägna sig åt. Det här ärendet handlar om ungdomar och om konst, där graffiti är en del. Om man läser i själva ärendet ser man att det står så här: "Förvaltningens övergripande syfte med projektförslaget är att skapa möjligheter till en bred bas för dialog och förtroende mellan staden och utövarna." Nu pratar vi om graffitiutövarna. "Detta är en långsiktig ambition som föreslås bära hela projektet."

Det är då man börjar bli lite orolig, inte för det här med dialog, det är ju väldigt bra, utan för att man ska få förtroende för folk som ger sig på annans egendom. Det tycker jag är väldigt märkligt.

Socialdemokraterna gick till val på 99 punkter. Den 81:a och 82:a handlar om att man ska klottersanera väldigt snabbt. Inom ett dygn handlar det egentligen om. De här punkterna har trots att mandatperioden nästan är slut inte genomförts. Alla kan gå ut och titta och hitta hur många exempel som helst där det borde saneras på stadens ytor men där det ännu inte är gjort. Vad gör Socialdemokraterna då? Jo, de föreslår att man ska ägna sig åt graffitiutbildning i stället. Det tycker jag är väldigt märkligt.

Varför kan inte de här ungdomarna göra som alla andra, det vill säga köpa det konstnärsmaterial de har råd med och använda det, kanske gå någon kurs hos ett studieförbund eller något liknande. Och varför just graffiti? Varför inte måla olja, teckna manga eller måla akvarell? Det sista är också hyggligt enkelt att sanera om det skulle råka hamna på någon annans egendom.

Det jag skulle vilja fråga är först när 81:a och 82:a vallöftet från Socialdemokraterna kommer att bli infriade. Man kanske skulle kunna få se det åtminstone sista veckan innan det är val.

Det andra är att jag vill yrka bifall till den reservation vi har i ärendet.

Anförande nr 105

Borgarrådet M o g e r t (s): Låt mig börja med att säga att du kanske har missförstått Kulturskolans verksamhet lite när du säger att ungdomarna i stället för att gå dit, där man har material, ska gå någon annanstans och köpa sitt material. Hela tanken med Kulturskolan är ju att man där ska bedriva kulturell verksamhet. Det var en märklig kullerbytta.

Det här är naturligtvis en del av en bred bildkonstsatsning. När vi jobbar med graffiti är det faktiskt ett sätt att bredda ungdomarnas bildkonstintresse. Självklart har inte alla som håller på med graffiti ett genuint bildkonstintresse. Det förstår jag också. Men de som har det får en möjlighet att bredda sig och syssla med akrylfärger och akvareller. Man kan rita många och man kan göra många andra saker. Där är Kulturskolan ett viktigt verktyg.

Anförande nr 106

A n d e r s B r o b e r g (kd): Grundproblemet är ju att det finns alldeles för mycket graffiti på alldeles för många ställen där det inte borde vara någon över huvud taget. Man vill inte ägna tid och kraft åt att försöka få folk att engagera sig i andra saker. Det är det jag tycker att ni borde göra, lägga kraften på att dels sanera – det önskar och hoppas jag kanske få svar på senare i debatten när ni ska göra – dels se till att locka ungdomar med andra saker än just det som oftast hamnar på annans egendom. Det måste ju finnas andra häftiga saker än just graffiti i det här fallet. Det är det jag tycker är så märkligt i er politik.

Anförande nr 107

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Omigen är det några saker som behöver klaras ut. Om det är avsiktliga eller oavsiktliga missförstånd från oppositionen vill jag låta vara osagt.

- Nej, majoriteten vill inte ha klotter i staden.
- Ja, vi tycker att klotter ska bort, snabbt, effektivt och samordnat.
- Nej, ti tycker inte att klotter är konst.
- Ja, vi tycker att ungdomar ska ha rätt att utöva graffiti som alternativ till illegalt målning.
- Nej, vi tänker inte lära ungdomar att klottra.
- Ja, utövandet ska ske i ordnade former med professionell handledning.
- Nej, vi vill inte fostra ungdomar i kriminalitet.
- Ja, de ska finnas möjlighet att beställa graffitiverk av ungdomar till offentliga platser.
- Nej, det här projektet handlar inte om legala väggar.

Jag vet inte om jag behöver vara ännu mer pedagogisk. Vi förstår inte varför ni inte tycker att man i Stockholm kan göra som på många andra håll i världen och i Sverige, lyssna på ungdomarna, föra en dialog och bygga upp projekt med ömsesidigt förtroende. Det offentliga rummet är fullproppat med reklam och kommersiell verksamhet. Vi vill att ung konst ska ha en plats där. Men det måste ju vara i ordnade former.

Häromkvällen träffade jag ett antal niondeklassare i en skola på Söder. En av de viktiga frågor som de tog upp med mig och ville diskutera var om det skulle finnas lagliga platser för att utöva graffiti. Man kan då, som oppositionen, välja att säga att de är framtidens brottslingar. Man kan också välja att se att det här är vanliga ungdomar som vill att deras intresse ska tas på allvar och med vilka vi vill föra en dialog.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 108

A n d e r s B r o b e r g (kd): Du säger att du vill ha bort klottret snabbt. Det är jättebra. Då tänker jag bara fråga dig när du tänker hjälpa Socialdemokraterna att genomföra det 81:a och 82:a vallöftet som säger att man ska klottersanera varje dag.

Anförande nr 109

A n n M a r i E n g e l (v): Såvitt jag vet finns det ett samordnat program i staden som handlar om att de olika aktörer det här handlar om tillsammans ska ha en klotterbekämpning. Vi har i min stadsdel, Katarina-Sofia, ett framgångsrikt arbete där alla jobbar ihop. Det gäller att fastighetsägarna, SL, gatukontoret med flera gör det här tillsammans. Du vet att det pågår många projekt av det slaget i staden. Vi vill alla att det ska vara ett rent och vackert Stockholm. Men vi vill också ha ett Stockholm där det ska finnas utrymme för ungdomar och för konst.

Anförande nr 110

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Menar Ann Mari Engel att det inte finns något samband mellan klotter och kriminalitet bland ungdomar? Är det ditt fulla allvar att stå i fullmäktigesalen och säga detta till oss?

Anförande nr 111

A n n M a r i E n g e l (v): Madeleine! Som jag har sagt tidigare menar jag att det finns olika sorters undersökningar. Det finns olika sorters graffitimålare. Du drog ett typexempel på en person som hade blivit kriminell. Det finns andra exempel. Bobban och Tomas började som graffitimålare. Sedan fick de starta en graffitiskola i Norrköping. Nu har de ett designföretag som jobbar åt Berns och Filippa K. Det finns olika exempel. Jag tror aldrig att alla ungdomar kommer att sluta klottra för att de får jobba med graffiti. Men de som har det intresset och vill utveckla arbetet med graffiti ska få göra det utan att de betraktas som brottslingar.

Anförande nr 112

Kristina Alven dal (m): Om det nu är så att Vänsterpartiet har gjort det ställningstagandet mot klotter som du föredrog här föreslår jag att ni utformar er politik så att det återspeglas i den praktiska verkligheten, för så är det ju inte. Vad i detta förslag som ni tänker rösta för i dag tyder på att ni kraftfullt tar avstånd från klotter och att ni inte föder framtidens brottslingar? Ingenting.

Anförande nr 113

Ann Mari Engel (v): Men snälla Kristina, har du läst stadens ärende? Det handlar inte om klotterbekämpning. Det handlar om Kulturskolan. Det är bara ni på den där sidan av salen som inte förstår att det är skillnad mellan klotter och graffiti. Det är skillnad mellan laglig och olaglig konst. Det finns en strategi för att bekämpa klotter. Det finns en annan strategi för att få ungdomar att arbeta med graffiti. Jag vet inte om jag ska behöva säga det här ytterligare en gång.

Anförande nr 114

Åsa Romson (mp): Ordförande! Jag skulle vilja börja med att säga att Miljöpartiet tycker att det är bra att kulturnämnden fortsätter att utveckla konstutbildningen för unga i Stockholm. Vi anser att kulturen ska och bör angå alla och att utvecklingen måste inkludera även en kulturform som vuxensamhället inte gillar, till exempel hiphop, där ingredienserna är rap, breakdance och graffiti.

Jag skulle vilja läsa upp den lista som Ann Mari Engel så föredömligt hade sammanfattat majoritetens beslut med tidigare, men jag tar bara den korta versionen, det vill säga: Nej, ja, nej, ja, nej, ja, nej, ja och nej, detta projekt handlar inte om lokala klotterväggar.

Vi hade den här debatten något tidigare i dag. Det gällde en interpellation från Madeleine Sjöstedt. Redan då insåg man svårigheten i de olika sidornas livsåskådning i den här frågan. Det handlar om vad det är man vill diskutera. Å ena sidan vill majoriteten diskutera kulturpolitik. Å andra sidan vill oppositionen bara diskutera polisiära åtgärder och kriminalitetspolitik. Den ena gruppen diskuterar ett kulturärende och den andra ett som de tycker icke-befintligt klottersanerings- och klotterbekämpningsärende som inte finns därför att det här ärendet är ett kulturärende och inte ett klotterbekämpningsärende. Det hade vi uppe i fullmäktige så sent som den 29 mars 2004, vilket det hänvisas mycket tydligt till i ärendet. Där antar man bland annat strategin, som inte ligger under kulturborgarrådet utan under fastighetsborgarrådet, om just en effektiv klottersanering och klotterbekämpning i staden.

De sociala åtgärderna när det gäller ungdomar, som faktiskt är förknippade med samhällets utveckling, sambandet med kriminalitet och sådana saker handhas av andra delar. Och när det gäller kultur måste man väl ändå säga att det finns vissa principiella ställningstaganden man kan göra om det finns en konstform som per sed bör definieras som olaglig oavsett om den uppförs på legala ställen, vilket verkar vara den sittande oppositionens mening när det gäller graffiti.

Anförande nr 115

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag tycker att det är roligt att debattera politik i den här salen. Men det är någonting som jag inte förstår, nämligen hur en sådan här fråga kan vara block- eller partiskiljande. Jag tycker att det är helt otroligt att den kan vara det. Vi från vårt håll vill tydligt markera samhällets avståndstagande från skadegörelse och brottslighet. Jag är ledsen, men jag kan inte tolka det som annat än att ni nog inte heller vill ha skadegörelse och brottslighet, men att ni gärna vill dalta lite grann med de här och tycker att det är ganska häftigt.

Jag har ungdomar i min närhet, min sambos barn bland andra, Åsa Romson. De gillar också hiphop, men de klottrar inte. De går i hängiga kläder. Jag tycker att det är fult, men det är helt okej för min skull om de gör det. Jag har ingen uppfattning om det. Jag känner flera som tycker att reggae är jättehäftigt och ballt, men de röker inte marijuana för det. Det finns delar av en kultur som man kan gilla och tycka är himla trevlig, men man behöver inte ägna sig åt hela svansen. Jag gillar hårdrock, men det skulle aldrig falla mig in att knarka och supa för det, som de flesta av dem som utövar det gör.

Det finns ett bekymmer här. Om ni tror att den strategi som ni har skulle minska den illegala delen så biter ni er själva i tummen. Ann Mari Engel lever inte som hon lär. Hon kan inte heller dra slutsatserna av det här. Det vi kan konstatera är att klottret inte minskar. Det ökar. Vi fick lära oss här i interpellationsdebatten tidigare i dag att SL är uppe i 200 miljoner om året för klotterbekämpning. Det var 100 miljoner, lärde jag mig för några år sedan. Jag blev rätt förvånad, men jag litar på uppgiften eftersom den kommer från någon som är nära ledningen på SL.

Jag har berättat om förut här i talarstolen att jag själv begick ett misstag när vi i Aspuddens stadsdelsnämnd upplät lagliga klotterplank. Vi fostrade Stockholms värsta klottrare då. Vad händer? Familjebostäder hyrde ut lokaler åt en affär som sålde bland annat sprejburkar. Fastigheterna runtomkring blev totalt nedklottrade. Efter en process fick vi lyckligtvis säga upp affärsidkaren. Det finns ingen koppling till att de legala väggarna minskar klottret. Där är ni svaret skyldiga. När ni dessutom drar i gång kulturskoleprojekt för det här så kan man verkligen undra om ni inte har någon som helst förmåga att dra de slutsatser som många av oss andra gör.

Bifall till den borgerliga reservationen!

Anförande nr 116

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är svårt att inte utropa: Exakt – du har förstått! Man behöver inte knarka för att man gillar rap! Det är klockrent.

Jag är också förvånad över att det här är blockskiljande. Jag är också förvånad över er så kallade intellektuella nolltolerans. Jag är förvånad över er intolerans. Vad ni vill göra är ju att stänga gallerier och stänga konsthallar för att de visar upp någonting som ni inte tycker om. I det här fallet är det ju jag som är liberal, och det gör mig nervös.

Anförande nr 117

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Gudskelov finns det ganska bra definitioner på en liberal, men du är välkommen att ytterligare sansa dig och sedan komma in i vårt led.

För att vara allvarlig är det naturligtvis inte någon av oss som vill ägna oss åt någon form av censur eller någonting sådant. Vi hyser en allvarlig oro för att vi ska göra om samma misstag som vi har begått tidigare. Jag står här och säger detta och jag är fullständigt ärlig. Jag tror till och med att någon möjligen kommer ihåg det; Ann-Marie Strömberg kanske är här. I Aspudden misslyckades vi fullkomligt med det här. Vi trodde att vi gjorde någonting bra. Jag trodde på er Anders Carlberg, som har en väldig erfarenhet av ungdomar och hur de fungerar och alltihop. Vi trodde att det var bra. Det blev katastrof. Det är därför jag tycker att det här är så tråkigt. Jag är fundersam över er, som i vanliga fall ändå har en klokhet när det gäller moralfrågor och sådant.

Anförande nr 118

Å s a R o m s o n (mp): Det är väl friskt att Björn Ljung inte vill förbjuda reggae därför att det är förknippat med en viss marijuanaanvändning, får man väl ändå säga. När du pratar om historien så vill jag ställa en fråga tillbaka: Har du nu kommit till insikt om att det inte var någon bra idé, det som kom från det så kallade liberala partiet förra mandatperioden när man förbjöd och stängde gallerier? Man förbjöd skolor att på sina väggar använda en konstform som heter graffiti. Man kunde inte skilja mellan graffiti som en del av en kultur som inte behöver vara olaglig och annat.

Man kan ha den lagligt. Man kan ha den på väggar vid Riksteatern, i polishuset eller som i Stockholms fall, i Södra latins matsal. Vi har hört otaliga exempel på detta. Är du emot att man ska förbjuda sådant? Då är det ju underbart; då behöver vi inte ha den här blockskiljande gränsen längre. Men det är faktiskt lite av den historien som ligger i det här ärendet.

Anförande nr 119

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Åsa Romson tycks i alla fall ha hört vad jag har sagt, och det gläder mig att du för en gångs skull börjar lyssna. Om vi ska ta det här med utställningar så var det brandförsvaret som sade att den utställning som ni säger att vi stängde inte var lämplig i de lokalerna. Det kan vi avfärda direkt, alltså.

Man kan fundera på historien och slutsatserna. Man måste dra slutsatser av den erfarenhet som man har. Annars lyssnar man inte till historien. Annars tänker man inte efter. Tänk om ni hade visat att skadegörelsen minskat och sagt: Titta här! Vi har fått dem hit!

Jag kan tycka att Fastighetsverket har dåligt omdöme. Jag tycker inte om graffiti. Jag skulle aldrig kunna tycka om det. Jag tycker inte att det är snyggt, och jag skulle inte vilja utsmycka något så. Men om Fastighetsverket vill att polisen ska ha den här utsmyckningen så är det väl upp till dem. Det säger jag inget om.

Anförande nr 120

A n n M a r i E n g e l (v): Björn Ljung! Du sade att man inte ska dalta med ungdomar. Jag tycker att ordvalet säger en hel del om Folkpartiets nya syn på ungdomar. Det är mycket prat om brottslighet och förbud, och det är inte mycket prat om någon dialog.

Du anför i ärendet att klottret inte minskar. Det handlar om att vi ska starta ett projekt i kulturskolan. Dels har vi inte sagt att det kommer att minska klottret, dels har det inte satt i gång ännu.

Det finns exempel när det gäller legala väggar på både lyckade och misslyckade projekt. Norrköping är ett lyckat projekt. Men det handlar inte ärendet om. I det här fallet handlar det mer om er syn på censur av laglig graffiti. Trots ditt tal om brandförsvaret har ju ert förra kulturborgarråd blivit känd som kulturborgarrådet som stängde en utställning i Stockholm. Jag hoppas att ni beklagar det.

Anförande nr 121

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Du kan ju börja med att dementera de uppgifterna, Ann Mari Engel, i stället för att sprida dessa falska tillvitelser. Det handlar om att brandförsvaret förbjöd och ingenting annat, och det vet ni. Men det är väldigt bekvämt att göra annorlunda.

Jag är väldigt orolig, för Farstaprojektet har inte visat något som helst minskat klotter vare sig i närområdet eller hos SL. Klotterkostnaderna ökar och vi får se en ännu otryggare och otrevligare miljö. Det är inte kul, det här. Det sprids till och med långt ut i skärgården. Där ser man på busskurerna att det är fullt av klotter. Sådant såg man inte tidigare.

Jag tycker att det är upprörande att ni inte kan dra de slutsatser som man borde kunna dra. Ni hittar någonting. Ni talar om Norrköpingsprojektet. Där om tvista de lärde, kan man säga. Det finns inga entydiga erfarenheter som säger att Norrköpingsprojektet har varit bra. I Stockholms stad ser vi som sagt inga tendenser till minskat klottrande. Därför tror jag att det här bara kommer att bli värre, för det säger erfarenheterna sedan tidigare.

Anförande nr 122

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag fick en fråga tidigare från en person som jag inte kunde begära replik på. Jag skulle vilja utgå från det som Anders Broberg sade om ifall det inte finns några andra häftiga saker att syssla med än graffiti. Jo, självfallet är det så! Åtminstone 99 procent av kulturskolans verksamhet är andra häftiga saker än graffiti. Men ni skjuter ju in er på det här. Ni använder det, inte för att det handlar om en sakfråga och om ifall det stimulerar till klotter, utan för att angripa kulturskolans nya bredd. Ni vill ju inte bredda kulturskolan.

Jag tycker på sätt och vis att det är tragiskt att ni låter de här åtta ungdomar i Farsta, de här framtidens brottslingar eller de djupt nedsjunkna boffarna som ni pratar om, i kulturskolans verksamhet stå ansvariga för stadens problem med klotter och skadegörelse. Jag tycker att det är djupt orättfärdigt.

Syftet med de här åtta ungdomar i Farsta är inte att de på något magiskt sätt när de börjar jobba med akrylfärger på duk ska svepa bort klottret i Stockholm. Så är det inte! Syftet med detta är att ge ungdomar som är intresserade av konst en möjlighet att bredda sig och syssla med andra saker. Och det har de ju gjort! Såttillvida är projektet lyckat och framgångsrikt. De har breddat sitt konstintresse. De jobbar med andra metoder. De har fått ställa ut i ganska etablerade sammanhang.

Men ni vill inte se det här. Ni vill inte bredda kulturskolan. Ni vill inte att kulturskolan ska vara en angelägenhet för alla stockholmare.

Anförande nr 123

A n d e r s B r o b e r g (kd): Om du lyssnade skulle du ha hört att jag sade att jag också tycker att det är bra med bredden. Det sade jag i början. Sedan lägger du en massa ord i min mun som jag inte sade.

Men just när det gäller det här med graffiti så finns den ju på en massa ställen där den inte ska finnas. Så är det inte med någon annan konstform. Du hittar inte en massa akvareller på elskåp, på väggar eller liknande. Inte ens mangateckningar hittar du där. Det är just graffiti som finns på alldeles för många ställen, på fel ställen och som kostar alldeles för mycket att få bort dessutom. Det är därför vi tycker att det är så märkligt att vi ska ägna stadens pengar åt att utbilda i just denna konstform.

Jag försökte säga det här i mitt inledningsanförande. Om de själva vill köpa material och gå någon studiekurs hos något studieförbund och utveckla det och göra som alla andra – eller utföra graffiti på sin vägg hemma – så är det deras sak. De får göra på det sättet. Man ska inte använda stadens pengar till att gynna och utveckla just den här konstformen, som nästan alltid hamnar på annans egendom.

Anförande nr 124

Borgarrådet M o g e r t (s): Det blev mer mystiskt! Det är alltså helt okej när man gör detta tillsammans med ett studieförbund. Om samma sak skedde i låt oss säga Medborgarskolans regi så vore det en bra verksamhet. Men när kommunen är med så är det en dålig verksamhet, tydligen.

Anförande nr 125

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Jag skulle vilja veta från det ansvariga borgarrådet vilken nästa illegala handling det är som du tänker göra legal. Framför allt vill jag veta vilken nästa illegala handling det är som du tänker göra legal genom att betala med stockholmarnas skattepengar.

Anförande nr 126

Borgarrådet M o g e r t (s): Vad är det som har blivit legalt med detta och på vilket sätt? Jag förstår inte riktigt. Är det graffiti, alltså konstformen, som har blivit legal genom detta? Jag förstår faktiskt inte. Vilka konstformer är det förbjudet att utöva i kommunens lokaler i dag? Du får nog vid något annat tillfälle vidareutveckla det.

Anförande nr 127

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Roger Mogert tar graffitikurserna som ett utmärkt exempel på kulturskolans breddning. Det är ju jätteintressant. Det försiggår en massa fifflar med siffrorna i kulturskolan. I dag räknar man elever där som vi aldrig på vår tid över huvud taget räknade som elever.

Jag undrar om du är nöjd med denna breddning av åtta elever i Farsta till en kostnad av tre miljoner kronor. Känns det som en vettig prioritering? Är det en bra breddning av verksamheten? Uppfyller det dina mål?

Anförande nr 128

Borgarrådet M o g e r t (s): Det var spännande att höra att kulturförvaltningen fifflar. Det tycker jag var anmärkningsvärt att få höra av kulturnämndens vice ordförande.

Om man läser ärendet och lite andra detaljer kring det så kan man konstatera att det inte kostar tre miljoner att ha den här verksamheten för åtta personer i Farsta. Det kan man nog också med en ganska enkel överslagsräkning förstå. Det som finns nämnt om tre miljoner i ärendet är vad det skulle kunna kosta att bedriva den samlade verksamheten som beskrivs i ärendet. Det är alltså en uppskattning av vad det skulle kunna kosta under två år att ha en fullt utbyggd verksamhet åt det här hållet. Det har vi ju inte i dag. Jag är inte heller säker på att vi ska ha det, och det framgår också av ärendet.

Anförande nr 129

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag försöker förstå det här med kulturpolitik och liberalism lite grann. Det är svåra begrepp. Jag som har hållit på ett tag med de här frågorna försöker verkligen att förstå. Jag har tre frågor som jag har formulerat till Folkpartiet mot bakgrund av den här diskussionen. De kanske kan hjälpa mig att förstå.

För det första: Ska kulturskolan erbjuda undervisning i bild och form, tycker ni? För det andra: Vilka tekniker/stilar anser Folkpartiet ska vara tillåtna i kulturskolans undervisning? Är det olja, akvarell, kollage, kroki och så vidare? För det tredje: Vem ska avgöra vilka tekniker som ska godkännas? Är det Roger Mogert, Madeleine Sjöstedt, högsta andliga rådet i Iran eller vilket organ är det som ska avgöra vilka tekniker som ska godkännas?

Anförande nr 130

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Det är härligt med den fina, trevliga stämningen här. Jag skulle vilja ha svar på en fråga som jag har suttit och ruvat på hela kvällen här. Jag trodde att de som kännetecknas som vänster, alltså Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och så, skulle manifesteras något slags socialt samvete. De brukar de ju göra. De brukar säga att de ser till de svaga och så vidare. Så brukar det heta i högtidstalen. Jag vet att det inte riktigt är så, men ni brukar ju säga det i alla fall.

Därför blir man lite förvånad när man står här och hör ett borgarråd ironisera över att det förekommer boffande i samband med klotter. Det här är väl inte så farligt, säger ni. Ni ser det här som ett särskilt problem, säger ni till oss. Det här känns otroligt märkvärdigt, måste jag säga. Vänsterpartiet säger att detta inte har något samband med kriminalitet över huvud taget. Jag blir faktiskt förfärad. Jag menar det allvarligt; jag blir helt förfärad!

Kan inte ni lova mig att ni i morgon lyfter på luren och ringer till närmaste socialtjänst eller närmaste polis och frågar dem om de tycker att det finns något samband mellan ungdomar som börjar klottra och ungdomar som börjar med missbruk? Jag lovar er att ni får svaret ja. Därför kan jag inte begripa att man inte tar brottsregister som det jag visar här på allvar. Det är killar som har 106 fall av ingripande för klotter. Det är inte ett normalfall. Man tar det inte på allvar och man ser det inte som ett problem. Man tycker att det är något att stå och ironisera över. Det är mycket, mycket märkvärdigt.

Jag föreslår att de tre miljoner kronor som nu ska användas till de här projekten i Farsta används till en personlig assistent eller vägledare åt de här tio eleverna som det handlar om. Han eller hon kan lära dem hur man utvecklas som konstnär. Det skulle ju kunna vara en heltidsanställd person per elev i kulturskolan. Mogert säger att det är tio personer som det handlar om. Anställ en person som hjälper dem att utvecklas vidare och som tar hand om dem så att de inte hamnar i ett missbruk i stället! Det är mitt förslag.

Jag yrkar bifall till reservationen, och jag känner mig mycket styrkt i uppfattningen att det är det enda rätta efter att ha hört majoriteten i den här debatten.

Anförande nr 131

A n n M a r i E n g e l (v): Madeleine! När det gäller sociala samveten så tror jag att vi ofta ser samma problem, men har olika lösningar. Vi har nämligen olika syn på samhället från höger och vänster.

Du säger på ditt kategoriska sätt att vi inte ser något samband med kriminalitet över huvud taget. Jag tror inte att jag har sagt det. I motsats till dig försöker jag se nyanser i den här frågan. Jag säger att jag inte som du förutsätter att alla ungdomar som vill hålla på med graffiti kommer att bli brottslingar. Jag tycker att det är en cynisk syn på våra ungdomar här i staden eftersom vi vet att det finns många ungdomar som vill hålla på med graffiti som konstform. Vi vet mycket väl att det finns ett samband mellan klotter och kriminalitet, men vi tror inte att man löser detta bara genom ökad repression.

Anförande nr 132

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Det var bra att du äntligen sade att du såg ett samband mellan klotter och kriminalitet. Då blir man väldigt förvånad över att man anställer gamla klottrare som lärare i kulturskolan. Vad är det då man vill visa?

Anförande nr 133

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det där var ett märkligt inlägg. Jag har aldrig sagt att boffande är bra och jag har aldrig sagt att klotter är bra. Jag har inte sagt så eftersom jag inte tycker det i något av fallen. Jag ironiserar inte över klotter. Jag ironiserar inte heller över droger.

Det jag har ironiserat över, och det tänker jag fortsätta ta mig friheten att göra, är dina överdrifter och dina medvetna felciteringar. Jag pratade exempelvis alldeles nyss och sade att detta inte kostar tre miljoner. Det står tydligt i ärendet att det skulle kunna göra det under två år. Det står också att det inte ska göra det, och det sade jag också tydligt. För min del ska det inte kosta så mycket pengar. Ändå väljer du att säga att tre miljoner ska läggas på de här åtta i Farsta.

Anförande nr 134

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Protokollet kommer att visa hur du uttryckte dig om det här boffandet och klottret. Det var inte något större problem, sade du, och att jag överdrev det. Det var ungefär vad du sade. Jag tror att vi kommer att kunna läsa exakt vad du sade, och vi kommer att kunna förvånas för framtiden.

Anförande nr 135

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Under interpellationsdebatten var det vissa som hade slut på sina repliker när jag var uppe i mitt sista inlägg. Men ni får ju möjlighet här nu att bemöta en del.

Först och främst, Roger Mogert, gäller det den kostnadsberäkning som skulle tas fram. Jag har inte sett att ni har satt av flera hundra miljoner. Det kan ju inte bara vara så att man ska utbilda klottrare. Saneringen efter dem måste väl också ingå i kostnadsberäkningen. Annars blir det ju väldigt skevt, det hela.

Rätta mig om jag har fel, men jag har inte hört talas om någon annan konstform som är så nära förknippad med brottslighet som graffiti är. Detta är bevisat i ett antal forskningsrapporter. Man kan undra varför ni över huvud taget remitterar ärendet ut till olika håll om ni inte bryr er ett dugg om vad instanserna svarar och deras farhågor. Bromma stadsdelsnämnd avslår det här. Farsta stadsdelsnämnd lyfter fram de bekymmer som finns med klotter och skadegörelse och de stora kostnaderna för detta. Kungsholmens stadsdelsnämnd säger att det måste ske på ett sätt som inte ger stimulans till ökat allmänt klotter, vilket de alltså befarar. Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser inte att det finns behov av ytterligare insatser som kan legalisera klotter och graffiti och så vidare.

Varför bryr ni er inte? Åsa Romson, som talade sig varm här förut för det här med graffiti och menade att det kunde finnas på Hornsgataspuckeln och så vidare, vad säger du om att detta ökar i sådan omfattning? Tycker du verkligen att vi ska ha klotter och graffiti överallt i staden med alla de nackdelar som det ger och alla dessa hundratals miljoner som det kostar?

Ann Mari Engel! Du säger att det är skillnad på vänster och höger i det här. Varför stöder då ditt parti i riksdagen Bodström när han skärper straffskalan till det dubbla

för att komma till rätta med klotter och graffiti och skadegörelse? Från att det ingår sex månaders fängelse i straffskalan ska det ingå ett års fängelse för att man ska kunna ingripa också vid förberedelse.

Tänk om det nu skulle hjälpa att de fick lov att utöva graffiti och klotter på legala ställen! I den fråga som jag hade uppe på interpellationsdebatten står det om den här superklottraren. Han fick ha en utställning på Strandvägen, på det värsta galleriet där, och han fick i uppdrag att måla en vägg åt Riksteatern, eller vad det var. Ändå var han ute och klottrade på natten på ett illegalt ställe så att han blev tagen av polisen. Det är bara *ett* svar. För att det ska vara graffiti så ska det helst vara stulen färg, på ett olagligt ställe och uppseendeväckande.

Anförande nr 136

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att säga att jag alltid bryr mig om remissvaren. Det är klart att man alltid påverkas av vad man läser. Det är ju därför vi har själva remissförfarandet. Sedan man kanske inte slutgiltigt hamnar på de remissvar som du väljer att läsa upp högt, men självfallet påverkas man alltid av svaren.

Ni talar här om en liten andel unga människor som sysslar med bildkonst. De finns i ett ordnat sammanhang, med en konstnärlig ledning och med en social ledning. Det är en organiserad kultur- och fritidsverksamhet som de finns i. Det blir så komiskt när du säger att graffiti ska vara spännande, olagligt och målas med stulen färg. I så fall kan vi vara överens om att det vi sysslar med inte är graffiti.

Anförande nr 137

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Om du säger att du bryr dig om svaren så märks det i alla fall inte i din skrivning. Du förordar ju i alla fall att du ska införa det här. Kommer du ihåg fabeln om vargen som låg inne i sin lya och spred ut att han var så sjuk att alla djuren skulle komma med mat till honom? Råven stannade utanför och sade: Nej, jag går nog inte in. Det är många spår som leder in men inget som leder ut.

Det finns mycket forskning som visar hur pass många ungdomar som leds in i graffiti. Men det är få som klarar sig helskinnade därifrån. De börjar med olika typer av droger, de kommer till skada på olika sätt och så vidare. Det här är en förödande konstform; det är bara att konstatera. Det är det som är det beklagliga i detta.

Anförande nr 138

Å s a R o m s o n (mp): Nej, Berthold Gustavsson, jag tycker inte att det är bra om klottret i Stockholm ökar. Och ja, jag har i fullmäktige också röstat för en ökad och samlad klotterbekämpning. Men det är inte det som det här ärendet handlar om. Därför har jag valt att inte prata om det när det här ärendet diskuteras i fullmäktige. Jag har inte heller i samband med detta av någon anledning frågat dig om du har slutat att slå din fru. Jag tycker att en del av dina frågor tenderar att hamna åt det hållet.

Jag vill bara kommentera att inte heller jag tycker att det är bra att artister som besöker Stockholm blir tagna för brott, precis som du har påpekat i det här fallet. Vi tar inte upp det på samma sätt i fullmäktige när det gäller internationella musikgalor till exempel på Globen, där polisens rejvkommission kunde göra ett antal nedslag under en sådan afton. Vi stänger inte Globen för den sakens skull och säger att detta framhäver en brottskultur. Vi tycker faktiskt att detta är en kulturell magnet i staden som vi värnar och som vi vill utveckla i konstlivet.

Anförande nr 139

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Men det förekommer faktiskt att vi blir mer restriktiva till tillståndsgivning i stadens lokaler när det visar sig att någon inte kan sköta sin konstform. Det gäller till exempel ett visst slags musik, som jag hade uppe tidigare. Vi har förhandsgranskat vilken repertoar de har tänkt genomföra. När de har uppträtt tidigare har de varit alltför rasistiska och alltför kvinnofientliga. Det råder ju total enighet om det. Om det är sådana bekymmer med en konstform så måste vi se över i vad mån vi ska tillåta den i stadens lokaler.

Här vill ni dessutom avsätta pengar för att utbilda ytterligare klottrare eller graffiti-målare så att de ska kunna göra ännu mer skada ute i staden och rendera ännu mer kostnader. Därför tycker jag att vi ska räkna in inte bara utbildningskostnaden på tre miljoner utan lägga till ytterligare kanske 300 miljoner. Och det räcker inte heller – det blir 200 till SL, några hundra miljoner till staden och till privata fastighetsägare och så vidare som ska sanera efter klottrarna.

Anförande nr 140

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, du Berthold, jag och mitt parti tycker att brottslingar ska straffas. Det är ett brott att klottra, och allt illegalt målning är över huvud taget ett brott. Mitt parti i riksdagen har också uppmanat alla kommuner att hitta former för lagligt utövande av graffiti. Vi kan nämligen skilja på klotter och graffiti, på legalt och illegalt. Jag beklagar att ni trots denna ganska långa debatt fortfarande inte har förstått att det finns en skillnad på klotter och graffiti, på legalt och illegalt.

Vi anser också när det gäller brottslingar att människor som en gång har begått ett brott ska kunna förändras. De ska kunna få ett bra liv och kanske till och med en anställning av kommunen. Däri skiljer sig tydligen vår människosyn.

Anförande nr 141

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Hur som haver, Ann Mari, har jag minnesanteckningar här från ett möte på Sofia skola med elever i årskurs nio och politiker i demokratiberedningen. Det står så här under punkt 6: Flera ungdomar vill ha laglig graffitivägg. Ungdomar tycker att eftersom t-banan får göras till reklampelare så borde inte klottret från vagnarna behöva tas bort. Man önskar en graffitivägg öppen för alla och att få en plats där man kan förvara och låsa in färgerna. Ann Mari vill ha fortsatt diskussion om detta. Diskussionen gäller om huruvida det ska vara okej att bomba tunnelbanevagnar, pendeltåg och så vidare. Avsätt några hundra miljoner ytterligare till klottersanering när du avsätter pengar till att utbilda klottrare!

Det finns en anledning till att man i riksdagen har lagt fram och ni har stött att man ska höja straffskalan för graffiti och klotter för att kunna komma till rätta med det. Man ser naturligtvis att det är ett så stort problem.

Anförande nr 142

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Mogert verkar inte riktigt vilja förstå det jag sade eller inte fatta det. Det kanske beror på min bristande pedagogik i det här sammanhanget. Det finns två saker här.

För det första: Vi tycker inte att stadens, alltså våra gemensamma, pengar ska gå till utbildning i graffiti eftersom utövningen nästan alltid hamnar på andras egendom. För det andra: Jag vill inte ha någon censur. Om man tar sina egna pengar eller får sponsring av någon annan med pengar som inte är gemensamma och med detta utvecklar sin graffititalang på lagligt sätt så är det helt okej.

Om det nu handlar om att fånga de här ungdomarnas intresse så måste det väl finnas något annat sätt än just graffiti. Jag vet att det har planerats vad gäller det socialdemokratiska vallöftet 1981–82. Men jag undrar när man kan se någon praktisk konsekvens av detta, det vill säga: När kommer det att vara rent på husväggarna hemma?

Anförande nr 143

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige och Anders! Det märkliga var att du sade att det var helt okej om det skedde exempelvis inom folkbildningen, som ju åtminstone till 90 procent är stödd av skattepengar. Det är där min matematik inte går ihop. Varför är det okej om Medborgarskolan får ett anslag och bedriver kursverksamheten, men inte okej om kulturskolan bedriver den? Jag får fortfarande inte ihop det. Det beror inte på att du är en dålig pedagog utan det beror på att det inte finns någon koppling i det som du pratar om.

Vi har aldrig sagt att detta är till för att minska klottret. Det är inte syftet. Därför kommer du inte att se några enorma minskningar i klottret av detta lilla projekt. Ni har inte heller på något sätt lett i bevis, annat än med högljudda uttalanden, att detta skulle öka klottret lavinartat.

Anförande nr 144

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det är tyvärr bara att konstatera att vi tycker olika. Jag tycker inte att staden i ett sådant här projekt ska ägna sig åt att utbilda just i graffiti eftersom det får sådana konsekvenser som det ofta får. Men om man privat och lagligt vill göra det hemma på sin egen vägg så tycker jag att det är okej.

Jag hade en annan fråga, och den gällde ert vallöfte. Eftersom graffiti många gånger hamnar på andras egendom och därmed blir klotter så tycker jag att frågan är relevant. Jag undrar när man i praktiken kommer att få sin vägg ren, och därmed ert vallöfte från 1981–82 uppfyllt.

Anförande nr 145

A n n M a r i E n g e l (v): Jag ska bara kort säga något till dig, Berthold, så att det inte råder något missförstånd. Du kommer aldrig någonsin att få mig att säga att jag tycker att man ska bomba tunnelbanevagnar med färg. Det är ett brott, och det ska beivras. Däremot är jag beredd att diskutera vilka frågor som helst med vilka ungdomar som helst som har lust att ta upp dem med mig.

Anförande nr 146

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande och Ann Mari Engel! Det är ganska tydligt i de minnesanteckningar som jag har utskrivna här vad du tycker i det här fallet. Du tycker att det är okej att diskutera med ungdomarna att de kan ha t-banan som reklampelare och att man inte ska ta bort klottret där. Du vill ha en fortsatt diskussion runt detta med dem.

Det är ganska anmärkningsvärt att borgarrådet Mogert säger att detta inte är till för att minska klottret. Nej, vi hävdar att det kommer att öka klottret och öka graffitin. Det är därför jag hävdar att ni borde lägga till några hundra miljoner i er budget för att också ta bort det klotter som ni kommer att åstadkomma genom utbildningen av klottrare.

Om du tittar i ditt eget ärende, som du har skrivit fram, så ser du vad stadens anställde forskare Sundell pekar på. I stadens egen forskningsrapport *Stockholms-ungdomar som klottrar* av Sundell med flera. pekas på risken att lagliga klotterplank även kan fungera som utbildningsplats för illegalt klotter. Inför risken av denna effekt avvisar vi förslaget om legalt klotterplank. Så står det.

Där måste också ingå att utbilda klottrare och graffitimålare så att de ska kunna hålla på med det här illegalt. Att ni inte drar den slutsatsen! Strax ovanför står det att det dock inte finns någon entydig forskning som visar på att den lagliga graffitin minskar det olagliga klottrandet. Nej, men det finns massor med forskning som visar på motsatsen. Där det finns legala klotterväggar eller legala ställen där man får lov att måla graffiti och så vidare ökar också det illegala. Det finns både i Sverige och utomlands, och man har på många håll dragit in detta igen. Spåren förskräcker, som jag sade tidigare.

I New York har man gått andra vägen. Där har man nolltolerans. Där tar man i med hårdhandskarna. Där åtgärdar man det här så att ungdomar ska sluta med detta. Då har man fått en mycket, mycket renare stad. Likaså har man fått en stor minskning av annan typ av brottslighet, därför att ungdomar inte lockas in i brottslighet på samma sätt via klottret och graffitin. Det handlar om droger och annan typ av kriminalitet, inbrott för att få tag i det här, överfall under rusets påverkan och så vidare. Listan kan göras hur lång som helst. Ni säger att det är enstaka ungdomar. Vi skulle kunna ta fram väldigt många exempel så att ni skulle bli trötta bara av att läsa dem. Vi blir trötta av att hålla på och ta tag i alla de här stackars ungdomarna. Det behövs inte mer uppmuntran för att de ska hålla på med det. Det behövs mer uppmuntran för att de inte ska göra det.

Anförande nr 147

A n n M a r i E n g e l (v): Berthold! Jag kan diskutera alla frågor med ungdomar. Det kanske är så att man genom en dialog och genom att möta dem kan få en del ungdomar att tycka att det är bättre att få arbeta med graffiti inom kulturskolan än att gå ut och måla illegalt. Man kanske kan åstadkomma någonting med det. Men jag undrar vad du åstadkommer med din politik för de här ungdomarna. Ingenting!

Anförande nr 148

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Vi ser ju hur ni lyckas när ni ska ha dialog med de ungdomar som håller på med *Reclaim the street*, *Reclaim the city* och så vidare. Ni står och tittar på och hejar på dem när de slår sönder, målar, klottrar och utför graffiti och så vidare. Alternativet är att man stärker familjen och tar tag i ungdomarna i ett tidigt skede när de visar tendenser att göra olagligheter.

Det ska vara stöd och hjälp och bra verksamheter som staden stöder på olika sätt. Det finns mycket som vi avsätter till ungdomsverksamhet och till dem som leder den, till lokaler och så vidare. Det finns till och med ett överutbud av legala aktiviteter i staden. Föreningar får hålla på och rekrytera för att få tag i ungdomar för att de ska få tillräckligt mycket för att kunna få runt verksamheten. Det råder inte brist på det.

Anförande nr 149

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige och Berthold! Du anklagar mig för att ha sagt att klottrandet inte ska minska på grund av detta. Jag svarade på en fråga av Anders Broberg som sade: När tror du att det kommer att minska? Då sade jag att jag inte tror att det kommer att göra det, och att det inte heller är syftet.

Du säger: Jag har hävdat att det har ökat! Ja, det hävdar du. Nu hävdar du också att jag står och hejar på när *Reclaim the city* slår sönder och klottrar. Detta är ju trams! Det är fullständigt sanslöst att man kan säga sådana saker.

Sedan citerar du två stycken lösryckta saker. Jag kan hålla helt med om att det här inte kommer att minska. Jag kan också hålla med om kritiken mot en legaliserad klottervägg. Jag vill inte ha det; jag tror inte att det löser problemet. Vi vill ju inte ha klotterväggar. Det här handlar inte om det. Svara i stället på på vilket sätt det kostar 100 miljoner att sanera efter åtta personer som målar med akrylfärg på duk!

Anförande nr 150

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Först och främst så var det inte till dig jag sade det. Det var inte i en replik till dig som jag sade att ni står och hejar på. Men det är ganska tydligt att i många fall har vänsterrepresentanter och miljörepresentanter stått och hejat på dem som har hållit på att klottra på gator och väggar och slagit sönder. Det har vi kunnat fånga med kameror på bilder.

Beträffande dig så medger du här att detta inte är till för att minska klottret. Nej, men det kanske vi skulle hjälpas åt med i stället. Du kanske skulle stödja er justitieminister i att försöka komma till rätta med det här när han inför skärpning i lagstiftningen för att också kunna ta ungdomarna innan de klottrar, innan de utför sin graffiti och

innan de bombar tunnelbanevagnar och pendeltåg och så vidare. Stöd det i stället! Ta tag i ungdomarna och ge dem meningsfull sysselsättning som inte påvisbart drar dem in i kriminalitet och drogmissbruk!

§ 19 Inventering av investeringsbehov vid lokalförvaltande organisationer. Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige (utl. 2006:18)

Anförande nr 151

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande! Jag vill bara ställa en fråga. Annars verkar det vara ganska tydligt vad de olika partierna tycker i det här ärendet. Det står ju i de skriftliga handlingarna. Men jag skulle vilja ställa en fråga till Kristdemokraterna. Anser man att det är uppenbart för många samlingslokaler och att man därför inte vill göra de här investeringarna i det befintliga samlingslokalsbeståndet eftersom man är med på den reservationen från de borgerliga partierna? Vad jag vet är åtminstone Moderaterna och Kristdemokraterna kritiska i reservationen till att vi har så många samlingslokaler för föreningslivet i Stockholm.

Anförande nr 152

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Ärendet handlar om att de tio miljoner kronor som har avsatts i budgeten för investeringar i samlingslokaler ska användas till det. Det vill oppositionen avslå. Det tycker jag är helt obegripligt. Man vill alltså hellre att de pengarna ska ligga oanvända än att de ska användas till de viktiga samlingslokaler som vi har i staden.

I reservationerna efterlyses en utredning, men det är ju just en sådan som kulturförvaltningen har gjort. Man fick förra året ett uppdrag i det strategiska ärendet att utreda behovet av investeringar i våra samlingslokaler. Man kom fram till att det behövs minst tio miljoner. Nu är vi förstås jätteglada att de här pengarna finns i budgeten och kan användas till det. Samlingslokalerna är ju jätteviktiga för oss alla, för demokratin och för det lokala kultur- och föreningslivet.

Oppositionen säger att det finns undersökningar som visar att lokalerna inte används. Jag skulle gärna vilja veta vilka de är. Tvärtom visar kulturförvaltningens genomgång att de fyller ett stort behov.

Men egentligen är jag inte särskilt förvånad. Vi vet ju att både Moderaterna och Folkpartiet i sina budgetförslag för 2006 vill slakta samlingslokalerna. Ni är inte så särskilt intresserade av lokal demokrati, och ni tycker uppenbarligen inte att människor behöver de här icke-kommersiella platserna att träffas på. Men jag undrar vad ni bygger era fakta på.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 153

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ska ge ett snabbt svar till Åsa Romson. Nej, vi eftersträvar ingen generell neddragning på samlingslokaler. Men vi är inte nöjda med den redovisning vi har fått här. Vi har lyckats ena oss med moderater och folkpartister om att vi vill se en bättre genomgång. Om vi står kvar och stampar som vi har gjort länge där det inte är fullt eller

tillräckligt utnyttjande av vissa lokaler så ska vi ha det riktigt klart för oss innan vi anslår pengar för omfattande investeringar av samlingslokaler.

Vi förespråkar inte alls någon generell neddragning. Jag hade förmånen att under förra mandatperioden åka runt till samtliga samlingslokaler under den period då den dåvarande oppositionen och nuvarande majoriteten försökte skrämma upp allt och alla med att vi skulle göra så dramatiska neddragningar och praktiskt taget riva samlingslokaler. Jag kan konstatera att vi fortfarande står kvar på samma läge som vi kristdemokrater som då ansvarigt parti för samlingslokalerna tyckte var rimligt status quo. Vi har väl omkring 18 samlingslokaler fortfarande. Ni har definitivt inte luftlandsatt en massa samlingslokaler, vilket jag hörde från många håll och kanter att det hade lovats i alla fall ute i föreningslivet under valrörelsen 2002.

Kort sagt: Vi vill inte generellt stänga några samlingslokaler, men vi tycker att den gemensamma reservationen från oss, Moderaterna och Folkpartiet är rimlig. Jag vill därmed yrka bifall till den.

Anförande nr 154

Å s a R o m s o n (mp): Det var glädjande att konstatera att Kristdemokraterna fortfarande står fast vid att de tycker att samlingslokaler är någonting som är bra både för Stockholm, för dess lokaldemokrati och föreningsliv.

Jag måste ändå säga att jag inte blir helt lugnad, Fredrik. Du säger att ni vill fortsätta med det här, men att ni vill ha ett helt annat underlag för att kunna göra den här investeringen. Ni menar att det inte finns någon grund för att göra en investering på uppemot tio miljoner i de nuvarande samlingslokaler som vi har med tanke på vilken aktivitet som är där. Det är alltså er uppfattning. Jag hoppas att ni också har lagt fram den uppfattningen i kulturnämnden när frågan har behandlats där.

Men jag måste säga att det var lite av en nyhet för mig att Kristdemokraterna gick på den linjen när det gällde samlingslokalerna. Det är ju uppenbarligen så som Ann Mari Engel säger; använder vi inte pengarna nu så kommer det att dröja ett bra tag innan investeringarna blir gjorda. Det är väl lite av det som era koalitionspartner i det här fallet räknar med.

Anförande nr 155

F r e d r i k W a l l é n (kd): Som jag sade är vi definitivt inte missnöjda med konceptet samlingslokaler. Men vi är inte nöjda med detta beslutsunderlag, och därför reserverar vi oss mot det.

Vi kan bara konstatera att om det har skett något med samlingslokaler under denna mandatperiod så är det en förvaltning av vad vi höll på med förra mandatperioden. Vi får se om det blir utrymme för utveckling i den här frågan vid ett majoritetsskifte efter valet 2006.

Anförande nr 156

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att säga att föreningslivet i någon mån utgör grunden för den sociala demokratin och för det civila samhället som vi har omkring oss. Utifrån det blir samlingslokalerna en central demokratisk funktion. Det är själva platsen för mötet. Vi som kommer från arbetarrörelsen har någonstans i ryggraden minnet av den tid då det inte fanns någonstans att mötas. Jag blir lite orolig när man ifrågasätter det behovet, vilket ni gör.

Jag ser också att samlingslokalerna har en central funktion att fylla i det lokala kulturlivet som en viktig del. Tillsammans med bland annat bibliotek och kulturskola bildar de grunden i ett lokalt kulturellt infrastrukturnät.

Det är klart att det finns ett samband mellan hur bra och utvecklade de här lokalerna är och hur stor beläggningen är. Vi har full förståelse för att oppositionen inte är så intresserad av att tala om det här. Det blir närmast komiskt när du pratar om att vi får se om det blir någon utveckling. Det här handlar om att föra in tio miljoner i verksamheten för att kunna utveckla den. Vad ni talar om i er reservation är en möjlig avveckling. Ni säger att ni inte vill investera i saker som kanske inte behövs.

Jag måste fråga: På vilket sätt anser du att förutsättningarna har ändrats för det status quo som du menade att ni kristdemokrater uppnådde under förra mandatperioden?

Anförande nr 157

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag har ett svar även till Roger Mogert: Vi står fortfarande kvar på samma antal lokaler. Investeringsplanerna har inte gått snabbare i tempot. Däremot är det ett sämre underlag, vilket vi inte är nöjda med.

Det här var inte vad vi hörde under valrörelsen 2002. Då var man i varenda samlingslokal som jag var ute i uppskrämd av Roger Mogert och hans partikamrater. Vi skulle slakta allt, sade de. Vi hade bara inte hunnit med det före valet. Men uppenbarligen har ni inte fått till någon utveckling. Vi står kvar på ett status quo i det avseendet, vill jag mena.

Reservationen är inte ett dolt hot om att lägga ned samlingslokaler. Det är ett underkännande av den nuvarande politiska majoritetens beslutsunderlag. Punkt!

Anförande nr 158

Borgarrådet M o g e r t (s): Så är det faktiskt inte; det är inte det som står i er reservation. Om det hade stått att det här inte är tillräckligt mycket underlag för att fatta beslut – *à la bonheure*, då hade du kunnat säga så. Men vad som står är att det i dag inte går att avgöra om alla de här lokalerna behövs och att det därför är dumt att investera i dem. Det måste väl ändå tolkas som att man möjligen anser att några av dem ska bort, speciellt om man skriver så ihop med någon som har halverat stödet till lokalerna.

Anförande nr 159

H a r d y H e d m a n (kd): Det är somliga lokaler som kallas samlingslokaler, och det finns andra samlingslokaler som inte kallas samlingslokaler. Vi har massor med samlingslokaler i skolorna. Det som vi höll på med under förra mandatperioden var att se om man kunde ordna detta genom att se till att det fanns andra samlingslokaler som gick att utveckla. Men det stötte på problem i och med vaktmästarnas avtal. Kunde man få någon som var där på kvällen, och så vidare?

Det går att lösa detta och få fram många fler små lokala samlingslokaler. Men ingen har varit intresserad av det, utan man är bara intresserad av de lokaler där det står "samlingslokal". En av samlingslokalerna försvann ju helt. Nu är det det zigenka kulturcentret i Gubbängen. Det går att hitta massor med nya samlingslokaler, och det är ingen förlust för folkrörelserna om det råkar vara samma lokaler som aulan i en skola. Varför måste det vara en särskild lokal som kallas för samlingslokal? Det går att utveckla massor av nya lokaler.

Anförande nr 160

Borgarrådet M o g e r t (s): Så kan det naturligtvis vara. När ni lade ned samlingslokalerna i Hagsätra och Högdalen började vi träffas i varandras kök för partiföreningens styrelsemöten. Man kan naturligtvis ha möten utan att ha samlingslokaler, men samlingslokalerna utgör en ryggrad i detta. De är en garanterad möjlighet för att ha politiska, sociala och kulturella möten. Och det är detta ni varslar om här att ni vill strypa. Ni talar om att man inte ska investera i vissa av de här lokalerna därför att de sannolikt inte kommer att behövas i framtiden. Det är det ni skriver.

Anförande nr 161

H a r d y H e d m a n (kd): Det handlade inte om att vara hemma i köket. Om du har varit runt och tittat i skolaular så ser du att de är alldeles utmärkta samlingslokaler. Men de har precis samma problem med utrustning. Varför är det just bara dem som kallas för samlingslokaler som vi ska utrusta?

§ 20 Stadens uppföljningsansvar för ungdomar 16–19 år samt inrättande av navigatorcentra (utl. 2006:20)

Anförande nr 162

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! För en tid sedan var det en offentlig utredning som konstaterade att mellan 25 000 och 30 000 unga människor varken studerar, arbetar, är aktivt arbetssökande eller har någon som helst känd sysselsättning. Till stor del är det ungdomar som inte har klarat grundskolan som befinner sig i den här situationen. Det är naturligtvis ett jättestort misslyckande för samhället i stort, inte minst för skolan och kanske till viss del för Socialdemokraterna i Stockholm.

Vad är det då som vi i Stockholms stad skulle kunna erbjuda de här ungdomarna? Det är naturligtvis en väg tillbaka till skola och arbete. Då är den fråga som jag ställer mig i dag om den modell som presenteras i dag, som kallas navigatorcentra, är den rätta vägen att gå. Vi tror inte att det är lösningen på problemet. Lösningen på problemet är att se till att skolan blir mer individualiserad och att man jobbar mycket mer tydligt med utvärdering och extra stöd i skolan för att fånga upp de elever som hamnar utanför och de som inte hänger med i skoltempot.

Det är inte särskilda kommunala projekt som speciellt ofta är det som hjälper ungdomar i svåra situationer, utan det är de facto vardagen såsom den ser ut. Jag känner mig lite obehaglig till mods när jag läser hur förslaget ska utformas och genomföras. Det genomsyras av det socialdemokratiska omhändertagandeperspektivet på människor. Många människor, även om de hamnar snett från början, kan faktiskt själva. Och de vill själva. Om man inte ska göra de här ungdomarna en björntjänst så tror jag därför att det handlar om att satsa pengarna på skolan. Dessutom måste man införa kraftfulla insatser för att bryta ett bidragsberoende och få unga människor till en fungerande arbetsmarknad.

Dessa områden lyser tyvärr totalt med sin frånvaro i det förslag som vi ska ta ställning till i dag. Därför yrkar jag bifall till den moderata reservationen.

Anförande nr 163

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Det här ärendet handlar egentligen om två saker. Det ena är att majoriteten vill inrätta två stycken så kallade navigatorcentra för ungdomar som varken jobbar eller pluggar. Det andra är att man, för att kunna hitta de ungdomar som inte är i skolan och inte på jobbet, behöver samköra register, övervaka dessa ungdomar och ägna sig åt uppsökande verksamhet för att få dem att gå till ett navigatorcentra.

Ärendet bottnar i en statlig utredning med rubriken *Unga utanför* från 2003. Där definierade man ungefär 25 000–30 000 ungdomar som varken studerande eller arbetande. Jag är också bekymrad över detta. Många av dessa ungdomar kan vara ute på glid, hamna i ett utanförskap och fara illa. Samtidigt tror jag att ganska många av de här unga människorna har hoppat av plugget för att de tycker att det är tråkigt och att de blir försörjda av sina föräldrar.

Frågan är vad vi ska göra med de här ungdomarna som vi är oroliga för. Jag tycker att grundskolan måste förbättras så att man inte lämnar var femte elev i sticket. Jag har svårt att se att det är navigatorcentra som ska ta över den uppgiften. Vi borde ha en gymnasieskola som känns meningsfull. Jag skulle vilja se att vi har en arbetsmarknad där trösklarna är lägre. Jag har svårt att se att ett navigatorcentra skulle lösa det problemet. Jag skulle vilja se att vi har en socialtjänst med bra verktyg som skulle kunna bryta bidragsberoendet. Jag har svårt att se att navigatorcentra skulle vara den lösningen.

Om man följer det här ärendet och idén med navigatorcentra ser man att det rör sig om väldigt oklara uppgifter. Det handlar om väldigt oklara befogenheter. Det verkar mera vara fråga om en form av överlappande socialtjänst, som jag ser det. Men framför allt ägnar man sig åt integritetskränkande metoder.

Jag vill bara poängtera att jag tycker att man inte ska tvinga på hjälp till någon som inte efterfrågar den, och man ska inte tvinga på någon hjälp på bekostnad av den personliga integriteten. Det är svårt att exakt avgöra var man i sin strävan efter omsorg går över gränsen och också kränker individen.

Gymnasieskolan är en frivillig utbildningsform. Då är det väldigt tveksamt om man från samhällets sida ska ingripa genom att upprätta centrala dataregister över dem som inte går på gymnasiet. Jag tycker inte att politiker ska styra människors livsval riktigt på det sättet. Jag tror inte att detta med navigatorcentra är riktigt rätt väg att gå, och därför yrkar vi i Folkpartiet avslag på det här förslaget.

Anförande nr 164

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant att höra att vi utifrån ett gemensamt angreppssätt ändå lyckas hamna vid så vitt skilda åsikter. Eftersom jag har skrivit fram det här förslaget tycker jag naturligtvis också att det är viktigt att tar ett helhetsgrepp om de unga som har hamnat utanför och framför allt att vi inte tillåter människor att passiviseras och permanent hamna utanför vårt samhälle.

Det är viktigt att komma ihåg att det här inte handlar om människor som befinner sig i det som Kristina Alvendal kallar för bidragsberoende, utan det handlar om ungdomar som står utanför skola, utanför bidrag, utanför arbetslivet och utanför alla former av verksamheter och/eller skyddsnät. Även om vi inte skulle känna ansvar och välja Fredrik Malms ingång och säga att vi bara ska hjälpa dem som ber om det har vi i dag ett lagligt reglerat ansvar för dessa ungdomar som vi måste förhålla oss till.

Jag kan naturligtvis sympatisera med er som säger att vi måste se till att skolan ser alla individer och att ingen faller ur skolan. Jag delar ju den grundsynen. Varje individ som faller ur är naturligtvis ett misslyckande, det går inte att se det på något annat sätt.

När vi har sagt att vi vill bygga en skola där ingen ska hamna utanför, vad ska vi göra med den som vi ändå tappar på vägen? Vad är ert svar? Vi måste ha en uppsökande verksamhet. Vi måste ta vårt ansvar och se till att dessa individer inte tillåts att passiviseras, inte tillåts att hamna snett. Vi måste hitta dessa ungdomar och

använda den positiva kraft som jag är övertygad om att alla människor har inom sig, och det måste vi göra med ett brett anslag.

Man kan säga att det här är fluffigt, men det måste vara en individanpassad verksamhet där vi ska använda alla de verktyg som står oss till buds, om det är studier, arbete, lärlingsplats, någon form av aktivering eller hjälp ur ett drogberoende. Det här handlar inte om något annat än att man ska ha en plats där man *coachar* människor och hjälper dem så att de inte hamnar i svåra situationer.

Anförande nr 165

Kristina Alven dal (m): Ordförande! Jag är inte helt övertygad om att Roger Mogert förstod vad han faktiskt erkände i talarstolen. Han erkände: Vi har misslyckats totalt. Det var jätteintressant. Det är kanske dags att byta majoritet här i stadshuset och i Sveriges riksdag. Då kan vi få chansen att visa att det finns en annan politik för dessa ungdomar.

Det handlar självklart om att bryta ett framtida bidragsberoende för de här människorna. Du tror väl inte att dessa 25 000–30 000 människor kommer att kunna försörja sig själva om de inte har ett jobb. Det är framtida bidragsberoende, och det måste vi redan nu se till att undvika. Då handlar det om jobb, jobb, jobb. Det är de det enda som hjälper.

Det handlar om utbildning, inte om registrering av människor som i dagsläget inte vill ha eller av någon anledning inte har kontakt med det offentliga Sverige eller det offentliga Stockholm.

Jag tror inte att ett särskilt kommunalt projekt är vad de här ungdomarna behöver, utan de behöver utbildning och jobb. Det är ditt ansvar som ansvarigt borgarråd att se till att erbjuda dem det.

Anförande nr 166

Borgarrådet Mogert (s): Det är ju vad detta går ut på, att erbjuda dessa ungdomar precis det som de behöver på en individuell basis, inte genom att generalisera och säga att de behöver det och det. Man ska följa upp alla på ett individuellt plan och se till att ingen hamnar utanför. Det är grunden för detta.

Anförande nr 167

Fredrik Malm (fp): Jag tror att vi alla delar oron över de ungdomar som vi tror faller utanför. Jag förstår bara inte riktigt det här ärendet. Jag tycker att det verkar fullständigt obegripligt vad dessa navigatorcentra ska ha för befogenheter, vad de ska ha för uppgifter och på vilket sätt inskränkningen av integriteten genom en samkörning av register är motiverad.

Det här kan handla om att Stockholms stad genom utbildningsnämndens försorg ska göra registersamkörningar för att ägna sig åt uppsökande verksamhet för 20–21-åringar i Stockholm. Är de inte i skolan vet man inte var de är. Om de inte har gått till soc, vad gör de då? Sedan ska man söka upp dem och säga att de ska gå till ett

navigatorcentrum. Jag är mycket tveksam till att den metoden fungerar för att man ska kunna bryta ungdomsarbetslösheten eller få tillbaka människor till studier.

Anförande nr 168

Borgarrådet M o g e r t (s): Om man bara bemödar sig om att läsa rubriken ser man att det handlar om ett uppföljningsansvar för ungdomar 16–19 år, det är väl en del av svaret.

Sedan handlar det inte om att samköra register, utan det handlar om ungdomar som inte finns med i något register, så det finns liksom inget register att samköra med. Det är bristen på så att säga registermedlemskap som det handlar om.

Orsaken till att vi föreslår det här är att vi har en laglig skyldighet att ta ett ansvar för och göra en uppföljning av dessa människor. Sedan tycker jag även att vi har ett moraliskt ansvar för att se till att ingen hamnar utanför eller hamnar i beroende av droger eller någonting annat. Kan vi göra det genom att erbjuda de här ungdomarna studier, arbete eller vad det nu må vara ska vi göra det.

Anförande nr 169

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är egentligen väldigt tragiskt att det här ärendet ens ska komma upp, att man ska behöva läsa om att det är så många ungdomar som har hamnat utanför. Det märkliga är ju att de har gjort det och att man nu ska lösa detta genom nya register. Alla dessa ungdomar har funnits i ett register. Det finns nämligen någonting som heter skolplikt. De har funnits med i ett register i nio år, men det har inte hjälpt. Var femte elev går ändå ut ur grundskolan utan att ha fått det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. Då ska man lösa detta genom att inrätta ett nytt register över de ungdomar som man säger har hamnat utanför. Det kan ju inte vara lösningen när det har visat sig att nio år i ett register inte har hjälpt.

När det gäller dessa navigatorcentra får ni också kraftig kritik från stadsdelsnämnderna. Där har man den lokala kännedomen. Enligt den lag som du nu hänvisar till har också stadsdelsnämnderna uppföljningsansvaret. Men det uppföljningsansvaret ska nu leda till att stadsdelsnämnderna måste ta kontakt med de navigatorcentra som finns på två ställen någonstans i staden. De personer som har den lokala kännedomen och kontakt med dessas ungdomar på olika sätt i andra sammanhang ska nu ta hjälp av navigatorcentra och beställa tjänster från dessa. Snacka om omvända världen!

Ute i stadsdelsnämnderna finns det kompetenta personer som kan arbeta med dessa frågor, men som kanske behöver ytterligare stöd och inte bara de tillfälliga projektmedel som man hänvisar till i dag. Man arbetar med projekt hela tiden som i så många andra verksamheter här i staden. I stället borde man se till att stadsdelsnämnderna får möjlighet att utföra de uppdrag som de har, att möta medborgarnas behov. Men några nya register kan ju inte lösa dessa ungdomars problem, det har man – som jag sade tidigare – visat på annat sätt.

Samhället har naturligtvis ett stort ansvar, men det gäller också att samhället ser till att familjerna får stöd och hjälp från början. Livet hade kanske sett annorlunda ut för de här eleverna om föräldrarna hade fått mer tid tillsammans med sina barn.

Anförande nr 170

Borgarrådet M o g e r t (s): Ewa Samuelsson, låt mig säga att jag i grunden instämmer i den ingång som du hade i början, att det naturligtvis är tråkigt att vi har ett sådant här ärende att behandla, att ungdomar faller utanför.

Sedan blir det för mig väldigt märkligt när du framhåller registret som problemet respektive som den föreslagna lösningen. I den mån man hade problem när man gick i grundskolan var det inte för att man stod med i ett register som man kände en viss olust ibland på morgnarna. Samma sak gäller här. Det är ju inte upprättandet av ett register som i sig är skulle vara ett verktyg för att lösa problematiken, utan det handlar ju om den *coaching* som man kan erbjuda de individer som inte finns med i några register. De finns inte i skolan, i något arbete, i bidragssystemet eller i någonting annat. Det gäller ju att hitta dessa ungdomar och erbjuda dem något och använda deras kraft.

Anförande nr 171

E w a S a m u e l s s o n (kd): Men, snälla Roger Mogert, i skolan har man kännedom om varenda elev. Nu säger du att man ska ut och hitta dessa ungdomar. Man har ändå inte kunnat ge dem det stöd och den hjälp som de hade behövt under nio år i grundskolan så de har gått ut med ofullständiga betyg. Hur ska du hitta dem? Vi har känt till dem hela tiden, men det har inte hjälpt.

Anförande nr 172

Borgarrådet N i l s s o n (s): Låt mig börja med att säga att hela vårt arbete med skolfrågor handlar om att skolan ska bli bättre på att stödja de elever som i dag inte når skolans mål. Det är bara det att ni inte är särskilt intresserade av det, därför att det innebär till exempel att styra mer resurser till de områden där elever misslyckas med att nå målen. Det är emellanåt ganska uppskakande när resurser omfördelas i systemet.

Det handlar också om att identifiera metoder för att eleverna ska nå målen, och de metoderna är ibland också kontroversiella. Det gäller till exempel ämnesundervisning på modersmål som en del inte tycker är bra. Men självklart ska skolan jobba stenhårt på att eleverna ska nå målen.

Vi försöker också utveckla gymnasieskolan genom att se till att yrkesprogrammen ska bli mer spännande och attraktiva och genom att integrera kärnämnen och karaktärsämnen.

Vi har ett nytt arbete på gång med de individuella programmen för att se till att de håller en bra kvalitet och att de kan leda ut till yrkesarbete.

Allt detta måste göras. Men oavsett det finns det elever som slutar i gymnasieskolan. Några av dem har inte uppnått målen. Men det finns också en och annan som slutar gymnasieskolan trots att man har uppnått målen och där vi inte vet vad som ligger bakom.

Om vi ska prata förebyggande är problemet bland denna grupp – vi pratade tidigare om risken för kriminalitet bland dem som håller på med graffiti – att det finns en oerhört stor risk om man inte kan erbjuda andra lösningar, ibland vägar tillbaka till utbildning, ibland praktik, ibland lärlingsplatser och ibland kanske man hittar ett arbete, även om arbetsmarknaden för elever som inte har gymnasieutbildning är mycket liten.

Känner vi inte till dessa elever? frågade Ewa Samuelsson. Jo, naturligtvis känner vi till dem när de går i grundskolan. Men när de slutar att gå i gymnasieskolan finns det i dag inte några rutiner för hur stadsdelarna ska få information om det. Det är ett av problemen som vi måste lösa. Stadsdelarna måste få reda på att en elev har hoppat av gymnasieskolan.

Det finns inget tvång att man ska delta i olika typer av aktiviteter. Men det finns en möjlighet att erbjuda studievägledare och *coacha* eleverna fram till lärlingsplatser, tillbaka till gymnasieskolan på ett nationellt program eller på ett IV-program, till folkhögskolor eller till de andra lösningar som finns.

Det har pratats om utanförskap, Kristina Alvendal. Det ni åstadkommer genom att inte låta elever som går på yrkesförberedande utbildningar läsa kärnämnen i gymnasieskolan är ett institutionaliserat utanförskap som är väsentligt större än i dag. Genom politiska beslut ser man då till att ställa en stor, stor grupp av elever utanför den arbetsmarknad som i dag kräver att de också har läst kärnämnen.

Så det här är ett sätt att försöka att fånga upp dessa ungdomar och erbjuda vägar för elever som av olika skäl har slutat skolan.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 173

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det är bra, Erik, att du är tydlig med att ni vill utveckla detta med lärlingsutbildning och yrkesutbildning. Jag fick tidigare här i fullmäktige svaret från en partikamrat till dig att då utbildade man folk till ett B-lag. Men så är det ju inte.

Fortfarande kvarstår frågan. Vi har vetat om vilka dessa elever är, men vi har inte gett dem det stöd och den hjälp som de hade rätt till, utan de har gått ut grundskolan med betyg som inte är fullgoda. Varför skulle ni nu plötsligt med ett register och navigatorcentra kunna ge dem det som de behöver? Vad är skillnaden?

Anförande nr 174

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ewa Samuelsson, om du kommer ihåg budgetdebatten så handlade hela den debatten just om hur vi ska styra skolans resurser, hur vi ska

utveckla metoder och hur vi ska ha uppföljningsinstrument för att elever inte ska slås ut. Självklart är ett oerhört många åtgärder som måste vidtas för att man inte ska hamna i den situationen.

Trots de insatser som vi behöver göra framöver finns det ett antal ungdomar som hittills har slagits ut. Vi kommer säkert inte att få en hundra procentig måluppfyllelse även om skolan blir bättre och vi styr resurser på ett bättre sätt. För dessa elever finns det anledning att ha instrument som fångar upp dem även i framtiden. Men vi löser ju inte alla skolproblem genom inrättandet av navigatorcentra. Den föreställningen har vi verkligen inte.

Anförande nr 175

F r e d r i k M a l m (fp): Jag förstår inte varför man måste krångla till det hela så mycket. Det finns elever som inte är i skolan. Hade de velat vara i skolan hade de varit där. Då måste man förstärka skolan så att eleverna trivs där.

Sedan finns det de elever som inte går till soc av det enkla skälet att de inte har uppsökt soc. Då måste man ju förstärka socialtjänsten, men i stället ska man hitta på ett nytt register för att ägna sig åt uppsökande verksamhet när det gäller de ungdomar som har vänt skolan och socialtjänsten ryggen. I stället ska man förmå dem att ta sig till ett navigatorcentra. Då undrar jag: Vad ska de göra när de kommer dit? Hur ser en dag ut på navigatorcentrat, Erik Nilsson? Kan du inte berätta det för oss?

Sedan noterar jag bara att Miljöpartiet och Vänsterpartiet inte deltar i debatten om register. Jag skulle gärna vilja veta vad Åsa Romson tycker om dessa planer på ett ungdomsregister.

Anförande nr 176

Borgarrådet N i l s s o n (s): Får jag bara säga detta om register: Det finns följande väldigt tydliga problem i dag: Elever slutar gymnasieskolan. Staden har ett uppföljningsansvar för de elever som inte går i gymnasieskolan. I Stockholms stad har stadsdelsnämnderna detta ansvar.

Det är mycket möjligt att det är flera av dessa ungdomar som är jättelyckliga och inte vill ha något stöd, inte vill ha någon hjälp och inte vill ha någon *coaching*. Då behöver de inte få det. Men vi måste ju först få kontakt med dem och erbjuda möjligheter till studievägledning, lösningar inom och utom gymnasieskolan, praktik och så vidare. Det är detta som inte fungerar. Registret innebär att stadsdelen får en signal om att en elev som bor i stadsdelsnämndsområdet har slutat gymnasieskolan. Stadsdelsnämnden har uppföljningsansvaret för den eleven.

Anförande nr 177

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Vad vi diskuterar här är ju resultatet av ett misslyckande framför allt på utbildningsområdet. Det är klart att om man tittar på undersökningar, Erik Nilsson, så har du faktiskt fel. Tvååriga yrkesutbildningar har visat sig mer framgångsrika för många av de elever som gick de utbildningarna. De

har klarat sig väldigt bra på arbetsmarknaden, vilket inte är fallet såsom det ser ut i dag. Nu pratar vi om 16–19-åringar. Vilket skolsystem har de gått i?

Vi är för att man ska ha en lärlingsutbildning, och där ingår det oerhört mycket som är gediget. Sverige består inte bara, Erik Nilsson, av advokater, ekonomer, litteraturvetare och andra, utan det krävs en hel del annat. Just nu är det en skriande efterfrågan på hantverkare, snickare och allt möjligt på arbetsmarknaden.

Vi är inte lika. Problemet med socialdemokratisk skolpolitik är ju att man utgår ifrån att alla elever är lika, men så är det inte. En del tycker inte att det är speciellt givande att läsa alla ämnen. Det är bättre att koncentrera sig på det som man är bra på. Varför kan ni inte acceptera att människor är olika?

Anförande nr 178

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, Kristina Alvendal, det är mera än tio år sedan som de tvååriga yrkesutbildningarna fanns. Om du inte har uppfattat det så har det skett en väldigt stor förändring på arbetsmarknaden sedan dess när det gäller vad det finns och inte finns för yrken.

Vi ska satsa jättemycket på yrkesförberedande program som innehåller mycket arbetsplatsförlagd utbildning. Titta till exempel på fordonsprogrammet i Skärholmen som drivs tillsammans med branschen! Men skillnaden är att vi vill att eleverna ska ha en chans på arbetsmarknaden, att de ska få läsa de mattekurser som de måste läsa för att fungera som en fordonsmekaniker i dag. Om du går ut och tittar i fordonsindustrin i dag, Kristina – det skulle vara härligt att se det – kommer du att se att det inte är samma fordonsmekaniker som för tio år sedan. I dag måste man kunna momenten som ingår i A-kursen i matte på gymnasiet.

Åk ut till vår nya gymnasieskola i Skärholmen så ska du få se hur man får killar på fordonsprogrammet att klara matematik. Det är en glädje att få uppleva det.

Anförande nr 179

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det är fantastiskt att höra Erik Nilsson hylla fordonsgymnasiet i Skärholmen. Jag har varit där. Det som sker på det gymnasiet är ju precis det som Moderaterna har talat om i 30 år. Debatterna i det här huset är fascinerande. Socialdemokraterna tar alltid på sig någon sorts oppositionsroll och låter som att ni inte har haft något ansvar för hur situationen är i det här landet och i den här staden på utbildningens område.

Fordonsgymnasiet i Skärholmen är ett utmärkt exempel på den gymnasieutbildning som Moderaterna vill ha. Det ska finnas en yrkesförberedande utbildning med möjlighet till högskoleförberedande kurser, om man så vill. Det ska dessutom finnas en lärlingsutbildning för de elever som över huvud taget inte vill läsa svårare teoretiska kurser. Och det ska finnas en teoretisk linje på gymnasiet för dem som vill läsa vidare på högskola och universitet. Det är detta som Moderaterna förespråkar, en gymnasieskola med ordning och reda där man ser resultat.

Men hela det här ärendet, Erik Nilsson, handlar ju om att Socialdemokraterna i 30 år har haft ett alldeles för stort inflytande över gymnasieskolan i Sverige. Det är det som är problemet. Och det är därför som vi har det här ärendet uppe med 25 000–30 000 människor som sorteras bort i Socialdemokraternas högstadium och gymnasieskola. Detta ärende är ju ett skriande, rungande nederlag för hela socialdemokratin.

Det enda ni kan hitta på när allt har gått åt skogen och de här eleverna försvunnit ut på malmarna och i ytterstaden är att inrätta olika sorters navigatorcentra. Nu har vi ägnat en timme åt att diskutera dem, men jag har fortfarande inte förstått vad de ska syssla med. Som Fredrik Malm frågade: Hur går en dag till på ett navigatorcentra? Hur ska ni hitta de ungdomar som ni har tappat bort under nio år?

Erik Nilsson slår sig för bröstet och säger att det inte finns några rutiner och att det är ett stort problem. Problemet är att ni har tagit bort Stockholmsproven, att ni är ointresserade av uppföljning, att ni är motståndare till betyg i skolan, att de här eleverna försvinner redan i låg- och mellanstadiet. Det är problemet, Erik Nilsson, och ni har inga som helst lösningar på det. Det är därför som ni ska bytas ut i höstens val.

Anförande nr 180

Borgarrådet N i l s s o n (s): Om Mikael Söderlund besvärade sig med att läsa utbildningsnämndens handlingar skulle han se att andelen elever som fullföljer sin gymnasieutbildning har ökat med ungefär 10 procentenheter. Det är alltså fler elever i dag än tidigare som fullföljer sin gymnasieutbildning.

Vad Moderaterna vill ha är precis det som du pratade om nu, en yrkesutbildning som inte har några kärnämnesinslag. Skärholmens fordonsgymnasium är en modern yrkesutbildning som har kommit i gång på vårt initiativ för att utforma ett yrkesprogram där man läser matte i anslutning till det som man gör i verkstan. De eleverna, Mikael Söderlund, lär sig matte, svenska, samhällskunskap och det som branschen säger att de behöver kunna för att få jobb.

Ni drömmer er tillbaka till en arbetsmarknad som fanns för tio år sedan. Det är sant att det då fanns fordonsmekaniker som inte behövde koppla upp sig mot datorer för att kunna göra en analys av vad som är trasigt på bilen. En sådan arbetsmarknad finns inte i dag, Mikael Söderlund.

Anförande nr 181

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Socialdemokraterna pratar om att man ska hyfsa debatten. Jag är så oerhört trött på att ni insinuerar att vi inte har läst handlingarna och inte vet vad vi pratar om. Den ena veckan är vi maffia och andra veckan är vi sura. Kan vi inte ha en snyggare debattordning i den här salen? Jag är den förste att instämma i att det skulle behövas.

Det är ingen som är irriterad över fordonsgymnasiet i Skärholmen. Det är vi jättemycket för, och det har vi tjatat om i massor av år. Samverkan med branschen, utveckla och skapa dynamik, skapa intresse för hantverkslinjen och mekanikerlinjen,

det är väl jättebra. Varför bråkar vi om det? Det är väl ett lysande sätt att lösa frågan om gymnasieutbildning med praktisk inriktning på.

Problemet är de tusentals elever som inte går den utbildningen och som ni har släppt och som aldrig kommer in på gymnasiet utan försvinner någonstans ut på malmar och i förorter. Det är det som är problemet, Erik Nilsson.

Ni har haft 30 år på er att hitta bra lösningar, men ni har inte hittat dem. Det är därför som det behövs en ny politik på skolområdet, både nationellt och i den här salen. Ni står helt handfallna, och navigatorcentra är ingen lösning, herr ordförande.

Anförande nr 182

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ber om ursäkt om du blev förolämpad av det där med att läsa handlingarna. Jag bara påpekade att det är fler elever som fullföljer sin gymnasieutbildning, vilket framgår av statistiken. Men du har väl koll på det då.

Du är jätteentusiastisk över yrkesprogrammen i Skärholmen. Vad glad jag är för det, Mikael Söderlund. Vad förvånad jag är över att ni under fyra år inte tog några initiativ till att utveckla yrkesprogrammen. Hela den borgerliga diskussionen handlade om att problemet var att dessa elever plågades att läsa kärnämnen. Så sade ni. Elever på fordonsprogrammet och på de praktiska programmen kommer aldrig att klara av att läsa kärnämnen. De kommer inte att klara matematiken, svenskan och det ena med det tredje. Ni vill ha rena yrkesprogram utan några kärnämnesinslag.

Jag vill säga två saker. Den ena är: Fråga företagen vad de anser att dagens och framtidens arbetskraft behöver! Behöver de kärnämnen eller inte? Svaret är klockrent: Ja, det behöver de.

Den andra frågan är: Är det möjligt att få dessa elever att lyckas om man lägger upp arbetet på ett annat sätt? Både du och jag har varit i Skärholmen och sett när man integrerar karaktärsämnesundervisningen, när man räknar på cylindervolymer i matte A-kursen, när man har svenskan integrerad med det som de här eleverna är engagerade i och brinner för. Då klarar de av det.

Tidigare var det inte många fordonselever som klarade A-kursen i matte. Skolan i Skärholmen, precis som Fredrika Bremer-gymnasiet i Haninge, visar att det går. Man behöver inte plocka bort kärnämnen för att få attraktiva yrkesprogram som dessutom ger eleverna jobb efteråt.

Om du håller med om att det här är modellen för yrkesprogrammen, låt oss då tillsammans utveckla fler yrkesprogram inom ramen för den gymnasieskola som vi har i dag och inte svika de här eleverna genom att ta bort de kärnämneskunskaper som de behöver både för samhällslivet och för yrkeslivet framöver.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 183

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Trösten är ju inte stor för de elever som inte går på Skärholmens fordonsgymnasium, och det är den diskussionen som det här ärendet handlar om. Det handlar om 30 år av socialdemokratisk misslyckad skolpolitik som har lett till att tusentals elever har lämnats utanför. De går inte på Skärholmens yrkesgymnasium. De går kanske på andra yrkeslinjer på andra ställen i staden som har dramatiska avhopp, Erik Nilsson. Det sker dramatiska avhopp från rader av gymnasieutbildningar. Kunskapsnivån bland åttondeklassarna ligger på samma nivå som den gjorde för sjundeklassarna för tio år sedan.

Vi har ett skolverk som konstaterar att utvecklingen under de senaste tre åren har försämrats dramatiskt. Men vakna upp, Erik Nilsson! Det är 2006 nu. Det är illa. Och det är roligt med Skärholmens gymnasium. Det är inte det som den här diskussionen handlar om. Det är jättebra att det finns ett fordonsgymnasium som fungerar i Stockholm.

Men det är inte det som är problemet, utan det är att ni har en rigid socialdemokratisk syn på skolan som har fått prägla den i 30 år, nästan hela min livstid. Den måste nu omprövas en gång för alla. Elever är olika och de måste få rättighet att utveckla sina egna förutsättningar, och man måste kontrollera kunskaperna tidigt. Allt detta har ni varit motståndare till.

Anförande nr 184

F r e d r i k M a l m (fp): Jag noterar att borgarrådet använder hela sin talartid i ett ärende som handlar om dem som inte går i skolan till att tala om dem som går i skolan. Det är kanske symtomatiskt att man någonstans försöker att glida ifrån det här ämnet och tala om någonting helt annat.

Vi har nu ställt samma fråga två gånger, och vi på folkpartibänken är lite konfunderade därför att vi inte riktigt kan förstå vad dessa navigatorcentra ska ägna sig åt. Befogenheterna och uppgifterna är väldigt oklara. På sidan 726 i ärendet 2006:1220 kan man läsa det första stycket, men jag blir inte klokare för det. Så min fråga kvarstår: Vad är syftet med detta? Man bygger upp en parallell struktur som ska överlappa gymnasieskolan och socialtjänsten, men inte konkurrera med dem, utan den ska verka som ett komplement, vara uppsökande och det ena med det femte, men det är fullständigt obegripligt vad det är som kommer att ge resultat utifrån det beslut som vi ska klubba igenom i dag.

Anförande nr 185

Borgarrådet N i l s s o n (s): Innehållet handlar om att man tillsammans med den enskilde ska diskutera vilka vägar man ska gå vidare på. Det handlar alltså om rådgivning, besöksverksamhet, om studievägledning för att på olika sätt hitta vägar tillbaka till utbildning eller till arbetslivet.

När det gäller befogenheter är det ju inte så att det handlar om något slags myndighetsutövning, utan verksamheten ska vara ett stöd för de ungdomar som man träffar på.

Skälet till att jag pratar om gymnasieskolan är att det blev en diskussion om varför det är så många som står utanför i dag. Det är ett gemensamt problem. Vi måste få färre som står utanför, och jag försökte ange att det också är andra saker som behöver göras vid sidan av dessa navigatorcentra. De är bara en liten, liten lösning för att få tillbaka en grupp av elever som har hamnat utanför. Då tycker jag att det är viktigt att redogöra för och diskutera vad vi gör inom ramen för gymnasieskolan för att fler ska vara kvar där och tycka att det är spännande att gå där och att det ger bra möjligheter att få arbete.

Anförande nr 186

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Herr ordförande! Ibland känner man sig som hundra år. Man känner det som man har varit med länge, levt länge och upplevt det mesta flera gånger.

Men jag börjar förstå varför Folkpartiet under den förra mandatperioden över huvud taget vägrade att svara på de frågor som jag ställde när jag satt med i utbildningsnämnden om vad man gjorde åt de elever som lämnade grundskolan och inte började gymnasiet eller åt de elever som började gymnasiet och hoppade av efter ett halvår. Vilket ansvar tog man för de ungdomarna? Det ansvaret hade man ju ändå eftersom de var omyndiga. Men det ansvaret tog man inte.

Det var samma sak när jag ställde frågan om FN:s barnkonvention. Den dåvarande majoriteten visste inte ens vilket borgarråd det var som hade ansvar för de frågorna. Så var det. Jag förstår att ni nu är lätt förvirrade.

Mest förvirrad tycker jag ändå att Mikael Söderlund är som säger att man har drivit och pratat om de här frågorna i 30 år. Mig veterligt, som snart har levt i hundra år som det känns, vill jag minnas att det har funnits en skolminister som hette Beatrice Ask och en utbildningsminister som hette Per Unckel, och det är ju inte 30 år sedan. Så då måste jag ställa frågan: Varför gjorde ni inget då? Varför pratade ni bara? Då kan ni ju fortsätta att prata i 30 år till.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att man tar ett ansvar för de ungdomar som inte är myndiga. Det är och har varit ett myndighetsansvar. Själv är jag ju studievägledare sedan gammalt och har jobbat på ett ungdomshem där man hade ett uppföljningsansvar och där man kontaktade ungdomarna. Det berodde inte på att de var dåliga i skolan, utan det berodde på att de i 16–17-årsåldern var ganska less på tillvaron och inte hade lust att plugga. Men de blev oerhört glada när de fick en kontakt, när någon brydde sig om hur de hade det i sin vardag och hur de hade det i sitt liv. Där kunde de få hjälp och stöd för att komma vidare och hitta möjligheter och vägar för att kanske senare påbörja en utbildning eller för att få en praktikplats och prova på många olika saker för att hitta sin nisch i tillvaron.

Människor är olika. Alla behandlas inte lika i en sådan här verksamhet. De behandlas var och en utifrån sina individuella behov, utifrån sina individuella förutsättningar och också utifrån sina individuella önskemål.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 187

F r e d r i k M a l m (fp): Det är alldeles självklart att staden ska ta sitt lagenliga uppföljningsansvar. Vad vi på den här sidan inte förstår är varför man ska bygga upp en parallell struktur i form av dessa navigatorcentra. Vi har fortfarande inte fått svar på frågan vad det är som ska generera dessa resultat.

Jag vill också bara påpeka för Margareta Olofsson att det här inte bara handlar om omyndiga personer. I utredningen *Unga utanför* talas det om hela åldersgruppen 16–24 år. I ärendet står det att det främst handlar om 16–19-åringar. Det betyder att det också kan handla om dem som är äldre än 19 år, och 18–19-åringarna är mig veterligen myndiga.

Det finns en gräns för hur mycket politiken kan inkräkta på människors livsval. Jag tycker att en 19-åring eller en 20-åring som inte går i skolan och som kommunen inte vet var han eller hon befinner sig inte ska behöva ha en person från kommunen ringandes på dörrklockan som säger: Hej, vad gör du för något? Nu vill jag att du följer med mig till ett navigatorcentra för vi ska diskutera ditt livsval.

För mig som liberal känns det någonstans lite olustigt med centrala register på det här sättet.

Anförande nr 188

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det blir så märkligt när du använder ordet liberal i den meningen. Liberal kan uppenbarligen också innebära att man struntar i ungdomarna. Det var i alla fall det svar som jag fick under den förra mandatperioden med ett folktopartistiskt skolborgarråd som aldrig tog sitt ansvar för de 16–18-åringar som då fanns.

Det här är ju fokuserat på dem som är lite äldre. Jag tycker att man kan erbjuda dem hjälp och stöd för att komma vidare i livet. Det som vi fokuserar på är ändå de yngre som vi har ett ansvar för och som jag tycker att även oppositionen borde ha ett ansvar för.

Läser man er reservation kan man ju studsa, för där säger ni: Det huvudsakliga ansvaret för deras livssituation innehar de själva. 16-åringen som inte orkar fortsätta i gymnasiet efter grundskolan innehar alltså själv detta ansvar. Egentligen borde ni skämmas.

§ 21 Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt taxa för skrymmande avfall m.m.

Förslag från renhållningsnämnden (utl. 2006:34)

Anförande nr 189

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till taxa för sådant avfall som kommunen ansvarar för, för det är det som det är frågan om.

Förslaget 2006 bygger på att öka den styrande effekten i taxan för att stimulera till minskade avfallsmängder och ökad utsortering av sådant avfall som är producentavfall, vilket alltså kan återvinnas och återanvändas för att man ska få bort så mycket farligt avfall som möjligt ur den vanliga soppsåsen.

Vid sidan av en kontinuerlig information och uppföljning av avfallsmängder och sammansättningar är taxan ett viktigt incitament för att uppnå målen såväl i stadens avfallsplan som i EU:s direktiv om hur avfall ska omhändertas och den hierarki som man där har bestämt.

Enligt denna inriktning, som alla kommuner är skyldiga att följa, ska vi för det första arbeta för att avfallet totalt minskar. För det andra ska vi återanvända produkter och material. Först i tredje hand ska vi återvinna material, och där det inte är möjligt ska vi återvinna energin genom förbränning.

Det nu liggande förslaget till taxa medför att det finns ytterligare incitament att gå i den riktningen. Vi började redan under 2005 att styra taxan till att det skulle bli billigare för den som sorterade mera och dyrare för den som inte gjorde det.

Nu förbättras också arbetsmiljön genom en ökad hantering av kärl i stället för säckar.

Vi har redan i dag en låg taxa för avfallshämtning. Vi stimulerar nu försöksområden för att påbörja utsortering även av biologiskt avfall utan kostnad. Det är ett led i att uppnå statens och kommunernas mål om att 35 procent av det biologiska avfallet ska samlas in till år 2010.

För oss i Stockholms kommun är det viktigt att kunna ta hand om det biologiska avfallet. På det viset kan vi utöka vår biogashantering, och den produktionen är väldigt viktig som en framtida resurs för till exempel våra fordon i staden.

Det är mycket viktigt att vi nu fortsätter att styra om taxan till en billigare taxa för dem som sorterar och som ser till att de hanterar sitt avfall på bästa sätt. I stället blir det något dyrare för dem som inte sorterar.

Vår hushållstaxa i Stockholm är redan låg, och vi höjer inte heller taxorna någons.

Anförande nr 190

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Stockholm ansågs en gång i tiden som en av världens renaste städer. Det tyckte vi själva och det tyckte de turister som kom hit. I dag håller vi på eget bevåg och med egen kraft på att förvandla det som var en av Stockholms största attraktionskrafter, nämligen att det var rent, snyggt och vackert här.

Vi har just haft en klotterdebatt som visar att Socialdemokraterna tycker att det är okej att använda skattemedel till att utbilda klottrare. Den här frågan är precis likadan. Genom politiska styrmedel skapar vi en smutsigare och äckligare stad.

Gamla människor som har bott i Stockholm i hela sitt liv kan berätta hur det såg ut på bakgårdarna i Stockholms innerstad. De berättar om soptunnor som var överfulla och om hur de var rädda för att gå ut med soporna när de var små för det fanns stora äckliga råttor där och ohyra. Detta håller vi nu på att återskapa, kanske inte så mycket på bakgårdarna men väl ute på gator och torg där man skapar små, äckliga soptippar.

Vi har skapat detta system, och vi är alla ansvariga för att det inte fungerar. Vi i Folkpartiet vill ha ett helt annat system där man bränner betydligt mycket mera än i dag. Vi vill bränna pappersförpackningar och plastförpackningar för att få energi ur dessa sopor. Men ni vill gå åt precis motsatt håll, och jag kan för mitt liv inte begripa att Socialdemokraterna ställer upp på den här politiken, en politik som håller på att utvecklas av grönfundamentalister och som leder till att staden bara blir smutsigare och smutsigare. Människor känner en allt större förtvivlan. Det är svårt att göra sig av med soporna på det politiskt korrekta sätt som ni kräver av dem. Det är jättesvårt att göra sig av med det som är farligt och som absolut inte ska hamna i hushållssoporna. Det är nästan omöjligt.

Jag är allvarligt oroad för att det här systemet ytterligare kommer att öka på nedskräpningen i Stockholm. Vi kommer att möta ännu fler turister som säger: En gång i tiden var Stockholm rent. Nu är det smutsigt.

Anförande nr 191

E v a O i v i o (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kommer i mitt inlägg om en liten stund att redogöra för Socialdemokraternas skäl till att vi helhjärtat ställer upp på den här politiken. Jag är ytterligt förvånad över Folkpartiets inställning i den här frågan, och det kommer du också att få höra.

Anförande nr 192

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag tror att väljarna är ännu mer förvånade över att Socialdemokraterna ställer upp på den här politiken som enbart leder till att Stockholm blir smutsigare och smutsigare. Någon gång måste ni ta ert ansvar för det som faktiskt händer med Stockholm. Att det blir lortigare och lortigare beror bland annat på den sopsorteringspolitik som förs, och den är ni ansvariga för.

Anförande nr 193

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Lotta Edholm, någon gång måste det bli slut på dessa vanvettiga påpekanden som du gör. Folk tror att du talar sanning, och det är väldigt besvärande. Stockholms stad är inte ensam om detta. Hela Sverige och hela Europa ska genomföra det här. Om du vill ändra den politiken ska du inte ändra den här i Stockholms stadshus. Då ska du bråka med dina politiker i Europaparlamentet. Lycka till med det, säger jag, för det finns ingen där som vill ha den politik som du talar om. I stället går man ifrån förbränning mer och mer i hela Europa. Man ska ta hand om avfallet precis på det sättet som vi försöker att göra här i Stockholm.

Aldrig att du i dina kommentarer tar upp frågan om att det faktiskt nu finns 5–10 gånger så mycket avfall som det var när de äldre som du talar om var barn. Avfallet har alltså femdubblats på dessa år. Det är klart att vi måste ta hand om det. Vi har också lagt fram ett bra program för en renare stad, och vi kommer att se till att det inte längre ska se ut på det här sättet.

Anförande nr 194

Borgarrådet E d h o l m (fp): Att det har blivit mer sopor under de senaste åren är ju inte ett argument för att föra en politik som innebär att soporna läggs ut på gatorna. Det är ju det som sker i dag. Soporna hamnar på gatorna. Man har skapat ett system som inte gynnar att de tas om hand på ett riktigt sätt genom till exempel sopnedkast. Det här systemet gynnar att människor gör sig av med sina sopor på ett annat sätt, till exempel genom att lägga dem vid återvinningsstationerna eller stoppa ned dem i papperskorgar. Då får man detta smutsiga samhälle.

Ni måste ta ansvar för det system som vi har. Viviann har rätt i att det är svårt att vidta radikala åtgärder. Men vad ni gör i stället är att gå ett steg åt andra hållet med åtgärder som vi inte behöver vidta och som leder till att Stockholm kommer att bli ännu smutsigare.

Anförande nr 195

S t e l l a n F H a m r i n (v): Herr ordförande! I renhållningsnämnden har vi ganska ofta en väldigt konstruktiv debatt, och man blir lite besviken när man hör Lotta uttrycka sig på det här viset. Jag vet inte om det beror på okunnighet eller om det är medveten lögn från din sida, men du blandar ihop två helt olika saker.

Det skräp som på ibland finns på gatorna kommer inte från hushållssopor. Vi har nu en kontinuerlig fotobevakning av alla återvinningsstationer. Det är ganska lätt att se att det skräp som finns kommer i första hand från företag, och det hamnar inom det område som förpackningsindustrin ansvarar för vid de gröna behållarna. Det kommer också från snabbmatsföretagen som genererar väldigt mycket skräp som sedan slängs. I båda fallen är det primärt företagen som har ansvaret. Det skräp som alstras i hushållen tas om hand på ett väldigt föredömligt sätt i säkert 99 procent av fallen. Det här är två olika problem.

Anförande nr 196

Borgarrådet E d h o l m (fp): Stellan Hamrin har helt rätt i att det är enskilda individer – oavsett om det är företag, snabbmatsrestauranger, de som äter snabbmat eller om det är hushållen – som gör sig av med sopor på det här sättet. Men vad vi håller på att skapa är ju ett system som gynnar den typen av beteende i stället för att missgynna det.

När det finns återvinningsstationer runtom i staden där det är otroligt lätt att på ett olagligt sätt göra sig av med sina sopor stimulerar vi ju det beteendet. Det är precis som med klottret. Använder vi skattemedel till att utbilda klottrare, nog sjutton blir det fler klottrare. Vi borde ju hitta ett system som motverkar nedskräpningen i stället för att gynna den.

Anförande nr 197

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Kristdemokraterna har ett eget förslag till beslut i detta ärende. Vi tycker att det är angeläget att man i Stockholm ska ha en modell för avfallstaxor som tar hänsyn både till grundläggande marknadsprinciper och till invånarnas önskemål.

Vi tycker att det är positivt att olika modeller med rörlig avfallstaxa utvecklas samtidigt som vi anser att det behöver betonas att valmöjligheterna kring hur ofta soporna ska hämtas inte bör begränsas i framtiden.

Vi tror att det för invånarna i en modern storstad som Stockholm krävs många olika lösningar, och därför bör taxesystemet tillåtas största möjliga flexibilitet.

Vi anser därför bland annat att det även fortsättningsvis måste råda valfrihet när det gäller enveckors- eller tvåveckorshämtning av hushållsavfall i Stockholm.

Vi vill dessutom understryka att ett eventuellt överskott av intäkterna för hushållsavfallstaxan bör hanteras så att det kommer invånarna till godo i form av taxesänkningar.

Bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 198

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill bara påpeka att Stockholms stad har en av Sveriges lägsta avfallstaxor i dag, så det finns inget utrymme för sänkningar. Att det sedan har skett överdebiteringar under tidigare år är en annan sak, men det var inte under vår mandatperiod utan det var under den borgerliga tiden.

Anförande nr 199

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag vill bara understryka det som jag sade i mitt inlägg, att det är vid ett eventuellt överskott – vi kan ju hoppas på ett gott taxeunderlag – som vi anser att det ska komma invånarna till godo i form av taxesänkningar.

Sedan vill jag betona att vi också vill se att det blir möjligt med tömning av hushållsavfall en gång i veckan även i framtiden, alltså inte bara året ut 2006.

Anförande nr 200

E v a O i v i o (s): Ordförande, fullmäktige! Ska vi halvera hushållstaxan? Ska vi ta ansvar för de globala klimatförändringarna? Ska vi se till att våra renhållningsarbetare får en modern och human arbetsmiljö?

Att erbjuda stockholmarna en halverad renhållningstaxa, hur kan det vara möjligt? Men tänk efter lite. Den lilla soppåsen under diskbänken, vad innehåller den? Om man analyserar soporna består de upp till 35 procent av biologiskt avfall. Om detta sorteras ut kan man halvera mängden i denna påse. Den egentliga soppåsen blir då mycket mindre, samtidigt som det behövs färre hämtningar. Detta skapar en förutsättning för att ta fram det miljövänliga drivmedlet biogas. Därmed bidrar vi till miljön och tar vårt lilla ansvar för den globala miljöfrågan.

Det som också är jätteviktigt med detta ärende är dessutom att vi tar ansvar för renhållningsarbetarnas arbetsmiljö. Hur ser det ut i dag? I dag får de släpa tunga säckar i trånga, smala utrymmen och stressa på ackord. Det är rena 1800-talets arbetsmiljö, vill jag påstå. Det ska nu bli lättare kärl som renhållningsarbetarna kan dra bakom sig. Man ska också ställa krav på fastighetsägarna så att det blir bättre dessa hämtutrymmen. Det är faktiskt dags att göra det, år 2006.

Allt detta säger Folkpartiet nej till. Moderaterna accepterar en del, men de vill ändå återremittera ärendet. Vad är det ni vill? Hur ska ni kunna sänka taxan på sikt? Värnar ni om miljön, globalt och lokalt?

Inledningsvis ställde jag tre frågor. Svaren blir: Ja, vi vill halvera hushållstaxan. Ja, vi vill hindra den globala uppvärmningen. Ja, vi vill ta fram en human arbetsmiljö för våra renhållningsarbetare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 201

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): När det gäller omställningen från säck till kärl tror jag att vi alla är överens om att det inte finns några större problem på den fronten. Det är en modern företeelse som vi kommer att se mer och mer av. Du har nog missförstått, Eva, att vi skulle vara emot den delen.

Jag håller med dig om att mycket kan göras för den globala miljön. Dock tror jag inte att avfallstaxan i Stockholm kan göra att det blir en bättre global miljöpolitik, utan den politiken måste föras i andra forum än i detta stadshus.

Jag vill börja med att säga äntligen. Äntligen har vi fått se en majoritet som hörsammar den kritik som revisorerna tidigare har fört fram på olika håll och kanter, framför allt med hänvisning till det taxeöverskott som under ganska många års tid har upparbetats. Det här är en avgiftsfinansierad verksamhet, och man har alltså tagit för mycket betalt av dem som betalar sin soptaxa i Stockholm. Då är det viktigt att

man återför dessa pengar till taxekollektivet genom lägre taxor, men så har inte skett i det här fallet. Det är alla som har betalat soptaxan som tidigare har betalat för mycket.

Jag är också väldigt rädd för ett permanentande av försöket med 14-dagarshämtning av hushållssopor, och det är flera andra som har berört det tidigare. Ni har uttalat att ni vill genomföra en permanentning så småningom. Från moderat sida vill vi framhålla att det är helt okej att det finns en valfrihet med en differentierad taxa för den som vill ha 14-dagarshämtning eller för den som vill ha hämtning veckovis. Inte minst måste denna valfrihet finnas med hänvisning till äldre grupper, funktionshindrade och barnfamiljer med blöjbarn.

Återigen vill jag säga att vi vänder oss emot era mål om utsortering av biologiskt matavfall, det så kallade 35-procentiga målet som ni driver. Om ni driver er politik vidare på det här området kommer det att uppstå många problem, inte minst i fråga om ohyra, lukter och sådant. Vi kan ju fråga vad verksamhetsutövarna här i staden tycker om den saken.

Vi från Moderaterna är för en avfallspolitik och en taxekonstruktion utifrån medborgarperspektivet. Vi är för en utveckling av förbränning av hushållssopor och gärna fler fraktioner än som i dag är fallet. Vi är också för en politik som tar sin utgångspunkt i verkligheten såsom den ser ut och i den enskildes behov, och inte som i dag i de skrivbordsprodukter utan verklighetsförankring som ni för fram i många stycken.

Anförande nr 202

E v a O i v i o (s): Anders Hellström talar om skrivbordsprodukter utan verklighetsförankring. Ska vi inte åka till Västerås och titta på hur de i dag hanterar 80 procent av hushållens avfall och producerar biogas och gör kompostjord av det? Det är verklighetsförankring, om något. I stället för att prata om ohyra, råttor och lukter låt oss titta på hur det fungerar i verkligheten.

Visst har vi ett överskott i budgeten, men vi har också väldigt stora behov i kommunen när det gäller hantering av farligt avfall och när det gäller inrättandet av återvinningscentraler. Det finns alldeles för få, även om vi har inrättat flera i innerstaden. Medel behövs till hanteringen av dessa. Du tycker ju också att det är viktigt att ta hand om farligt avfall.

Jag tycker ändå att det var roligt att höra den sakliga ton du hade i ditt anförande. Jag blev så upprörd när Lotta pratade om återvinningsstationerna som är något som inte faller under Renhållningsnämndens ansvar.

Anförande nr 203

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Jag hörde inte riktigt vad du sade på slutet, Eva.

Jag kan börja med att replikera på det du sade först när du jämförde Västerås med Stockholm. Västerås är upplysningsvis en mellanstor svensk stad med helt andra behov än vad Stockholm har. Stockholm är den största staden i det svenska konunga-

riket. Det är en stad med helt andra problem och helt andra förutsättningar. Du kan knappast jämföra de båda städerna i det här sammanhanget.

Anförande nr 204

Stellan F Hamrin (v): Biologiskt avfall utgör en värdefull resurs. Jag var själv inte medveten om det för några år sedan. Det tar lite tid att få genomslag för det.

Målet är att samla in 35 procent. Det innebär att de 65 procent som kan vara svåra att samla in inte ingår i målet. Att samla in 35 procent är inte något högt ställt mål eftersom vi kan utnyttja både industrier och stora affärer av olika slag, och dessutom alla de enskilda som verkligen vill göra detta.

När det drivs i lite större skala sker det i helt slutna system redan i dag. De tekniska problem som man skulle kunna tänka sig är alltså redan undanröjda.

Anförande nr 205

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Jag har sagt tidigare att vår taxa inte är speciellt hög. De pengar som fanns kvar i något slags fond började redan på den tid då ni hade makten över taxorna.

Det är nu som vi ser till att taxan kan hållas konstant och inte behöver höjas. Taxan är redan i dag mycket låg.

Jag tycker att vi en gång för alla ska försöka ta till oss att hushållsavfallet, det biologiska avfallet, är en resurs. Det är en resurs som vi kan använda till att driva bilar och spisar med till exempel. Vi kan använda den till alla möjliga nyttiga ändamål om vi hanterar den på rätt sätt. Det är verksamhet som man arbetar med i hela Europa.

Vi finns med i flera olika projekt när det gäller miljöbilar. Vi har just avslutat Trendsetter och kommer att gå in i Biogas max som hanterar just biogasfrågan.

Anförande nr 206

Anders Hellström (m): Visst kan det biologiska matavfallet vara en resurs. Jag tror att den resursen gör sig bäst i en förbränningsugn i Högdalen.

På tal om resurs är allas vår tid en resurs som måste diskuteras i sammanhanget. I er avfallspolitik ställer man ganska höga krav på att människor tar sig tid. Det blir kostnader för ombyggnation. Det ska sorteras ut. Man ska ta sig från punkt a till punkt b. Ni gör det krångligare för människor att verka och leva i staden. Det är effekten av er politik. Vi vill göra det enkelt för människor som bor och verkar i Stockholm, speciellt de grupper som jag nämnde i mitt anförande.

Anförande nr 207

Regina Öholm (m): Hej alla radhus- och villaägare! Visa dina sopor och majoriteten ska säga vad du behöver, nämligen sophämtning varannan vecka. Visa mig dina sopor och jag ska säga att du själv borde få välja om du vill att de ska

hämtas varannan vecka eller varje vecka. Gå inte med på att visa soporna för politiker, förresten.

Jag tror att villa- och radhusägare är olika, och de flesta har olika skräpvanor. Det är intressant att se hur majoriteten vill styra hur människor ska slänga sina sopor. Majoriteten vill sänka avgiften för tvåveckorshämtningen i 140- och 190-literskärl för dem som bor i en- och tvåfamiljshus. Det kanske passar vissa. Men man sänker inte avgiften för dem där det hämtas sopor varje vecka. Man sänker alltså avgiften bara för dem som väljer att soporna hämtas varannan vecka.

Jag kan bara tolka det som att man på det sättet vill styra in detta mot tvåveckorshämtning.

Att sortera sina sopor för att minska sina säckar kräver tid, ork och möjlighet. Som Anders Hellström sade, har inte alla möjlighet till det.

I vår återremiss menar vi att 14-dagarshämtningen inte får bli ett beslut om att det långsiktigt ska vara så här. Man måste ta hänsyn till alla.

Hej alla ni som bor i flerfamiljshus och bedriver verksamhet! För dem som bor i flerfamiljshus och bedriver verksamhet och vill att soporna ska hämtas mer än en gång i veckan vill majoriteten att avgifterna ska höjas.

Det har inte tagits upp i debatten. Varför vill man höja? Jo, man vill uppmuntra till fastighetsnära sortering. Alla har inte möjlighet till fastighetsnära sortering hur mycket de än vill. Det gäller speciellt i flerfamiljshus i innerstaden. Fastighetsnära innebär i bästa fall att man kan lämna sina sopor inom någon kilometers håll. I majoritetens dröm har alla fastighetsnära sopsortering i innerstaden. Går det att genomföra?

Alla kan inte kompostera på sina innergårdar. Det går inte ens att få bygglov för ett litet återvinningshus på innergården eftersom det är prickmark i detaljplanerna.

När det gäller 14-dagarshämtningen får det inte bli ett ändamål att alla ska ha lika.

Vi moderater vill att vi återremitterar ärendet.

Anförande nr 208

E v a O i v i o (s): Du glömmer medvetet bort att småbarnsfamiljer i villor är måna om att få sina kostnader sänkta. Vi ger dem möjligheten att halvera hushållsavfallstaxan.

Enveckashämtningen är kvar. Den möjligheten kan de också välja om de vill.

Anförande nr 209

R e g i n a Ö h o l m (m): Problemet är att ni ser alla fastighetsägare som lika. Det som inte diskuteras i det här ärendet är att ni vill styra ganska rejält. Man vill höja avgiften för dem som vill ha hämtning mer än en gång i veckan. Man sänker för dem som väljer tvåveckorshämtning.

Ni från majoriteten styr och vill inte se till vad människor väljer.

Anförande nr 210

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det är väl knappast bara den här majoriteten som siktar mot fastighetsnära insamling av producentansvarsavfall. Det vore jättebra om vi kunde få en fastighetsnära insamling. Det skulle öka servicen väldigt mycket för väldigt många.

Det är mycket svårare än man tror.

Det var ju också den förra borgerliga majoritetens, med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna, melodi hela förra mandatperioden. Ni trodde att ni skulle kunna göra det på ett år. Men det gick ju inte. Ni satt med näsan i samma håll som vi gör nu.

Anförande nr 211

R e g i n a Ö h o l m (m): Jag är ju ny den här mandatperioden och kan bara tala för mig själv.

Som jag ser det höjer ni avgiften för dem som vill ha sophämtning mer än en gång i veckan. Det motiverar ni med att det ska vara fastighetsnära källsortering.

Jag har suttit i stadsbyggnadsnämnden. Det har inte gått att genomföra i innerstaden när man vill sortera på innergårdar. Det är inte genomförbart just nu.

Anförande nr 212

S t e l l a n F H a m r i n (v): Ordförande, ledamöter! Stadens sopor som vi diskuterar så livligt utgör både ett problem och en möjlighet. Det är ett problem därför att det krävs arbete av var och en för att bli av med dem och därför att det ibland krävs avancerad teknik för att bli av med föroreningar som har hamnat där.

Det är en möjlighet därför att de utgör en resurs som man ska ta till vara. Det är naturligtvis enklast för varje invånare att slänga allt i enda hög och elda upp det. Men det är bäst för samhället att man sorterar avfallet och nyttjar varje del på bästa sätt.

Stockholmarna har tydligt visat, både i praktiken och i enkäter, att det är det sistnämnda alternativet som de allra flesta vill ha.

Det viktigaste är att minska mängderna. Det gör man inte genom att underlätta hela systemet genom förbränning. Vi i majoriteten har därför valt en annan väg, nämligen den som medborgarna efterfrågar. Det är en väg som bär bort från Moderaternas och Folkpartiets sophål och i stället leder mot ett hållbart och energieffektivt samhälle.

Vi sorterar våra sopor. Vi sänker priset på samhällsnyttiga lösningar och bra arbetsförhållanden. Vi ger stockholmarna möjlighet att välja som de själva vill.

Den lösningen kallas för differentierad taxa och utgör egentligen ett skolexempel på en liberal ekonomisk teori. Det är synd att det bara är kd som har upptäckt detta på

den borgerliga kanten. Både moderater och folkpartister kör på den centralistiska linjen: Elda upp skräpet, så slipper vi se det.

Det är helt i analogi med tidigare lösningar om höga skorstenar och att slänga skräpet från Klara i sjön.

Vårt taxesystem skapar en lönsam återvinning och en successivt bättre arbetsmiljö. Den tar till vara det råmaterial som finns och minskar behovet av återtillverkning. Den gör att de biologiskt nedbrytbara soporna kan omvandlas till ren biogas för motorbränsle. Blir vi bara av med borgarnas klausul som garanterar Fortums monopolposition kan vi själva börja bygga upp ett energisystem för stadens behov. Då kan vi tillsammans med produktion av etanol och biogas från andra förnybara energikällor inom högst 20 år byta ut alla Stockholms bensinpumpar mot gas och etanol. Det har oljekommissionen visat i en snygg utredning häromveckan.

Detta innebär dessutom mycket för renare luft och minskad klimateffekt. Det finns stora värden i vårt avfall som vi måste ta om hand. En eloge till kd och Ewa Samuelsson som tycks vara de enda som tillsammans med oss begriper sig på detta med differentiering och marknadsliberala principer.

Adam Smith skulle nog ha vänt sig i sin grav om han vetat var stödet för hans teorier fanns i dag.

Anförande nr 213

K a r l B e r n (fp): Stellan Hamrin! Kom inte och påstå att vi i Folkpartiet förordar en politik som säger att vi ska slänga soporna i sjön. Då har du hamnat väl lågt.

Vi förordar att vi ska bränna mer sopor i de centrala anläggningarna eftersom det är det miljömässigt och ekonomiskt bästa. Vi slipper råttor och annat elände. Det är det absolut bästa. Det anser en i stort sett enig expertkår.

Säg inte att vi förstör miljön. Däremot förstör ni miljön med att man ska hålla på med matavfall och kompostera det. Ni kan inte bestrida att det läcker ut metangas som förstör miljön. Hur kan ni försvara det, om ni är miljövänner?

Anförande nr 214

S t e l l a n F H a m r i n (v): Det är 30 år sedan ni slängde soporna i sjön. Nu eldar ni upp dem i stället. Det är lite bättre, men det löser inte problemet.

En rad undersökningar - den senaste är från Tekniska högskolan i Stockholm - visar att det är lönsamt för samhället att återvinna avfall på ett annat sätt än att elda upp det. Eldar upp det gör man i slutändan när ingenting annat duger.

Genom att elda upp det förbränner vi de råvaror som vi en gång har producerat. På det sätt som du förespråkar måste vi producera de råvarorna en gång till.

Anförande nr 215

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Jag håller med dig Stellan om att Adam Smith var en av dem som förordade marknadsliberala lösningar. Jag vet inte varifrån du har fått att vi inte skulle vara för en differentierad taxa. Jag har nyss i talarstolen sagt att vi tycker att det är bra med valfrihet och att man betalar för det man konsumerar.

Det vi är emot – och det är ett avsteg från differentierad taxa – är att man skulle permanenta 14-dagarssystemet och att alla skulle gå över till det och att man bara skulle kunna göra sig av med sina hushållssopor var fjortonde dag.

Vad säger ni om det? Miljöpartiet har ju gett ett klart besked om det tidigare på Renhållningsnämnden.

Du nämner också, Stellan, att det är bäst för samhället att sortera. Det visar tydligt hur ni ser på de enskilda medborgarnas olika förutsättningar. Kollektivismen slår igenom.

Jag måste kommentera det du sade tidigare om kontinuerlig fotoövervakning av alla återvinningsstationer. Var har du fått det ifrån? Sitter det kameror utan tillstånd vid alla återvinningsstationer? Du säger att skräpet i första hand kommer från företagare. Vad har du för belägg för det, Stellan?

Anförande nr 216

S t e l l a n F H a m r i n (v): Ingenting i ärendet säger att det ska permanentas. Vi vill avvakta hur det här fungerar innan vi vidtar någon sådan åtgärd. Vi kommer att undersöka det noga. Jag tror att vi kan diskutera det länge än.

Det hördes inte vad du sade i övrigt, så jag har svårt att bemöta resten av det du pratade om.

Anförande nr 217

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill vara lika hurtig som ett par andra.

Hej Regina! Redan på Skafabs tid var jag med och undersökte möjligheterna för fastighetsnära insamling i innerstaden. Vi gjorde flera försök, men fastighetsägarnas intresse var svalt.

Hej Lotta! Du har helt fattat fel angående det här ärendet. Ärendet gäller ju taxan, inte sopstationerna eller återvinningscentralerna. Det är bra om man läser på.

Taxan har utformats så att den ska ha en styrande effekt som stimulerar till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och minskad miljöbelastning. Taxan stimulerar också till bättre arbetsmiljö och bättre hämtförhållanden. Allt det har Eva Oivio redan sagt.

Vid 14-dagarshämtning minskar fastighetsägarnas kostnader.

För flerbostadshus är taxan satt i relation till hur mycket avfall som hämtas. Hämtning av matavfall är avgiftsfritt. Det är väl bra att man sorterar och inte kastar en massa mat i soppåsen.

Det här är ingen höjning av taxan. I jämförelse med andra kommuner har vi en av landets lägsta avfallskostnader.

För vissa egnahemsägare kan det bli problem med hämtning. Där måste särskilda lösningar till och utvecklas. Det behövs också information. Det är något som renhållningsförvaltningen måste bli bättre på. Informationen måste utvecklas och intensifieras om det ska gå bra med det nya tänkandet.

Kan butiker och restauranger sortera sitt matavfall borde det gå bra även för hushållen.

Bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 218

R e g i n a Ö h o l m (m): Hej Lilian! Jag var inte med på Skafabs tid.

Vad jag har hört är taxan så låg därför att vi bränner en så stor andel i Högdalen.

Min poäng med fastighetsnära sortering är att man måste möjliggöra det och inte bara kräva det, som majoriteten gör i dag.

Hej Lilian! Tycker du att det är rätt att man tvingar folk till att så småningom få sophämtning varannan vecka? Det finns många som behöver betydligt tätare sophämtning.

Anförande nr 219

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Som Eva redan har sagt har man valfrihet. Man kan ha kvar veckovis hämtning.

Anförande nr 220

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Vi tar ett steg i taget för att differentiera taxan mer och mer. Jag tror att det var Anders Hellström som ville veta om vi ska permanenta taxan i 14-dagarsperioder. Nu har vi ju bestämt att vi inte ska göra det den här gången.

Det vanligaste intervallet i Sverige är 14-dagarshämtning. Det är i Stockholm vi är ovanliga som har en tätare hämtning.

I de allra flesta fall får man betala lite extra när man får en utökad service. Om man åker i första klass får man betala mer än om man åker i andra klass. Så är det på alla andra områden när man ska ha service. Jag förstår inte varför det inte skulle gälla även för avfallet.

När det gäller förbränning finns det någon sorts ingrodd idé hos Folkpartiet att bränning skulle vara så bra och att det skulle ge oss så mycket energi. Den energi som vi får från förbränning är en ytterst liten del av den energi som vi använder till uppvärmning i Stockholm. Den är inte på något vis avgörande för att vi ska kunna värma upp vår stad.

Det är inte heller det allra bästa sättet. Det är inte just då som det blir förorenat. Det är när man inte kan sköta sin egen sopstation och när man inte kan sköta sin egen sophantering som det blir föroreningar, inte när det har kommit till det ställe där man tar hand om sopan oavsett om det är till återvinning eller bränning.

Det finns en annan bakomliggande orsak. Det finns en förening som heter Renhållningsverksföreningen. Den har privata och kommunala intressenter. Man har byggt alldeles för stora bränningsverk. De är alldeles för stora eftersom man inte kan fylla dem längre, när avfallsmängden minskar på grund av att man ska återvinna och återanvända. Det är det som är problemet. Det är det vi får på oss från andra länder.

Om man ska jämföra med andra städer, kan man göra som Eva Oivio och jämföra med Västerås. Men vi kan också jämföra med andra städer i Europa till exempel Grasse, Lille och Barcelona. De har alla en utvecklad hämtning av biologiskt avfall.

Vi ska däremot inte jämföra med USA. Där har man en totalt omodern sophämtning och hittar inte längre platser för att lägga på deponi. Så ska det absolut inte bli i Sverige. Vi ska ha en modern avfallshantering där vi återvinner. Vi behöver det här materialet. Det är efterfrågat på marknaden. Vare sig ni tror det eller inte så är det en resurs i dag.

Anförande nr 221

K a r l B e r n (fp): Du säger att det är en alldeles försvinnande liten del energi som vi får från förbränningsanläggningarna. Ja visst. Vi bränner ju för lite. Det är det som är felet. Vi fraktar mjölkkartonger och plastförpackningar runt halva staden. Det är max 30 procent av de plastförpackningarna som går att återvinna, resten måste brännas ändå.

Bränn alltihop och återvinn den energi som finns i det. Det är det absolut bästa ur miljösynpunkt. Man binder alla bimetaller och allt. Det åker inte ut genom skorstenen utan man binder det i förbränningsanläggningen. Den är som en kemisk fabrik.

Det borde väl du veta som är intresserad av detta. I annat fall är du välkommen på renhållningsnämndens seminarier.

Vi bränner för lite.

Anförande nr 222

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Karl Bern! Din kemiska fabrik är en giftcentral där man måste vidta särskilda åtgärder för att rena avgaserna. Det blir väldigt

mycket slagg som vi måste mura in på olika sätt för att det inte ska sprida sig i naturen.

Att bränna avfallet är det absolut sämsta sättet, om man inte har väldigt stora andra problem. Då kan man göra det. Om man inte har väldigt stora andra problem och det finns en bra återvinningsmöjlighet ska man ta den.

Anförande nr 223

K a r l B e r n (fp): Ordförande, fullmäktige! Du talar om mina fabriker. Det är ju inte jag som äger dem. De här förbränningsanläggningarna är som kemiska fabriker. De samlar det farliga avfallet. Det är väl bättre än att det kommer ut i kretsloppet. Vi kan ju ta vara på det.

Gifterna finns ju där redan. Bimetallerna och gifterna finns ju.

Ni vill röta och kompostera. Det ger en restprodukt som ingen vill ha. Man vill inte lägga ut det på åkrarna.

Bränn skiten så tar vi hand om de farliga biprodukterna och gjuter fast dem och har dem under kontroll.

Majoriteten och oppositionen – speciellt företräd av moderater och folkpartister – har helt olika syn på detta.

Ni vill sortera. Det är nästan som en religion – somliga vill inte att man ska använda det ordet. Ni fraktar mjölkkartonger, och ni fraktar plats fram och tillbaka genom staden. Det är dålig ekonomi.

Vi vill sortera bort farligt avfall. Vi vill sortera bort glas och plåt, batterier och farliga ämnen. Det är det vi ska koncentrera oss på.

Vi vill använda det och bränna det i dessa anläggningar. Det är det bästa sättet att ta vara på de gifter som finns i restprodukterna. Det är det bästa sättet att återvinna energi.

Man frågar sig vad detta har med taxan att göra.

Det går att sänka taxan. Vi tar ut för hög taxa i dag. Taxan ska tillbaka till användarna. Vi ska naturligtvis ha en differentierad taxa. Det är helt riktigt. Vi ska ha en differentierad taxa efter behov. Man har olika behov i olika familjer och i olika skeden i livet. Vi pratade till exempel om blöjor.

I renhållningsnämnden, där jag sitter, konstaterade vi att vi hade tagit ut för hög taxa. Vi hade ett överskott. Då tog undrade dina partiföreträdare: Vad ska vi nu hitta på? Kan vi anställa några fler? Det var ungefär som om man skulle hitta på ett sätt att göra av med pengarna. Det tycker vi är dålig politik.

Ge tillbaka övertaxorna till konsumenterna.

Anförande nr 224

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Vi har behövt anställa fler i renhållningsnämnden både länge och väl. Under den förra mandatperioden sålde ni Skafab och inrättade en renhållningsnämnd. Den renhållningsnämnden skulle göra kontrakt. Det fanns ingen som helst kompetens på de områden som man behöver i en riktig renhållningsnämnd. Därför behöver vi öka kompetensen i renhållningsnämnden på vissa områden. Det betyder att vi behöver anställa fler i renhållningsnämnden.

Ni minskade den kompetens och det vi kunde här i staden till ett minimum. Därför blev det som det blev.

Jag tycker att det är hemskt att höra er prata om förbränningen. Ni är helt ensamma om det i hela Europa. Moderaterna och Folkpartiet i Stockholm, och kanske i Sverige, är ensamma om att rota i denna förbränningstaktik. I alla andra länder, i alla andra städer försöker man hitta andra lösningar eftersom de här produkterna är en resurs. Det är stor försäljning av avfallsplasten, papperet och glasen. Vi ska inte röta mjölkkartonger, Karl Bern.

Anförande nr 225

K a r l B e r n (fp): Jag håller med dig, Viviann Gunnarsson, om att de här soporna är en resurs. Vi har sagt att vi ska ta vara på dem. Vi ska ju bränna dem och ta hand om energin. Resursen är energi. Förstår du inte det?

Du säger att kompetensnivån är alldeles för låg i renhållningsnämnden. Det är möjligt. Den består ju av politiker. Renhållningsförvaltningen har däremot en stor kompetens. Dem litar jag på. Jag tror att de klarar det här mycket bättre än vad ni gör som sitter i nämnden.

Socialdemokraterna borde tänka ett par gånger. Ni tar ju på er den här gröna röran i sophanteringshysterin.

Du pratar mot bättre vetande, Viviann Gunnarsson. Man vinner energi ur soporna. Man binder de farliga ämnena. Dem har man kontroll över. De far inte ut i naturen.

Anförande nr 226

S t e l l a n F H a m r i n (v): Vi har en helt annan syn än Karl Bern. Det är vi oerhört tacksamma över.

Det här har vi tjtatat om många gånger. Även de här fantastiska förbränningsanläggningarna producerar dioxin som kommer ut i Östersjön och förgiftar våra sillar så att vi inte kan äta den till snapsen i skärgården. Det skulle även du tycka var ganska synd.

Det är riktigt att vi får rötprodukter när vi rötar. Att elda upp dem är ibland en alldeles utmärkt idé.

Du talar om renhållningsförvaltningens kompetens. Den är jättestor nu. Den har ökat tack vare våra insatser. Den var inte alls lika stor när vi började.

Anförande nr 227

K a r l B e r n (fp): Du vet lika bra som jag, Stellan, att det reningsverk som vi har på södra delen av Stockholm inte släpper ut så mycket gifter att det är mätbart. Det är mindre som kommer ut. Gifterna binds i fabriken och gjuts fast i betongblock som man kan förvara där man har kontroll över det.

Så fungerar det. Det här är kemiska fabriker. Du måste väl ha varit med på samma genomgångar som alla vi andra. Det här är inte som förr. Du talade om en 30 år gammal variant. Vi skriver 2006 nu. De här fabrikerna fungerar alldeles utomordentligt, Stellan.

Ni är inne på fel linje. Vi är inne på rätt.

Anförande nr 228

E v a O i v i o (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att till Karl Bern säga att jag inte anser att Folkpartiet och Moderaterna här i salen är inne på samma linje när det gäller renhållningsfrågan.

Moderaterna har sagt att de ställer sig bakom mycket i ärendet. Det enda som de undrar över är 14-dagarshämtning. Vi socialdemokrater har sagt att enveckas-hämtning ska kvarstå. Det är vårt krav. Vi tycker också att man ska se till de olika behov som familjerna har.

Folkpartiet upprörde mig alldeles väldigt inledningsvis, Lotta. Jag tycker att du verkar medvetet blanda ihop taxediskussionen där vi halverar stockholmarnas taxa med de enskilda företagens ansvar för de gröna behållarna på staden - de som kallas för återvinningsstationer. Det är deras ansvar att städa kring återvinningsstationerna.

Vi har samordningsansvar. I det har vi gått så långt att stadsdelsnämnderna städar vid gröna behållare och skickar räkningen till de enskilda företagen.

Det är er politik som har lett till att det inte finns tillräckligt med återvinningscentraler som Lövsta, Högdalen och Östberga. Det leder till att man inte har plats att ställa sina saker. Ni har haft låg taxa och inte utnyttja möjligheten att använda de extra medlen till nya centraler.

Det är ni som har skapat dessa problem också.

Blanda inte medvetet ihop saker. Jag tycker att det är ohederligt.

Anförande nr 229

K a r l B e r n (fp): Eva Oivio! Jag tycker att det är ohederligt att skylla på oss och säga att det är vårt fel att det ser sopigt ut på staden. Det är ju ni som har majoriteten. Det är ju er politik som genomförs. Kom inte med den varianten!

Anförande nr 230

S t e l l a n F H a m r i n (v): Jag vill kommentera det som ni skriver i reservationen och som har tagits upp i debatten i dag.

Ni skyller nedskräpningen i staden på hushållssoporna. Det är oerhört lätt för var och en att se att det inte är det skräpet som ligger i staden på ett och annat ställe. Jag håller med om att det har varit väl mycket. Vi har tagit tag i det och kommer att se till att det blir mycket bättre. Blanda inte ihop det med hushållstaxan.

Ni skriver att det är ytterst naivt att tro att en differentierad avfallstaxa minskar förbrukningen. I stället, skriver ni, leder en lägre taxa till att sopor dumpas på annat ställe. Man törs då knappt fråga vad som händer om man höjer taxan.

Ni påpekar problemet med metanavgas. Det är ett känt problem. Det kan förekomma i vissa fall. Det är ett problem som vår utomordentliga tekniska industri kan lösa på ett ganska enkelt sätt. Det är lite märkligt att ni målar upp det som ett fullständigt hinder, när ni samtidigt förespråkar en kärnkraftsutveckling som innebär att den tekniken löser alla problem i samhället. De problemen är avsevärt mycket svårare.

Ni tar inte upp de verkliga problemen: De privata förpackningsbolagens misskötsel av återvinningsstationerna, bristen på återvinningscentraler, svårigheten att ta hand om farligt avfall på ett bra sätt. Allt detta behövs det pengar för att lösa

Från våra högmoderna avfallsförbränningsanläggningar kommer det ut en mängd dioxin som är det giftigaste som finns. Jag har sagt detta förut. Det motsvarar tio procent av vad som finns i hela sillbeståndet i Östersjön. De sillarna är så giftiga att de inte får ätas inom EU. Tio procent av detta kommer varje år ut från dina förnämliga anläggningar.

Använd dem när det behövs, men minska utnyttjandet så mycket som möjligt.

Anförande nr 231

K a l l B e r n (fp): Det är helt otroligt, Stellan. Du börjar prata om kärnkraften. Vi har väl aldrig påstått att vi ska bränna sopor med kärnkraft. Nu är vi långt borta från taxan.

När det gäller de gifter som vi samlar in i förbränningsanläggningarna är det försvinnande lite som kommer ut. Det är inte ens mätbart. Man har mätstationer runt skorstenarna. Det går inte ens att mäta.

Det kommer betydligt mer skit från era rötningar. Det är ingen som vill ha det i markerna. Det ni vill i slutändan är att folk ska kompostera hemma i trädgården. Där kan du inte ta hand om metangasen. Där blir det utsläpp.

Du kommer väl ihåg Miljöpartiets representant i renhållningsnämnden som sade: Jag håller med Kalle Bern. Han har helt rätt i metangasutsläppsdebatten.

Anförande nr 232

S t e l l a n F H a m r i n (v): Det är faktiskt mätbart, Kalle Bern. Annars hade vi inte vetat att det utgjorde tio procent av den mängd som finns i Östersjön.

Jag sade inte att ni skulle bränna upp det med kärnkraft, eller vad du sade. Däremot hävdar ni att ni inte kan lösa metanproblemen men att det går utmärkt att lösa kärnkraftens problem. Det tycker jag är lite konstigt.

Anförande nr 233

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det är en lite konstig debatteknik när man säger: I vår nämnd står en miljöpartist och säger det ena och det andra. Den miljöpartisten är inte här och kan inte försvara sig.

Jag kan deklarerar att vi i Miljöpartiet vet att det inte är något problem med metangasutsläppen. Det är just metangasen man ska rena för att den ska användas i bilar, spisar och på andra områden som vi har behov av i staden när vi inte längre kan använda olja. När oljan är slut är det jättebra att vi har den här gasen.

Det är inte som du säger, Karl Bern, att ingen vill ha den här gasen. Vi har blickarna på oss från hela världen när det gäller produktionen av biogas i Henriksdalsverket. Jag gör inte annat än berättar om den produktionen i olika städer. Folk vill veta hur vi gör.

Det är självklart att det är en viktig framtidsfråga att kunna göra om vårt biologiska avfall till en nyttig produkt.

*§ 23 Översyn och avveckling av vissa av stadens stiftelseengagemang
Utredning av stadsledningskontoret*

*Förordnande av nya styrelseledamöter i stiftelse (mem. 2004:18)
Återremiss*

*Översyn av instruktioner för stiftelser m.m.
Svar på skrivelse av Annika Billström (s), Margareta Olofsson (v) och Viviann
Gunnarsson (mp)*

*Stadens representation i vissa bostadsorganisationer
Svar på kommunstyrelsens uppdrag till stadsledningskontoret*

*Förordnande av nya styrelseledamöter i Anna Johansson-Visborgs Stiftelse
Svar på skrivelse från Länsstyrelsen i Stockholms län (utl. 2006:35)*

Motion om granskning av stiftelser och organisationer (utl. 2005:151)

Anförande nr 234

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett ganska omfattande ärende. Jag vill börja med att säga att det var på tiden att vi gjorde denna genomlysning. Senast fullmäktige gjorde en översyn var 1993. Det är drygt tio år sedan. Då kartlade man hur läget var, men fullmäktige vidtog inga åtgärder.

Alla vet att stiftelselagen förändrades 1996. Tidigare reglerades det stiftelseengagemang som kommuner eller Stockholms stad hade väldigt ofta via praxis. Den nya stiftelselagen som kom 1996 reglerar nu-förhållandet i stiftelserna. Det är oerhört viktigt.

Det är några delar som jag tror är avgörande för stadens eventuella fortsatta engagemang i stiftelser. Det är den kommunala kontrollen. Det är syssломannaskapet och det är det som jag personligen tycker är oerhört viktigt, nämligen att staden framgent måste väga varje engagemang i en eventuell ny stiftelse mot det generella medborgarintresset och väga det mot det allmänna intresset av att staden har den här typen av engagemang.

År 2004 gjorde staden en genomgång av alla de donationsstiftelser som vi har ett engagemang i. Man formulerade, om jag minns rätt, i bred eller total enighet förra året en arbetsinstruktion för hur staden ska ta hand om donationsstiftelserna när det gäller regelverk kring utdelning och annat.

Summa summarum är det så att den dag Stockholms stad har överlåtit eller format en verksamhet i stiftelse kan vi inte styra ledamöternas förehavande. Vi kan inte formulera ägardirektiv, vi kan inte ge order, vi kan inte påverka syssломannens eller -kvinnans engagemang i styrelsen, även om personen sitter på stadens mandat. Det tror jag är väldigt viktigt att se.

Jag tycker att stadsledningskontoret och alla därtill hörande tjänstemän som har hjälpt oss att göra den här genomgången har gjort ett väldigt bra arbete.

Vi frånträder i förslaget samtliga stiftelser med tre undantag. Det första är Sjöfartshotellet där staden själv var stiftare och var djupt engagerad genom flera framstående kommunpolitiker.

Vi föreslår att vi kvarstår i Konserthusstiftelsen med tanke på kopplingen till Alfred Nobel och Nobelprisets utdelning.

Vi har sedan tidigare enligt stadgan för stiftelsen Barnens dag ansvar för förlusttäckningsgarantin.

När jag har läst reservationerna från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna ser jag att det egentligen finns en väldigt bred enighet om frånträdet. Man yrkar också att man bör verka för att samtliga lediga lägenheter i samtliga bostadsstiftelser förmedlas till Bostadsförmedlingen. Vad jag har fått veta sedan ärendet lämnade kommunstyrelsen är att drygt 400 lägenheter från de bostadsstiftelser som finns har lämnats till Bostadsförmedlingen för förmedling. Det pågår ett arbete sedan tidigare, vilket jag inte kände tid, i Bostadsförmedlingen där man har flera avtal med stiftelserna om att lämna sina ledigblivna lägenheter till Bostadsförmedlingen.

Med det, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 235

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är väl ytterst sällan som en politisk skandal har fått så stort genomslag i vår politik här i stadshuset. Jag tycker att det finns en sorglig ton i det här ärendet. Jag har läst om de människor som gjorde de här fantastiska donationerna för att de såg den misär som rådde i Stockholm. Man kan fundera över hur en sådan människa som Anna Visborg hade tänkt, om hon visste att hennes egna partikamrater så grovt missbrukade den donation hon gjorde för att behövande kvinnor skulle få ett bättre liv.

Nu står vi här. I huvudsak är detta helt riktigt, framför allt av de skäl som Annika Billström tar upp. Det är otidsenligt och passar inte ihop med den stiftelselag vi har i dag. Att stadens engagemang fanns i de här stiftelserna berodde på att stiftarna trodde att om staden var engagerad skulle det säkerställa hederligheten. I själva verket var det precis tvärtom. De värsta skurkarna var de som hade ett politiskt engagemang i botten.

Jag vet inte hur lång tid den här avvecklingen kommer att ta, men jag tycker att det vore på sin plats att fullmäktige på något vis uttalade att i den mån det fortfarande kommer att finnas politiker kvar ska de som sitter i stiftelserna på fullmäktiges mandat bära med sig att varenda lägenhet i stiftelserna ska förmedlas via bostadsförmedlingen.

Det är det minsta vi kan begära efter skandalen i de här stiftelserna.

Jag tycker att det är mycket bra. Man ska tänka sig noga för innan man bildar nya stiftelser eftersom de är helt odemokratiskt styrda och man förlorar kontrollen. Ändå verkar det på något sätt som att en politisk församling står bakom. Så kan man inte ha det.

Anförande nr 236

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet är en lika knivskarp som svidande vidräkning med stadens vidlyftiga engagemang i 40 stiftelser. Två tredjedelar av dem föreslås avvecklas mer eller mindre omgående.

Här argumenteras både värtaligt och utförligt mot det kommunala engagemanget. För att slå an ytterligare på den ton som Annika Billström hade i sitt inledningsanförande kan jag ge tre exempel. De finns på sidan 981: Kommunen har inte rätt att styra arbetet eller ge styrelsen direktiv om hur arbetet ska utföras. Stiftaren har inget inflytande över styrelsens förvaltningsåtgärder eller rådighet över egendomen. Den återrapportering som sker från verksamheten är ofta bristfällig om inte obefintlig.

Det är klarspråk. Det är ord och inga visor. När man har läst så långt blir upplevelsen rent surrealistisk. Har vi möjligen färdats i tiden så att vi redan har en annan majoritet? Inte? Det är alltså samma majoritet som har gjort det här ärendet som driver att staden ska bilda nya stiftelser för bostäder, mark och andra fastigheter. Det är samma majoritet.

Med det här ärendet drar sig majoriteten definitivt in i den så kallade Dilbertzonen, känd från kontorshumorn. Där har all logik upphört och alla frågor besvaras med ”därför”.

Ska vi tolka detta som att planerna på nya stiftelser är skrinlagda, eller är befintliga stiftelser onda medan nya stiftelser kan vara goda? Det är viktigt att klara ut det i kväll.

Vad tycker ni i majoriteten innerst inne om stiftelser? Ni är tydligen emot dem i dag men förbehåller er rätten att vara för dem i morgon eller om två veckor.

Anna Visborg är, kan man läsa, en verksamhetsstiftelse med uppgift att bereda helt eller delvis fria bostäder åt behövande bryggeriarbeterskor. Så många behövande bryggeriarbeterskor har ju inte bott där på senare år, men desto fler obehövande ombudsmän. Det är inte något nytt i det. Det nya i dag är att Anna Visborg visar sig ha fått sällskap av Magna Sunnerdahl. Ännu en bostadsstiftelse anklagas alltså av hyresgäster för mygel när det gäller tilldelning av lägenheter. Enligt ärendet har det skett nyligen.

Vilka fler bevis behövs för att staden ska avveckla alla sina engagemang i bostadsstiftelserna och aldrig aldrig någonsin starta några nya?

Jag yrkar bifall till det moderata förslaget.

Anförande nr 237

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Egentligen kan jag instämma i mycket av det som har sagts. Annika Billström började med att ganska bra sammanfatta det som jag tror att många här tycker. Det här är väldigt gediget genomarbetat och efterlängtat. Det är bra att man har tagit det greppet att gå igenom det systematiskt och få upp allt på bordet så att man kan börja åtgärda det hela.

Det är bra att det finns den breda synen på detta här i salen. Det gör att jag tror att vi kan få ett bra klimat kring den här typen av frågor.

Det är beklagligt att frågan har aktualiserats på senare tid. Det hade varit bra om man hade sluppit det. Framför allt Socialdemokraterna kanske hade önskat det.

När det gäller bostäder kan jag bara instämma i det välformulerade som Lotta Edholm sade, nämligen att det borde göras ett uttalande härifrån att man bör förmedla de återstående lägenheterna via bostadsförmedlingen.

Det som Bo Könberg var inne på är också intressant. Vad betyder det här ärendet för framtiden och framtida diskussioner om stiftelser?

Sammanfattningsvis vill jag säga att detta är ett i grunden bra ärende. Därför yrkar jag bifall till den reservation vi har lagt.

Anförande nr 238

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Miljöpartiet välkomnar också den översyn av stadens stiftelseengagemang som har gjorts. Det är viktigt att man gör den här typen av översyner, speciellt när detta har växt ut. Det är också viktigt med tanke på den rotation vi har bland politiker. Många av oss är dessa stiftelser nya att se. Man har inte behandlat dem på särskilt nära håll.

Det är också viktigt att vi har en så stor och bred samsyn i fullmäktige kring den avvägning som man har hittat från stadsledningskontoret i sin rekommendation kring stadens fortsatta engagemang i stiftelserna.

Där tror jag att vi känner att vi borde ha en samsyn kring att stiftelse är en form som det finns problem kring. Det är belyst i ärendet. Jag tror att det är viktigt att bära med sig för framtiden. Men det finns också former där stiftelsen är den form som passar bäst. Det har ju också diskuterats här och kommer säkert att diskuteras mer framöver.

Vi behöver inte nu diskutera om Moderaterna företräder linjen att staden bör gå ur Skärgårdsstiftelsen till exempel.

När det gäller det uttalande som de borgerliga politikerna har sagt att man bör göra härifrån när det gäller att binda ledamöterna för att verka för att man vid lägenhetsförmedling använder bostadsförmedlingen är det i andan en väldigt god tanke. Jag är osäker på hur vi kan göra det uttalandet på ett sådant sätt att vi inte gör just det som vi konstaterar i ärendet att vi inte kan göra, nämligen styra och ge mandat till de företrädare och sysslomän som ska sitta i dessa juridiskt enskilda församlingar.

Jag tycker däremot att det är ett ypperligt initiativ att bostadsförmedlingen jobbar så aktivt. Jag tror säkert att vi alla kan verka i den församlingen för att jobba ännu mer aktivt för att de bostadsstiftelser som finns i stadens stiftelseengagemang också använder sig av stadens eminenta bostadsförmedling för att förmedla sina lägenheter.

Anförande nr 239

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte säga ett par ord om Bostadsförmedlingens arbete.

Vi har ju ett uppsökande arbete mot små hyresvärdar. Flera av dem som finns med i det här ärendet har sina lägenheter via Bostadsförmedlingen i dag.

Jag vill föreslå att vi formulerar ett gemensamt uppdrag åt Bostadsförmedlingens styrelse att arbeta mer systematiskt med de bostadsägande stiftelserna. Om vi lägger ett gemensamt uppdrag om ett mer systematiskt arbete får vi en mer konkret politik utåt.

Anförande nr 240

R o l f K ö n b e r g (fp): Ordförande, fullmäktige! Detta föranleder inte oss att göra någon annan bedömning än den vi ändå hade tänkt göra, nämligen att begära särskild proposition på att-sats två. Vi har ju koordinerat oppositionens politik så att att-sats två från alla partier har samma innehåll.

Jag vill redan nu föranstalta att vi kommer att begära särskild proposition på den.

Ordförande! Ärendet innehåller faktiskt fler spännande delar än de som vi redan har varit inne på.

Vi har majoritetens slutsats vad gäller arbetarbostadsfonden. Där utser staden alla styrelseledamöter och två av tre revisorer. I ärendet står det: Den är klassad som allmännyttigt bostadsföretag då majoriteten av styrelsen utses av staden. Stiftelsen är därmed ålagd vissa restriktioner såsom förbud mot avyttring av fastigheter utan särskilt tillstånd av Länsstyrelsen.

Vidare står det – och det är det roliga – Detta innebär en hämsko på handlingsfriheten med tänkbara negativa ekonomiska konsekvenser.

Då, herr ordförande, har vi återigen dragit oss in i Dilbertzonen – ni vet, den där all logik har upphört.

Hur skiljer sig detta allmännyttiga bostadsföretag från Svenska bostäder, Stockholmshem och Familjebostäder? Är hämskon på handlingsfriheten mindre besvärande för dem?

Den här stiftelsen är den som allra starkast påminner om stadens bolag, de som majoriteten vill dra in i det stiftelsekooperativa föreningsträsket skyddade från obehaglig insyn och från oönskad politisk påverkan.

Vi har ett problem till. Stiftelsen Barnens dag bör också avvecklas. Det finns inga skäl för majoritetens särbehandling av denna utförare av kollouppdraget. Den snedvrider i själva verket hela kolloverksamheten. I höstas chockhörde majoriteten hyrorna för alla andra kollogårdar samtidigt som man styrde stadsdelsnämnderna att köpa platser hos de billigaste utförarna – läs Barnens dag.

Majoriteten svälter ut de andra utförarna samtidigt som man i fastighets- och saluhallsnämnden – en mig närstående nämnd – förvägrat de kolloentreprenörer som velat köpa sina gårdar att göra det.

Vilka fler bevis behövs för att stiftelsen Barnens dag har spelat ut sin roll och att olika utförare måste ges samma förutsättningar att erbjuda kolloplatser?

Jag yrkar även här bifall till det moderata förslaget.

Anförande nr 241

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag yrkar för Vänsterpartiets räkning bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jag kan inte låta bli att kommentera en något ovanlig passus i de borgerliga reservationerna, nämligen engagemanget för att Bostadsförmedlingen ska få förtroendet att förmedla alla ledigblivna lägenheter i stiftelserna. Det brukar inte låta så när man diskuterar bostadsförmedling beträffande övriga fastighetsägare.

Jag är mycket glad över denna passus. Jag hoppas att denna inställning sprider sig även när det gäller andra hyresvärdar så kanske vi så småningom kan landa i något som vi från Vänsterpartiet länge har tyckt, nämligen: åter till ackvisitionslagstiftningen.

Anförande nr 242

R o l f K ö n b e r g (fp). Ordförande, fullmäktige! Jag tror att jag kan göra Ann-Marie Strömberg lagom nöjd, om jag uttrycker mig så.

Det tryck som du upplever från vår sida i det här fallet uppstod i just det ögonblick då de obehövande ombudsmännen trängde sig före de behövande bryggeriarbeterskorna. I det ögonblicket uppstod detta behov.

Anförande nr 243

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag delar din upprördhet när det gäller stiftelserna. Men ni brukar ju inte ha den här inställningen när det gäller övriga privata hyresvärdar. Då är det tvärtom väldigt viktigt att värdarna själva kan bestämma över vem man förmedlar lägenheter till. Jag hoppas att denna välkomna inställning sprider sig även till de debatter vi har när det gäller privata hyresvärdar.

Anförande nr 244

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag vill vara lika tydlig som jag hoppas att jag var i min inledning när det gäller punkt 2 som Moderaterna och andra vill ha särskild prövning av i besluten.

Det är inte tillåtet att göra på det sättet. Därför tycker jag att både Lotta Edholms uttalande att uttala den ambitionen är en riktig ansats. Roger Mogert lade ett ännu mer konstruktivt förslag.

Om vi ska få något gjort bör man agera inom ramen för Bostadsförmedlingens arbete. Det är både möjligt och tillåtet. Därför yrkar jag även fortsättningsvis bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 245

R o l f K ö n b e r g (fp). Ordförande! Efter en kort överläggning tycker vi att det i just det här ärendet vore särskilt olyckligt att hamna i en strid om den här salens behörighet att fatta vissa beslut.

Vi tycker däremot inte att det är lämpligt att vi skiljs från det här ärendet utan någon typ av uttalande. Därför skriver nu Lotta Edholm om det förslag som vi sedermera kommer att begära särskild proposition på.

Anförande nr 246

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande! Vi skulle helt enkelt bara vilja att fullmäktige uttalar att de ledamöter som har utsetts av kommunfullmäktige arbetar för att samtliga lägenheter i dessa stiftelser ska förmedlas av Bostadsförmedlingen.

Vi kan naturligtvis aldrig bestämma över de ledamöterna. Det är helt klart. Jag skulle vilja se de ledamöter som med vett och vilja går emot ett sådant uttalande.

Anförande nr 247

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag förstår ambitionen och tycker att den är god. Vi vill ju att lägenheter ska förmedlas via Bostadsförmedlingen.

Jag tycker att man ska lägga till en mening om att detta måste ske. Det här uttalandet kan ju inte göras i största allmänhet. Om vi vill åstadkomma resultat tycker jag att man ska formulera sig som att fullmäktige uttalar detta och uppdrar åt Bostadsförmedlingens styrelse att ta hand om den här frågan, annars blir ingenting gjort.

Anförande nr 248

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det har vi ju ingenting emot, men jag uppfattade det som att Roger Mogert skulle lägga ett sådant yrkande.

Nu har jag ett yrkande som lyder så här: att fullmäktige uttalar att de ledamöter som utsetts av kommunfullmäktige bör arbeta för att samtliga lägenheter förmedlas via Bostadsförmedlingen.

Bör är väl ett bra uttryck?

§ 24 Förslag till detaljplan för del av Enskede Gård 1:1, söder om kv. Torkladan 4, inom stadsdelen Enskede Gård, dp 2004-05808-54 (utl. 2006:36)

Anförande nr 249

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, eventuella åhörare! Det här handlar om byggande i en mycket vacker park. Det kollektivtrafiknära läget skulle kunna motivera intrånget. Man valde tyvärr att bygga två hus i den här väldigt vackra parken. Vi vill därför avstyrka detaljplanen. Det blir alldeles för stor exploatering av en mycket vacker park.

Det är synd att det är så uråldrig teknik i den här salen, annars skulle jag gärna visa lite bilder över hur det ser ut.

Anförande nr 250

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att besöka platser ibland. Jag var tveksam redan när vi först fick förslaget till markanvisning på den här platsen. När jag är tveksam besöker jag platserna. I det här fallet blev jag alldeles övertygad om att det var oerhört fel att bygga.

Det är visserligen kollektivtrafiknära. Det ligger alldeles intill tunnelbanan. Men den här parksnutten är en oerhört fin entré till parken omkring Enskede gård. Det är mer än en park. Det är också en kulturmiljö. Det är rester av en av de många gårdar med tillhörande parkområde och ägor som det har funnits ganska gott om i vår stad en gång i tiden.

Det här området bör bevaras som parkområde och rekreationsyta. Området är redan väldigt tätbebyggt.

Jag vill från Vänsterpartiets sida yrka avslag på den här detaljplanen. Vi behöver värna om grönområdena i vår tätbebyggda stad.

§ 25 Förslag till detaljplan för kv. Skälderviken m.m. inom stadsdelen Årsta, Dp 2002-00912-54 (utl.2006:37)

Anförande nr 251

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Även om timmen är sen är det lite underligt att borgarrådet inte tänker yttra sig i en plan som har varit av stort allmänt intresse.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamt vill ju återremittera den här detaljplanen. Vi är inte helt negativa till bebyggelse. Om man tog det lite lugnt, om man tog ett andetag och stannade till och tänkte lite och bearbetade planen skulle det kunna bli riktigt bra. Tyvärr bygger man för mycket. Man tar helt i onödan 2 000 kvadratmeter av Årtaskogen som ska bli naturreservat.

Med bearbetning av planen hade det blivit fullt acceptabelt och man hade sluppit mycket av protesterna. Många av remissinstanserna är också negativa till detta. Även stadsdelsnämnden vill omarbета och avstyrker. Turistföreningen och miljö- och hälsoskyddsnämnden är också negativa.

Man vill alltså inte bearbeta detta och göra om det till ett bra förslag utan går på konfliktlinjen.

BMX-banan ska bebyggas. Det är ju redan använd mark. I nästa andetag säger man att den ska flyttas. Den kommer självfallet att hamna i grönmark och mer av Årtaskogen ryker.

Vi anser att föreslagen grönkompensation inte är tillräcklig och att man borde återremittera för att bearbeta detta i enlighet med vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 252

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Cecilia har redan gett grunderna för motiven till avstyrkande av ärendet. Jag yrkar bifall till Vänsterns och Miljöpartiets gemensamma reservation i kommunstyrelsen.